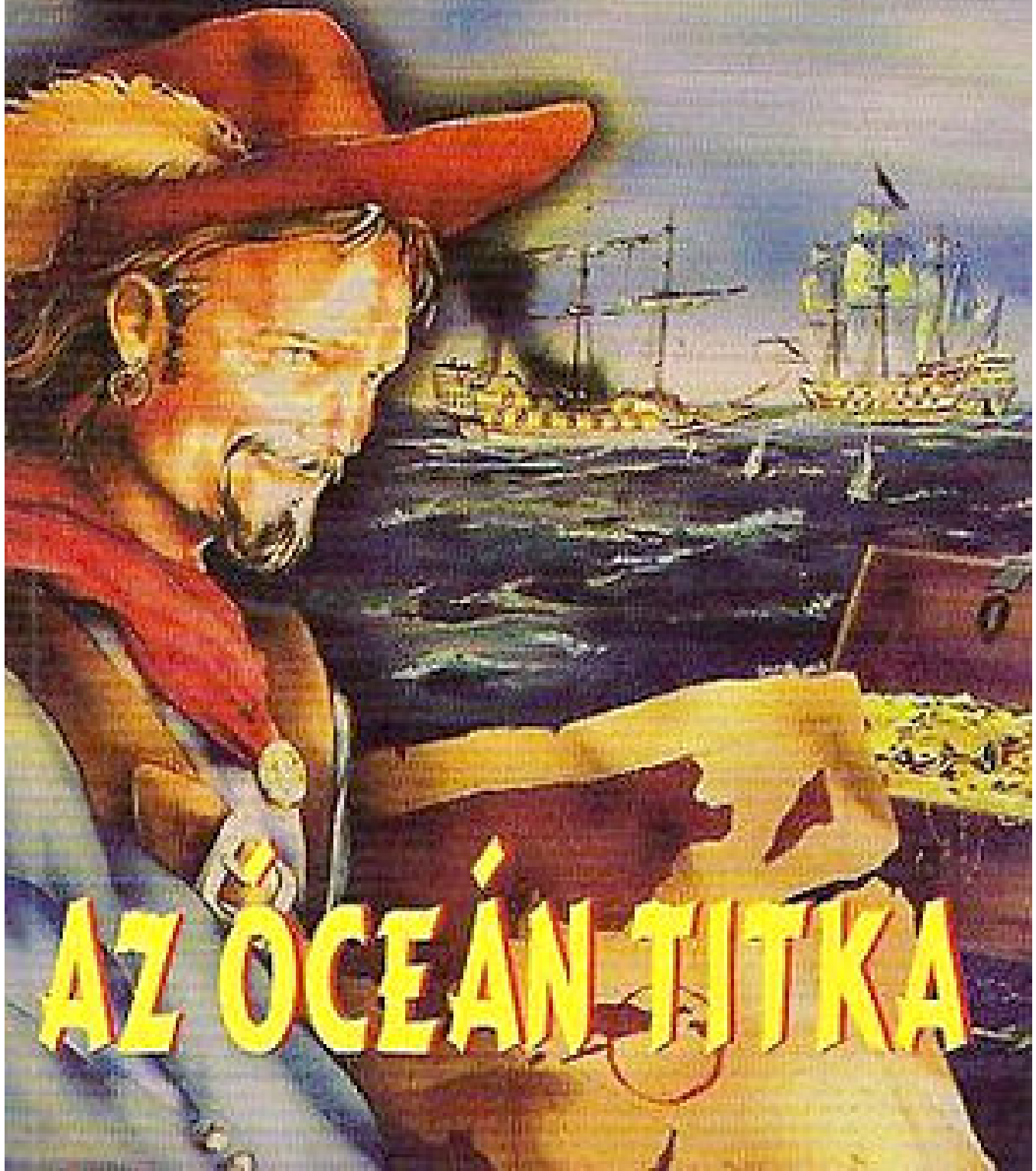

Jack London

AZ ÓCEÁN TITKA

Jack London

Az óceán titka

Fordította:
FÜLÖP ZSIGMOND

*Merényi Könyvkiadó,
Budapest 1996*

TARTALOM

A MAPUHI HÁZA

A BÁLNAFOG

MAUKI

A SALAMON-SZIGETEK BORZALMAI

A MCCOY IVADÉKA

A MAPUHI HÁZA

Nehézkes alakja ellenére is az *Aorai* könnyedén futott tova a gyöngye szellőben, s kapitánya könnyen irányította a hullámverésben is. A Hikueru-atoll alacsonyan feküdt a vízben, egy korallhomokból alakult kör, vagy száz yard széles, húsz mérföld területű, s vagy három-öt lábnyira állott ki a magas víz vonala fölött. Az óriási és üvegszerű lagúna fenekén nagyon sok gyöngykagyló volt és a schooner fedélzetéről, az atoll vékony gyűrűjén át, munka közben lehetett látni a bűvárokat. A lagúnába azonban még egy kereskedőschooner se tudott bemenni. Kedvező szellő esetén lapos fenekű bárkák be tudtak hatolni a sekélyes csatornán át, de a schoonerek kívül maradtak és csak a csónakjaikat küldték be.

Az *Aorai* ügyesen kilendített egy csónakot, melybe fél tucat barna bőrű, vörös trikóba öltözött matróz ugrott. Megragadták az evezőket, míg a kormánynál egy fiatalember állt, trópusi fehér öltözékben, amiről mindig megismerni az európaiat. Pedig ő nem is volt európai. Polinézia aranysugarait árulta el napsütötte szép bőre, s a kék szeméből kicsillámló aranyos fény. Raoul volt, Raoul Alexandre, Raoul Mária legifjabb fia, a gazdag negyedvérűé, aki az *Aorai*-hoz hasonló féltucatnyi kereskedőschoonerrel dolgozott. A bejárat előtti örvényen, meg egy dagályhullámon át igyekezett a csónak utat törni a lagúna tükörsima felületéhez. A fiatal Raoul kilépett a fehér homokra és egy magas termetű bennszülöttel szorított kezét. A férfi melle és vállai pompásak voltak, de a jobb karján egy csonk, melyből több hüvelyknyire állt ki a kórtól megfehéredett csont, tanúskodott egy cápával való összekülönbözéséről, mely véget vetett a bűvárkodásának, s arra kényszerítette, hogy apró szívességekért hízelegjen és intrikáljon.

– Hallotta, Alec? – Ezek voltak az első szavai. – Mapuhi talált egy gyöngyöt, de még milyen gyöngyöt. Ilyet még soha nem halásztak Hikueruban, se az egész Paumotusban, se az egész

világon. Vegye meg tőle. Még megvan nála. És ne felejtse el, hogy én mondtam meg először magának. Mapuhi bolond és könnyen megkaphatja tőle. Van egy kis dohánya?

Raoul egyenesen egy pandanusfa felé indult. Mint az anyja bevásárlójának az volt a dolga, hogy az egész Paumotust bejárja és összeszedje a korpát, kagylót és gyöngyöt, amit ezek szolgáltattak.

Nagyon fiatal raktárnok volt még, ebben a minőségében másodszor volt úton, s titokban nagyon sokat bánkódott amiatt, hogy nem volt elég gyakorlata a gyöngyök becslésében. De mikor Mapuhi a szeme elé tartotta a gyöngyöt, mégis igyekezett elrejteni a meglepődését, s lehetőleg közönyös arcot vágott. Mert a gyöngy igazán megdöbbentette. Akkora volt, mint egy galambtojás, tökéletesen gömb alakú, olyan fehér, hogy opálozva verte vissza a körülötte lévő színeket. Válósággal élt. Soha életében nem látott még ilyet. Mikor Mapuhi a kezébe ejtette, meg volt lepve a súlyától. Ez jó gyöngyre mutatott. Egy zsebnagyítóval közelebről is megvizsgálta. Hibátlan volt. Árnyékban lágyan világított, mint valami gyenge hold. Olyan áttetszően fehér volt, hogy mikor beleejtette egy pohár vízbe, alig találta meg benne. Olyan egyenesen és gyorsan süllyedt a fenekére, hogy erről nagy súlyra is következtethetett.

– Nohát, mit kívánsz érte? – kérdezte, ügyesen közömbösséget színlelve.

– Hát én kívánok... – kezdte Mapuhi, s mögötte egy asszonynak és egy leánynak a sötét arcai bólintottak igent arra, amit ő kívánt. Fejüket előre hajtották, izgatta őket az elfojtott mohóság, szemeikből a kapzsiság villámlott.

– Egy házat kívánok – folytatta Mapuhi. – Fehér bádogból legyen a teteje és nyolcszögletű húzós óra legyen benne. Hat fonál hosszúnak kell lennie, körös-körül tornáccal. A közepén legyen egy nagy szoba, s ennek a falán lógjon az óra. Négy hálószoba kell, a nagy szoba mindkét oldalán kettő és mindegyik szobában legyen egy vaság, két szék és egy mosdó. És a ház hátsó részén legyen a

konyha, mégpedig jó konyha, bögrékkel, tepsikkel és kályhával. Az én szigetemen, Fakaraván kell építeni ezt a házat.

– Ez az egész? – kérdezte Raoul hitetlenül.

– Varrógép is kell – tette hozzá Tefara, Mapuhi felesége.

– Az órát ne felejtse – mondta Nauri, Mapuhi anyja.

A fiatal Raoul nevetett. Hosszasan és szívből nevetett. De miközben nevetett, titokban matematikai műveleteket végzett magában. Még soha életében nem épített házat és csak nagyon bizonytalan fogalmai voltak a házépítésről. Nevetés közben számítgatta az útiköltséget Tahitiba anyagokért, maguknak az anyagoknak az árát, a visszautazás költségét Fakaravába, és az anyag kirakásának meg a ház fölépítésének költségét. Négyezer francia dollárra fog rúgni, ha az előre nem láthatókra is számít valamit. Négyezer francia dollár pedig egyenlő húszezer frankkal. Lehetetlen. Honnan tudhatná ő egy ilyen gyöngynek az értékét? Húszezer frank nagyon sok pénz és méghozzá az anyja pénze.

– Nagy bolond vagy te, Mapuhi – mondta –, szabd meg pénzben az árát.

Mapuhi azonban csak a fejét rázta és mögötte még három fej rázkódott.

– A házat akarom – mondta. – Hat fonál hosszú legyen, köröskörül tornáccal...

– Igen, igen – szakította félbe Raoul –, tudom már, hogy milyen házat akarsz, de abból semmi sem lehet. Adok neked ezer csili dollárt.

A négy fej kórusban intett nemet.

– És még száz csili dollárt áruban.

– Nekem a ház kell – kezdte Mapuhi.

– Ugyan mire lenne jó neked a ház? – kérdezte Raoul. – Az első hurrikán elvinné. Ezt tudnod kellene. Raffy kapitány azt mondja, hogy most is hurrikánt várhatunk.

– De Fakaraván nem – mondta Mapuhi. – Ott sokkal magasabb a szárazföld. Ezen a szigeten igen. Hikuerut akármelyik hurrikán előnthesi. És Fakaraván akarom a házat. Hat fonál hosszú legyen, körös-körül verandával...

És Raoul megint a mesét hallgatta a házról. Órákat töltött el vele, hogy kiverje a ház-rögeszmét Mapuhi fejéből, de Mapuhi anyja és felesége, meg Ngakura, Mapuhi lánya, támogatták őt a házhoz való ragaszkodásában.

A nyitott ajtón át, mikor már huszadszor hallgatta végig az óhajtott ház részletezett leírását, Raoul meglátta, hogy schoonerjének a második csónakja közeledik az öbölhöz. A matrózok behúzták az evezőket, s minden mozdulatuk sietést árult el. Az *Aorai* első kormányosa partra ugrott, néhány szót váltott az egykarú bennszülöttel, aztán Raoul felé sietett. A nap hirtelen elsötétült, egy szélroham elhomályosította a nap felületét. A lagúnán át Raoul a szélroham baljóslatú vonalát láthatta közeledni.

– Raffy kapitány azt üzeni, hogy itt az ördög viszi el – ezzel üdvözölte a kormányos. – Ha akad itt valami gyöngyház, meg kell kockáztatnunk, hogy majd később vesszük át, azt mondja. A barométer leszállott huszonkilenc-hetvenre.

A szélroham megrázta a fölöttük lévő pandanusfát, s hátul nekirohant a pálmáknak, mire vagy fél tucat érett kókuszdió hullott a földre nagyot dobbanva. Majd a messzeségben elkezdett esni, az eső egy szélvihar ordításával közeledett, s a lagúna vize is fölzavarodott. Már az első cseppek éles kopogása hallatszott a leveleken, mikor Raoul talpra ugrott.

– Ezer csili dollár készpénzben, Mapuhi – mondta – és kétszáz csili dollár áruban.

– Én házat akarok... – kezdte a másik.

– Mapuhi! – ordított Raoul, hogy hallható legyen, amit mond. – Bolond vagy!

Kirohant a házból, s a kormányossal együtt küszködtek a szélben, hogy utat törjenek az öböl felé a csónakhoz. A csónakot nem láthatták. A trópusi eső olyan sűrűn burkolta be őket, hogy csak az öblöt láthatták a lábaik alatt, s a lagúnának azokat az apró hullámait, melyek a homokot csapkodták. Az özönvízen át egyszerre csak egy ember került eléjük. Huru-Huru volt, a félkarú ember.

– Megvette a gyöngyöt? – ordította a Raoul fülébe.

– Mapuhi bolond! – hallatszott a válaszüvöltés, s a következő pillanatban elvesztették egymást a vízözönben.

Fél órával később Huru-Huru, aki az atollnak a tenger felőli oldalán figyelt, látta, amint a két csónakot beemelik, s az *Aorai* orral a tenger felé fordul. S közel hozzá, mintha a szélroham szárnyain jött volna, meglátott egy másik schoonert, mely éppen csónakot eresztett a vízre. Ezt is ismerte. Az *Orohena* volt, a félvérű Toriki kereskedő tulajdona, aki a maga szakállára dolgozott, s kétségtelenül ő maga volt látható a csónak hátulján.

Huru-Huru vigyorgott. Tudta, hogy Mapuhi még a múlt évről adósa Torikinek árukért.

A szélroham eltűnt. A nap forrón tűzött le és a lagúna ismét sima tükör volt. De a levegő olyan sűrű volt, mintha nyálkából lenne, súlya megfeküdte a tüdőt és nehezzé tette a lélegzést.

– Hallotta az újságot, Toriki? – kérdezte Huru-Huru. – Mapuhi egy gyöngyöt talált, amelyet még sohasem halásztak se Hikeruban, se sehhol a Paumotusban, se sehhol a világon. Mapuhi bolond. No meg tartozik is magának. Jusson majd eszébe, hogy én szóltam róla először. Van egy kis dohánya?

És Toriki odament a Mapuhi szalmakunyhójához. Hatalmas ember volt, de meglehetősen ostoba. Közömbösen nézte a csodálatos gyöngyöt, de csak egy pillanatig; aztán éppoly közömbösen a zsebébe csúsztatta.

– Szerencséd van – mondta –, szép gyöngy. Majd a javadra írom a könyvben.

– Nekem ház kell – kezdte Mapuhi megdöbbenve. – Hat fonál hosszú...

– Hat fonál a nagyanyád! – vágta oda a kereskedő. – Az adósságodat kell megfizetned, az kell neked. Ezerkétszáz csili dollárral tartoztál nekem. Most már nem tartozol semmivel. A számla ki van egyenlítve. Amellett újabb hitelt nyújtok neked kétszáz csilire. Ha majd Tahitiban a gyöngyöt jó áron tudom eladni, akkor újabb száz csilire kapsz hitelt, így háromszáz lesz. De csak ha a gyöngyöt jó áron tudom eladni. Hiszen veszíthetek is rajta.

Mapuhi bánatában keresztbe tette a karjait és lelógatta a fejét. Megfosztották a gyöngyétől. A ház helyett adósságot fizetett meg vele. Nem volt semmije a gyöngyből.

– Bolond vagy – mondta Tefara.

– Bolond vagy – mondta Nauri, az anyja. – Miért adtad a kezébe a gyöngyöt?

– Hát mit tehettem volna – protestált Mapuhi. – Pénzzel tartoztam neki. Tudott a gyöngyömről. Hiszen ti is hallottátok, mikor mondta, hogy látni akarja. Én nem szóltam neki róla. Tudta. Valaki más mondta meg neki. És tartoztam neki a pénzzel.

– Mapuhi bolond – mondta utánuk Ngakura is.

Csak tizenkét éves volt és így nem mondhatott újabbat. Mapuhi azzal könnyített az érzelmein, hogy fültövön vágta, mire Tefara és Nauri könnyekben törtek ki és asszonyok módjára tovább is bosszantották.

Huru-Huru, aki az öbölben figyelt, meglátott egy harmadik ismert schoonert is, amint ez éppen megállt a bejáraton kívül és csónakot bocsátott le. A *Hira* volt, Levynek, a német zsidónak tulajdona, valamennyi között a legnagyobb gyöngyvásárló és jól ismerték, mert Hira volt a tahitibeli halászok és tolvajok istenének a neve.

– Hallotta az újságot? – kérdezte Huru-Huru, amint a kövér, szabálytalan arcvonású Levy kilépett az öbölbe. – Mapuhi egy

gyöngyöt talált. Ilyen gyöngyöt még sohase láttak az egész világon. Mapuhi bolond. Eladta Torikinak ezernégyszáz csiliért. Tudom, mert kívülről hallgatóztam. De Toriki is bolond. Olcsón megveheti tőle. És jusson eszébe, hogy én szoltam róla először. Van egy kis dohánya?

– Hol van Toriki?

– Lynch kapitány házában, abszintet isznak. Egy órája, hogy itt járt.

És miközben Levy meg Toriki abszintet ittak és a gyöngy fölött alkudoztak, Huru-Huru hallgatózott és hallotta, hogy huszonötezer franknyi óriási összegben egyeztek meg.

Ugyanekkor történt, hogy az *Orohena*, mint a *Hira*, közel futva a parthoz, elkezdtek az ágyúkkal örülten lövöldözni és jeleket adni. A három férfi éppen idejében lépett ki, hogy meglássák, amint a két schooner sietve elfordul a parttól, s leereszt egynéhány vitorlát, hogy fölfogja azt a szélrohamot, mely messzire kicsapta őket a fehér vízre. Azután az eső eltakarta őket.

– Majd visszajönnek, ha elmúlt – mondta Toriki. – Jobb lesz, ha mi is kotródunk innen.

– Azt hiszem, a barométer megint esett – mondta Lynch kapitány.

Fehér szakállú tengeri kapitány volt, a szolgálatból kiöregedett, aki rájött, hogy asztmájának legjobban megfelel Hikueru klímája. Bement megnézni a barométert.

– Szent isten! – hallatszott a kiáltása, mire amazok is berohantak megnézni a barométert, mely huszonkilenc-húszat mutatott.

Újból kijöttek, s most aggodalmasan vizsgálgatták a tengert és az eget. A szélroham elmúlt, de az ég borús maradt. A két schooner, valamennyi vitorlát leeresztve, egy harmadik kíséretében visszafelé jött. A szél fordulása a vitorlák meglazítására készítette őket, s öt perc múlva egy újabb hirtelen szélfordulat mind a három schoonert

visszavetette. A hullámverés hangos és fenyegető lett. Egy borzasztó villámlás csapott el a szemeik előtt, amely megvilágította a sötét eget, s a mennydörgés vadul görgött tova körülöttük.

Toriki és Levy elkezdtek rohanni a csónakjaikhoz, melyek úgy himbálóztak, mint valami megbolondult vízilovak. Mikor az ő csónakjai éppen áthaladtak a bejáraton, találkoztak az *Aorai* befelé jövő csónakjával. A csónak farában Raoul ült, az evezősöket biztatva. Miután lelke nem tudott megszabadulni a gyöngy víziójától, most visszatérőben volt, hogy megadja Mapuhinak a kért árat, a házat.

Éppen egy rettentő szélroham közben szállt partra az öbölben, mely szélroham olyan sűrű volt, hogy összeütközött miatta Huru-Huruval, mielőtt megláthatta volna.

– Késő! – ordított Huru-Huru. – Mapuhi eladta Torikinek ezernégyszáz csiliért és Toriki eladta Levynek huszonötezer frankért. És Levy el fogja adni Franciaországban százezer frankért. Van egy kis dohánya?

Raoul egy kis megkönnyebbülést érzett. A gyöngy miatti aggodalmai elmúltak. Most már nincs mit bánkódnia miatta, még azért se, hogy nem ő kapta meg a gyöngyöt, de azért nem hitt Huru-Hurunak. Mapuhi talán valóban eladta ezernégyszáz csiliért, de hogy Levy, aki olyan jól értett a gyöngyökhöz, huszonötezer frankot fizetett volna érte, odáig még nagyon hosszú az út. Raoul elhatározta, hogy megkérdezi a dolog felől Lynch kapitányt, de mikor odaért az öreg tengerész házához, úgy találta őt, amint éppen tágra nyílt szemekkel bámulta a barométert.

– Mit szól ehhez? – kérdezte Lynch kapitány aggodalmasan, megtörülgetve a szemüvegét és megint csak az eszközre bámult.

– Huszonkilenc-tíz – mondta Raoul –, sohase láttam még ilyen alacsony barométerállást.

– Azt elhiszem! – horkant fel a kapitány. – Én meg ötven évet töltöttem el a tengeren és sohasem láttam ilyet. Hallgassa csak!

Egy pillanatig csendben álltak, miközben a hullámverés megrázta a házat. Aztán kimentek. A szélroham elmúlt. Egy mérföldnyi távolságban látták az *Aorai*-t, amint örülten táncol a roppant hullámoktól, melyek ünnepélyes processzióban gördültek tova északkeletről jöve, s vadul csapódtak neki a korallpartnak. A csónak egyik matróza a bejáró szájára mutatott és a fejét rázta. Raoul odanézett, s egy óriási fehér tajtéktömeget, meg egy hullámtornyot látott.

– Azt hiszem, ma éjjelre magánál maradok, kapitány úr – mondta, azután a matrózhoz fordult, megparancsolta neki, hogy húzza ki a csónakot a partra, s keressen magának és a társainak hajlékot.

– Pontosan huszonkilenc – jelentette Lynch kapitány, aki miután újból bement megnézni a barométert, most jött ki egy székkal a kezében.

Leült, s a tenger által nyújtott látványra bámult. Kibújt a nap is, ami még nyomasztóbbá tette a levegőt, a halotti csend pedig tovább tartott. A hullámok nagysága növekedett.

– Nem értem, honnan vannak ezek a nagy hullámok – mormogta bosszúsan Raoul. –Nincs is szél és mégis, nézze csak azt a nagy hullámot!

A mérföldnyi hosszú, sokszorosán tízezer tonna súlyú hullám, mint valami földrengés rázta meg a gyenge atollt. Lynch kapitány megdöbbsent.

– Nagy isten! – kiáltott fel, félig felemelkedve, majd újra visszasüllyedve a székébe.

– Pedig nincs is szél – makacskodott Raoul. – Hiszen még megérteném, ha valami szél is játszana közre.

– Majd megkapja a szelet is mindjárt, hogy elmegy tőle a kedve – jött a bosszús válasz.

A két férfi csendben ült tovább. Az izzadság milliárdnyi parányi cseppben tört elő a bőrükből. Ezek a cseppek vízfoltokká folytak

össze és lecsurogtak a földre. Csak kínnal tudtak lélegzetet venni, de különösen fájdalmasak voltak az öreg erőlködései. Egy hullám felcsapott az öbölbe, körülnyalogatta a kókuszfák törzsét, s majdnem a lábaiknál simult el.

– Ez jóval túl van a magas víz vonalán – jegyezte meg Lynch kapitány –, pedig én már tizenegy éve vagyok itt. – Majd az órájára nézett. – Három óra.

Egy férfi, meg egy nő, sarkukban gyerekekből és kutyákból álló tarka csapattal, mentek el kétségbeesetten mellettük. A ház mögött megálltak és sok habozás után leültek a homokba. Pár perc múlva egy másik család jött az ellenkező irányból, a férfi és az asszony mindenféle holmit hoztak magukkal. És csakhamar néhány száz mindenféle korú és nemű személy gyűlt össze a kapitány háza körül. Odakiáltott az egyik újonnan érkezőnek, egy a karjai közt babát tartó nőnek és azt kapta válaszul, hogy a házat éppen most sodorta be a víz a lagúnába.

Mérföldekre ez volt a legmagasabb pontja a szigetnek, és íme, máris mindkét oldalon a nagy hullámok kezdték tisztára mosni az atoll gyűrűjét és átcsaptak a lagúnába. Húsz mérföld kerületre terjedt ki az atoll gyűrűje és sehol sem volt ötven fonalnál szélesebb.

Most éppen a bűvárévszak közepén voltak s mindenfelől, még Tahitiből is, ide sereglettek a bennszülöttek.

– Ezerkétszáz férfi, nő és gyerek van itt – mondta Lynch kapitány. – Nem tudom, mennyi marad belőlük holnapra.

– De hát miért nem fúj a szél? Ezt nem értem – kérdezte Raoul.

– Csak ne türelmetlenkedjen, fiatalember, ne türelmetlenkedjen, majd meggyűlik még vele a baja.

Még miközben Lynch kapitány beszélt, egy nagy víztömeg vágódott az atollhoz. A hullám vize háromhüvelyknyire csapott el a székeik alatt. Egy pár asszony jajgatni kezdett a félelemtől. A gyerekek összekulcsolt kezekkel bámultak az óriási hullámokra és szánalmasan sírdogáltak. A vízben nyugtalanul szaladgáló csirkék és

macskák, mintegy közös ösztöntől hajtva, a kapitány házának tetején kerestek menedéket. Egy paumotani, egy csomó újszülött babával a kosarában, a kókuszfára mászott, s húslábnyira a talaj fölé megerősítette a kosarat. Az anya nyöszörögve és sírva gázolta lent a vizet.

A nap pedig még mindig derülten sütött, s a halotti nyugalom tovább tartott. Ott ültek és nézték a tengert, meg az *Aorai* örült táncolását. Lynch kapitány addig meredt az óriási vízhegyekre, míg végre nem tudta tovább nézni őket. A látvány elől a kezeivel takarta el az arcát, aztán bement a házba.

– Huszonnyolc-hatvan – mondta nyugodtan, mikor visszajött.

Kezében vékony kötélcsomó volt. Ezt két-két fonálnyi hosszúságú darabokra vágta, egyet Raoul-nak adott, egyet magának tartott meg, a többit szétosztotta az asszonyok közt azzal az utasítással, hogy válasszanak ki egy-egy fát és másszanak föl rá.

Most északkelet felől könnyű szellő kerekedett, s Raoul valósággal fölvidult, mikor az arcán megérezte. Láta az *Aorai*-t, amint behúzza a vitorláit, s a parttól kifelé fordul, s most sajnálta, hogy nincsen rajta. A hajó mindenképpen el tud majd menni, de hogy mi lesz az atollal... Egy hullám majdnem leverte a lábáról, mire ő is kiválasztott egy fát. Aztán eszébe jutott a barométer, s visszafutott a házhoz. Lynch kapitánynak ugyanaz jutott az eszébe, s együtt mentek be.

– Huszonnyolc-húsz – mondta az öreg tengerész. – Maga a pokol jön ide mindjárt... mi volt ez?

A levegőt mintha valaminek a rohanása töltötte volna be. A ház recsegett és remegett, s valami hatalmas hangnak a dobolását hallották. Az ablakok csörömpöltek. Két ablaktábla betört. Egy léghuzat csapta meg őket és megtántorodtak. A szemközti ajtó becsapódott, úgy, hogy a zárja letört. A fehér ajtókilincs darabokban hevert a földön. A szoba falai úgy földuzzadtak, mint egy hirtelenül megtöltött léggömbbé. Aztán valami újabb olyanféle hang jött, mint a muskéták ropogása, miközben egy hullám csapódott a ház falához.

Lynch kapitány az órájára nézett. Egy vízmentes kabátot vett magára, leakasztotta a barométert és terjedelmes zsebébe csúsztatta. Megint egy hullám csapódott a házhoz heves döngetéssel, és a könnyű épület levált az alapjairól és összedőlt, a padlózata tízfoknyi szögben hajolt meg.

Raoul ment ki először. A szél megkapta és elsodorta. Észrevette, hogy a szél kelet felé fordult. Nagy erőlködéssel levetette magát a homokba és igyekezett ott megkapaszkodni. Lynch kapitány, akit a szél úgy vitt, mint egy szalmaszálat, fölötte gurult el. Az *Aorai* két matróza, elhagyva a kókuszfát, melybe kapaszkodtak, segítségükre siettek, lehetetlen szögekben hajolva meg a szél ellenében, s képtelenül küszködve minden hüvelyknyi előrehaladásért.

Az öregúr ízületei nagyon merevek voltak, s miután emiatt nem tudott mászni, a matrózok rövid kötelet kötöttek össze és így húzgálták föl a fatörzsre, egyszerre csak egypár lábnyit, míg aztán a fa tetején, ötven lábnyira a talajtól, megerősítették. Raoul a kötelét egy szomszédos fa tövére csavarta, s onnan nézte a dolgot. A szél félelmetes volt. Soha nem álmodta volna, hogy ilyen szél is lehetséges. Egy hullám áttört az atollon és őt is térdig benedvesítette, mielőtt átcsapott a lagúnába. A nap eltűnt, s ólomszínű homályosság foglalta el a helyét. Néhány vízszintesen csapódó esőcsepp vágódott hozzá. Mintha apró ólomsörétek lettek volna. Most sós víz pora csapódott az arcába. Mintha emberkéz vágta volna pofon. Az arca égett, s szemeiben a fájdalom önkéntelen könnyei jelentek meg. Több száz bennszülött a fákra menekült, s nevetni szeretett volna a fákról lecsüngő emberfürtök láttán. Majd, minthogy Tahitiban született, mellét nekiszorította a fának, kezeivel megfogta a törzset, talpait odanyomta a törzs felületéhez és elkezdett fölmászni a fára. A tetején két nőt, két gyermeket és egy férfit talált. Az egyik kislány egy macskát szorongatott a karjaiban.

Fellegvárából a kezével integetett Lynch kapitánynak és a derék pátriárka viszonzta az integetést. Raoul meglepte az ég. Úgy látszott, mintha sokkal közelebb jött volna, mintha közvetlenül a feje fölött lenne, a színe pedig ólmosról feketévé változott. A földön

még mindig sokan voltak lent a fák tövében és ezekbe kapaszkodtak. Több ilyen kapaszkodó imádkozott és az egyik fa alatt a mormon hittérítő bátorította az embereket. Most fáradt, ritmikus hang jutott a fülébe, olyan gyenge, mint egy távoli tücsöknek a leggyengébb cirpelése, mely csak egy pillanatig tartott, de abban a pillanatban is valami égi muzsika bizonytalan érzését ébresztette benne. Körülnézett és látta, amint egy másik fa tövében egy nagy emberfürtöt kötelek tartanak össze. Látta az arcukat és ajkaikat mozogni. Hangokat nem hallott, mégis tudta, hogy valami himnuszt énekelnek.

A szél mind keményebben fújt. Az erejét semmiféle tudatos folyamattal nem volt képes megmérni, mert már régóta meghaladta minden eddigi tapasztalatát a szélről, de azért valahogyan mégis tudta, hogy most még keményebben fúj. Nem messzi tőle egy fa gyökerestől kitépődött, s emberi lényekből álló terhe lehajítódott a földre. Ugyanazon a kis homokcsíkon egy hullám csapott át, s végük volt. A dolgok gyorsan követték egymást. Egy barna vállnak, meg egy fekete fejnek a sziluettjét látta a lagúna tajtékos fehérségében, mint háttérben. A következő pillanatban ez is eltűnt. A fák hajladoztak és kitépődtek, mint a gyufaszálak. Elképesztette a szél ereje. A saját fája is veszedelmesen hajladozott. Az egyik asszony sírt és a lánykáját szorongatta, aki megint a macskájára vigyázott.

A férfi, aki a második gyereket tartotta, megérintette Raoul karját és egy bizonyos irányba mutatott. Odanézett és a mormon templomot látta, amint az részegen himbálódzott vagy száz lábnyi távolságban. Kitépődött az alapzatából, s a szél meg a hullámok a lagúna felé ráncigálták. Most egy félelmetes vízoszlop kapta meg és odavágta egy fél tucat kókuszfához. Ezeknek emberi gyümölcsből álló fürtjei úgy hullottak le, mint az érett kókuszdiók. A következő hullám a földhöz vágta őket, egyesek mozdulatlanul feküdtek, mások mászkáltak és vonaglottak. Különös, hogy ezek hangyákra emlékeztették őt. Ő maga nem volt megijedve, immár túl volt a borzongáson. Egészen természetes dolognak vette, hogy az egymást követő hullámok a homokot tisztára mossák az emberi roncsoktól.

Egy újabb hullám, mely minden előbb látottnál nagyobb volt, a lagúnába sodorta a templomot, ahol félig elmerülve úszkált a homályban, s ez a Noé bárkájára emlékeztette.

Most a Lynch kapitány házát kereste, s meglepetéssel látta, hogy ez is eltűnt. A dolgok igazán gyorsan követték egymást. Észrevette, hogy sokan azok közül, akiknek a fája még kitartott, leszálltak a földre. A szél pedig újból erősödött. Ezt a saját fája is mutatta. Most már nem hajlongott ide-oda. Állandóan ugyanabban a helyzetben maradt, amint erős szögben meghajlította a szél, csupán remegett. Ez a remegés pedig beteggé tette. A remegést a gyorsasága tette olyan rettenetessé. A gyökerei még tartották ugyan, de nyilvánvaló volt, hogy sokáig nem bírhatja. Valaminek törnie kellett.

És valóban el is tört egy fa. Nem látta, mikor eltört, de ott állott a maradványa, a derékban kettétörött törzs. Az ember nem is tudhatta, mi történik, hacsak oda nem nézett. A fák törése és az emberi kétségbeesés ordításai nem is szerepeltek abban az óriási hangtömegben. Véletlenül a Lynch kapitány irányába nézett, mikor ez történt. Látta a fa törzsét derékban eltörni és hang nélkül eltűnni. A fa koronája az *Aorai* három matrózával és az öreg kapitánnyal kivitorlázott a lagúnára. Nem esett a földre, hanem csak úgy elrepült a levegőn át, mint egy szalmaszál. Vagy száz yardnyit látta repülni, mielőtt a vízre esett. Kissé megerőltette a szeméit és bizonyosra vette, hogy Lynch kapitány búcsút intett.

Raoul nem várt többé semmire. Megérintette a bennszülött vállát és jeleket adott neki, hogy szálljanak le a földre. A férfi hajlandó is volt rá, de az asszonyai oda voltak a félelemtől és így inkább velük maradt. Raoul a fa köré csavarta a kötelét és lemászott. Egy csomó sós víz csapódott át a fején. Visszatartotta a lélegzetét és kétségbeesetten kapaszkodott a kötébe. A víz eltűnt, s a fatörzs védelme alatt megint lélegzetet vehetett. Még jobban megerősítette a kötelet, s ugyanekkor újabb hullám borította el. Az egyik asszony lekúszott és hozzá csatlakozott, a bennszülött a fán maradt az egyik asszonnyal, a két gyerekkel, meg a macskával.

A raktárnok észrevette, hogy a többi fa töveibe kapaszkodó csoportok hogyan gyérülnek folytonosan. Most ugyanezt a folyamatot magánál kezdte tapasztalni. Minden erejét össze kellett szednie, hogy kitartson, a hozzá csatlakozott asszony pedig mindjobban gyengült. Valahányszor kikecmergett egy hullámból, mindannyiszor meg volt lepve, hogy még mindig ott van és még jobban meglepte, hogy az asszony is bírja még. Végre úgy került ki egy hullámból, hogy egyedül volt. Fölnézett. A fa teteje is eltűnt. Eredeti magasságának a felénél egy szilánk rezgett. Ő biztonságban volt. A gyökerek még bírták és a fa most megszabadult a szélfogójától. Elkezdett fölmászni. Miután gyenge volt már, csak lassan mászott és egyik hullám a másik után öntötte el, mielőtt föléjük került. Aztán odakötötte magát a törzshöz és megkeményítette a lelkét, hogy szembeszálljon az éjszakával és nem is tudta mivel.

Nagyon elhagyatottnak érezte magát a sötétségben. Olykor azt hitte, hogy itt a világ vége és csupán ő maradt életben. A szél még mindig erősödött. Óráról órára erősödött. Mikor számítása szerint tizenegy óra körül járhatott, a szél hihetetlen erejűvé lett. Borzalmas, szörnyű dolog volt, egy sikoltozó vadállat, egy csapkodó fal, mely csapkodott vég nélkül. Úgy tűnt föl neki, mintha ő maga éterikusan könnyűvé vált volna, mintha ő maga lenne mozgásban, mintha ő mozogna hihetetlen gyorsasággal valami végtelen szilárdságon át. A szél nem mozgásban lévő levegő volt többé. Éppen olyan súlyos anyag lett, mint a víz vagy a higany. Olyan érzése volt, hogy belenyúlhatna és darabokban téphetné ki, mint egy ökörhullának a húsát, hogy megragadhatná a szelet és belekapaszkodhatna, mint ahogy az ember belekapaszkodhat egy sziklába.

A szél fojtogatta. A széllel szemben nem tudott lélegzetet venni, mert a szél berohant a száján és orrlikain át, s úgy kitágította a tüdejét, mintha valami fújtató lett volna. Ilyen pillanatokban úgy tűnt neki, mintha megragadnák, és szilárd földet tömnének bele. Csak úgy tudott lélegzetet venni, hogy az ajkait odaszorította a fa

törzséhez. A szél szakadatlan csapkodásai is kimerítették. Teste és agya egyaránt fáradtak voltak. Immár nem figyelt, nem gondolkodott, csak félig volt öntudatos. A tudata egyetlen gondolatból állott: íme, ilyen hát egy hurrikán. Ez az egy gondolat se foglalta le állandóan. Olyan volt csak, mint egy gyenge lángocska, mely olykor-olykor pislog egyet. A tompultságból mindig ehhez tért vissza. Íme, ilyen hát egy hurrikán. Aztán ismét elkábult.

A hurrikán legerősebb dühöngése éjjel tizenegyedtől reggel háromig tartott és tizenegykor történt, hogy az a fa, melyen Mapuhi és az asszonyai csüngöttek, elsodródott. Mapuhi a lagúna felületére emelkedett, még mindig fogva a lányát, Ngakurát. Csupán a déli tenger szülötte maradhatott életben ilyen körülmények között. Az a pandanusfa, amelyikbe kapaszkodott, folyton forgolódott a habokban, sokszor meg kellett fogni és várni, máskor meg hirtelen fogást változtatni, hogy a maga és Ngakura fejét a víz fölött tartsa, legalábbis elég gyakori időközökben ahhoz, hogy lélegzetet vehessenek. Azonban a levegő is csupa víz volt, mert vízsugarak csapkodtak folytonosan a levegőben.

Tíz mérföldnyire a lagúnán át, a homokgyűrű túlsó részén történt. Itt a csapkodó fatörzsek, gerendák, hajóroncsok és házroncsok tíz körül kilencet megöltek ama nyomorult lények közül, akik túléltek a lagúnán való átkelést. Félig megfulladva, kimerülve, belesodródtak az elemeknek ebbe az örült táncába, s alaktalan hústömegekké zúzódtak. De Mapuhinak szerencséje volt. Része volt abban az egy esélyben a tíz közül, a sors szeszélyének köszönhető. Kikecmergett a homokra, egész csomó vérző sebbel. Ngakurának eltörött a bal karja, jobb kezének az ujjai szétzúzódtak, arcán és homlokán a csontokat is meg lehetett látni. Mapuhi megragadott egy fát, amelyik még ép volt, és belekapaszkodott a lányát tartva, meg levegőért kapkodva, miközben a lagúna vize térdmagasságig, sőt néha derékig csapkodott körülöttük.

Reggel háromkor megtört a hurrikán ereje. Ötkor már csak erős szél fújt. És hatkor halotti nyugalom volt, a nap is kisütött. A tenger elcsöndesedett. A lagúnának még mindig nyugtalan szélén Mapuhi

meglátta azoknak az összeroncsolt hulláit, akiknek nem sikerült a partot elérniük. Bizonyosan ezek között voltak Tefara és Nauri is. Végigment az öbölben ezeket vizsgálgatva és megtalálta a feleségét, amint félig a vízben feküdt. Leült és sírt, csupán állati hangokat hallatva, ahogyan a kezdetleges ember bánata meg szokott nyilvánulni. Erre a hulla egy kicsit megmozdult és nyögött. Mapuhi jobban megnézte. Nemcsak hogy élt a felesége, hanem sértetlen volt. Inkább csak aludt. Őneki is része volt abban az egy a tízhez esélyben.

A múlt esti ezerkétszáz élő emberből csak háromszáz maradt meg. A mormon misszionárius és egy csendőr végezték el a népszámlálást. A lagúna tele volt hullákkal. Egyetlen ház vagy kunyhó se állott a helyén. Az egész atollon egyetlen kő nem maradt a másikon. Ötven kókuszpálma közül átlagban egy maradt meg és ezek is nyomorékok voltak, de egyiken se maradt egyetlen dió se. Nem volt édes víz. Azok a sekélyes források, melyek fölfogták az eső átszivárgó vizét, tele voltak sóval. A lagúnából néhány átázott liszteszsákot mentettek ki. Az életben maradtak kivágták a ledőlt kókuszfák belsejét és azt ették. Itt-ott egy kis lyukakba bújtak be, melyeket úgy csináltak, hogy kivájták a homokot, és a bádogtetők megmaradt töredékeivel földték be. A misszionárius csinált egy durva desztilláló készüléket, de hát nem desztillálhatott elég vizet háromszáz embernek. A második nap vége felé Raoul megfürdött a lagúnában és fölfedezte, hogy ez egy kissé enyhítette a szomjúságát. Kikiáltotta az újságot, mire háromszáz férfit, asszonyt és gyereket lehetett látni, amint nyakig állnak a lagúnában és a bőrükön keresztül igyekeznek vizet inni. A halottak ott úszkáltak körülöttük, vagy rájuk gázoltak, ha éppen a fenekén feküdtek. A harmadik napon a nép eltemette a halottait és leült, hogy várja a mentőgőzöket.

Közben pedig Nauri, akit családjától elszakított a hurrikán, saját külön kalandra sodródott el. Egy durva deszkába kapaszkodva, amelyik megsebesítette és a testét teleszurkálta szálkával, egyenesen átdobódott az atollon és kisodródott a tengerre. Itt a

vízhegyek csapkodásai közben elvesztette a deszkáját. A hatvanadik évéhez közel lévő öregasszony volt, de Paumotanban született és a tenger egész életében a szeme előtt volt. A sötétben úszva, fuldokolva és levegő után kapkodva, egyszerre csak heves ütést kapott a vállára egy kókuszdiótól. Abban a pillanatban készen volt a terve és megragadta a diót. A következő órában még hét diót zsákmányolt. Ezek összekötve egy mentőövet alkottak, amelyek életben tartották, de ugyanakkor azzal a veszedelemmel fenyegették, hogy lekvárrá zúzzák. Kövér asszony volt és így könnyen sérült meg, de a hurrikánról voltak már tapasztalatai és miközben a maga cápaistenéhez könyörgött, hogy védje meg a cápáktól, várta, hogy a szél megtörjön. De három órára annyira el volt már kábulva, hogy nem tudott semmiről. Nem tudott még hat órákor se, amikor halotti nyugalom állott be. Csak akkor kapta vissza az öntudatát, mikor kidobódott a homokra. Durva és vérző kezeivel meg lábaival addig kapaszkodott és mászkált a homokban, míg végre a hullámok nem érhatték el többé.

Tudta, hogy hol van. Ez nem lehet más föld, mint a kis Takokota-sziget. Ennek nem volt lagúnája. Senki sem élt rajta. Hikueru innen tizenöt mérföldnyire van. Nem láthatta Hikuerut, de tudta, hogy délre van. Múltak a napok, és ő azokból a kókuszdiókból élt, amelyek a vízen is fönntartották. Ezek ellátták ivóvízzel és eleséggel. De nem ivott és nem evett annyit, mint amennyit szeretett volna. A menekülés nagyon bizonytalan volt. Látta ugyan a mentőgőzösök füstjét a láthatáron, de hogyan számíthatott volna arra, hogy valamelyik idejőjön az elhagyatott, lakatlan Takokotára?

Az első naptól fogva a hullák kínozták. A tenger folytonosan dobálta ki őket az ő kis homokterületére, ő meg ereje fogytaig taszigálta őket vissza a tengerbe, ahol a cápák nekiláttak és fölfalták őket. Mikor pedig az ereje elhagyta, a hullák kísérteties borzalommal töltötték meg az ő kis öblét, s erre visszahúzódott, ameddig csak tudott, de ez persze nem volt nagyon messzire.

Tizedik napra az utolsó kókuszdiója is elfogyott, s odavolt a szomszúságtól. Tovább vonszolta magát a homokon, kókuszdiók után

keresgélve. Furcsa volt, hogy a víz olyan sok hullát dobott ki és kókuszdiót egyet se. Pedig egészen bizonyos, hogy több kókuszdió került a tengerbe, mint ember! Végre abbahagyta és kimerülten elterült. Ütött a végórája. Nincs más hátra, mint a halált várni.

Kábultságából magához térve, lassanként azon vette magát észre, hogy egy csomó vörös hajra báméskodik az egyik hullának a fején. A hullám feléje dobta a hullát, aztán visszavonult. De mintha ismerős lett volna az a fürt vörös haj. Eltelt egy óra. Nem nagyon erőltette meg magát, hogy a hullát felismerje. A halált várta és nagyon mindegy volt, hogy mint élő ember ki lehetett valamikor ez a borzalmas dolog.

Ám az óra leteltével lassan fölült és a hullára meredt. Egy szokatlanul nagy hullám olyan messzire kidobta a hullát, hogy a kisebb hullámok el nem érhatték. Igen, igaza volt, ilyen vörös haja csak egyetlenegy embernek volt a Paumotusban. Levy volt, a német zsidó, aki megvette a gyöngyöt és elvitte magával a *Hira*-n. Nos, egy dolog bizonyos volt, hogy a *Hira* elveszett. A halászok és gyöngybevásárlók istene megtért őseihez.

Lekúszott a halott emberhez. Ennek az inge letépődött és Nauri megláthatta a derekán a bőr pénzes erszényt. Visszafojtotta a lélegzetét és ráncigálni kezdte a kapsokat. Ezek hamarabb engedtek, mintsem várta volna, mire ő gyorsan visszakúszott a homokon, maga után vonszolva az övet. Egyik zsebet a másik után kapcsolta ki az övön, de üresnek találta őket. Ugyan hová tehetete? Végre a legutolsóban megtalálta az első és egyetlen gyöngyöt, melyet Levy ezen az útján vásárolt. Még néhány lépéssel odébb kúszott, hogy megszabaduljon az öv dögletes szagától, s a gyöngyöt vizsgálta. Az volt, amelyet Mapuhi talált, és amelytől megfosztotta Toriki. A kezében mérlegelte, s gyönyörködve ide-oda forgatta. De nem is a gyöngy szépségét látta. Hanem azt a házat, melyet Mapuhi, Tefara és ő oly gondosan és aprólékosan megépítettek a lelkükben. Ahányszor a gyöngyre nézett, mindig a házat látta minden részletével együtt, beleértve a nyolcszögletű húzós órát is a falon. Ezért már érdemes volt élni.

Letépett egy csíkot az *ahuj*-ából, s a gyöngyöt gondosan a nyakára kötötte. Aztán lihegve és nyögve végigvánszorgott az öbölben, elkeseredetten keresgélve kókuszdiók után. Hamarosan talált egyet, s körülnézve egy másodikat is. Egyet feltört s megitta a vizét, mely kissé poshadt volt, s megette a húsának egy részét is. Kicsivel később egy eltört evezőt talált. A hozzátartozó ladik ugyan eltűnt, de azért remélni kezdett s mielőtt a nap letűnt, megtalálta a ladikot is. Minden lelet valami megérzés volt. A gyöngy volt a talizmán. Késő délután Nauri egy faládát látott úszni a vízen. Mikor kihuzigálta az öböl partjára, a tartalma zörgött s belül tíz doboz halkonzervet talált. Egyet úgy nyitott föl, hogy odacsapkodta a ladikhoz. Amint lyuk támadt rajta, szopogatni kezdte. Aztán még több órát töltött el a konzervvel, addig-addig kalapálta és nyomkodta, míg egy-egy morzsányi kijött belőle.

Még nyolc napig várta a megmentést. Közben a ladikot javítgatta, a tömítésére felhasznált minden kókuszszórt, amit csak talált, meg az *ahu*-ja maradványait is. A ladik nagyon meg volt rongálva és nem tudta vízmentessé tenni; de egy kókuszdióból csinált lopótököt odakészített merítőnek. Nagyon sok baja volt az evező miatt. Egy darab bádoggal tőből elvágta az egész haját. A hajából kötelet font, e kötél segítségével egy három láb hosszú nyelet erősített a konzervláda egyik deszkájához. A fogaival ékeket vájt a fába és ezekbe erősítette a kötelet.

A tizennyolcadik napon, éjfélkor, vízre taszította a ladikot, s elindult Hikueru felé. Öreg asszony volt. A fáradalmak és nélkülözések elfogyasztották a zsírját, alig maradt meg belőle egyéb, mint a csontja és bőre, meg egynéhány szívós izma. A ladik nagy volt, s az evezéshez három erős férfi kellett volna belé. De ő egyedül is nekifogott, egy rossz evezővel. A víz is behatolt a ladikba, s idejének egyharmad részét a meregetés foglalta le. Világos nappal lett és még mindig hiába kereste Hikuerut. Hátul Takokota a tenger színe alá merült. A nap rátűzött meztelen testére, kényszerítve, hogy kiadja a nedvességét. Két doboz konzervje volt még, a nap folyamán lyukakat vágott beléjük és kiszopogatta a nedvüket. Arra nem volt

ideje, hogy a húst is kipiszkálja. Egy áramlat nyugat felé ragadta, s így nyugat felé kellett haladnia, ha ő mindjárt dél felé szeretett volna is haladni.

Kora délután, a csónakban fölállva, meglátta Hikuerut. A kókuszpálmákban való gazdagsága eltűnt. Csupán itt-ott, nagy távolságokban, látta egy-egy fának a tört maradványait. Ez a látvány fölvidította. Közelebb volt, mint gondolta. Az áramlat nyugat felé vitte. Szembeszállott vele és evezett. Az evező kötelékei meglazultak és több ízben is sok időt vesztegetett el azzal, hogy ismét szorosabbra kösse őket. Aztán megint meregetni kellett. Minden három órából egyet meregetéssel kellett eltöltenie. S ilyenkor mindig nyugat felé sodródott.

Napnyugtakor délkeletre, három mérföldnyire volt tőle Hikueru. Telihold sütött, s nyolc órára éppen délre volt a szárazföld, már csak két mérföldnyire. Még egy órán át küszködött, de a föld éppoly messzi volt, mint valaha. Éppen a közepén volt az áramlatnak, a ladik nagyon nagy volt, az evező nagyon is alkalmatlan, s idejéből és erejéből nagyon is sokat vett el a víz kimeregetése. Amellett nagyon gyöngé volt és mindjobban gyöngült. A ladik minden erőlködése ellenére is nyugat felé sodródott.

Fohászzkodott egyet a maga cápaistenéhez, kiugrott a ladikból és úszni kezdett. A víz valósággal felüdítette, s csakhamar maga mögött hagyta a ladikot. Egy óra múlva a föld észrevehetően közelebb volt. Most egyszerre megijedt. Közvetlenül a szeme előtt, nem egészen húsz lábnyira, egy nagy uszony szelte a vizet. Nauri állandóan feléje úszott, de az lassanként elkanyarodott jobb felé és körülötte keringett. Szemeivel követte az uszonyt és tovább úszott. A szörnyeteg lusta volt, ezt jól láthatta. Nyilván nagyon bő tápláléka volt a hurrikán óta. Ha nagyon éhes lett volna, akkor bizonyára habozás nélkül megtámadta volna. Tizenöt láb hosszú volt és egyetlen harapással – Nauri ezt nagyon jól tudta – derékban kettéharaphatná.

Azonban nem vesztegethette az idejét miatta. Akár úszott, akár nem, az áramlat egyformán távolabb vitte a szárazföldről. Egy fél óra telt el és a cápa kezdett merészebb lenni. Miután nem látta veszedelmesnek Naurit, mind közelebb húzódott hozzá, szűkítette a köröket és szemtelenül nézett rá, amint elsuhant mellette. Nauri jól tudta, hogy előbb vagy utóbb eléggé nekibátorodik ahhoz, hogy őt megtámadja. Elhatározta hát, hogy ő támad először. Egy kétségbeesett tettere készült. Öreg asszony volt, magára hagyva a tengerben, elgyengülve az éhségtől és fáradalmaktól, és mégis meg kell előznie ennek a tengeri tigrisnek a támadását azzal, hogy ő támadja meg amaszt. Tovább úszott, az alkalmat várva. Végre a cápa egyszer lassan úszott el mellette, alig nyolc lábnyi távolságban. Hirtelen nekirohant, úgy téve, mintha meg akarná támadni. A cápa menekülés közben nagyot csapott a farkával, reszelős bőre súrolta Naurit, s könyöktől vállig le is vitte a bőrét. A cápa gyorsan elúszott, mind tágabb körben, végre eltűnt.

A bádogtető maradványával fedett homoklyukban beszélgetve ültek Mapuhi és Tefara.

– Ha azt tetted volna, amit én mondtam – hozta elő a vádját Tefara immár ezredszer –, és elrejtetted volna a gyöngyöt és nem szóltál volna róla senkinek, akkor most is meglenne.

– De Huru-Huru velem volt, mikor fölnyitottam a kagylót. Nem mondtam ezt még elégszer?

– És most nem lesz házunk. Raoul azt mondta ma nekem, hogyha nem adtad volna el a gyöngyöt Torikinek...

– Nem is adtam el. Toriki elrabolta tőlem.

– ...ha nem adtad volna el, adott volna érte ötezer francia dollárt, ami tízezer csili.

– Mondja ezt a nagymamájának. Ért is ő gyöngyökhöz.

– És most a gyöngy elveszett – panaszkodott Tefara.

– Kifizette az adósságomat Torikinél. Így hát mégis ezerkétszáz dollárt kerestem vele.

– Toriki meghalt – kiáltott Tefara. – Azok pedig a schoonerjén egy szót se hallottak a dolog felől. Ez a schooner is elveszett az *Aorat*-tal és a *Hira*-val együtt. Hát megfizeti most neked Toriki azt a háromszáz dollár hitelt, amit ígért? Nem, mert Toriki meghalt. És ha nem találtad volna a gyöngyöt, akkor tartoznál ma Torikinek ezerkétszáz dollárral? Nem, mert Toriki meghalt és halott embernek nem fizethetsz.

– De Levy nem fizetett Torikinek – mondta Mapuhi. – Adott neki egy darab papírt, ami jó pénzt ért Papeetében, és most Levy meghalt és nem fizethet, a gyöngy pedig odaveszett Levyvel együtt. Igazad van Tefara, elvesztettem a gyöngyöt és nem kaptam érte semmit. Most pedig aludjunk.

Hirtelen föltartotta a kezét és hallgatódzott. Kívülről valami zaj hallatszott, mintha valaki nehezen és fájdalmasan lélegzenék. Egy kéz babrált az ajtóul szolgáló gyékényen.

– Ki az?! – kiáltott Mapuhi.

– Nauri – volt a válasz. – Nem tudná megmondani, hol van a fiam, Mapuhi?

Tefara sikoltott és megfogta az ura karját.

– Kísértet – vacogott – kísértet!

Mapuhi arca kísértetiesen sárga volt. Egy kicsit megkapaszkodott a feleségében.

– Jó asszony – mondta remegő hangon, de igyekezve ezt eltitkolni –, nagyon jól ismerem a fiát. Ő a lagúna keleti oldalán lakik.

Kint sóhajtás hallatszott. Mapuhi egy kis megkönnyebbülést érzett. Sikerült becsapnia a kísértetet.

– De honnan jössz te, öreg asszony?

– A tengerről – volt a halk válasz.

– Tudtam! Tudtam! – sikoltott Tefara, ide-oda hajlongva.

– Mióta tette át Tefara az ágycát egy idegen házba? – hangzott a Nauri hangja a gyékényen keresztül.

Mapuhi félelemmel és szemrehányással nézett a feleségére. Nauri hangja vezette őket félre.

– És mióta tagadta meg Mapuhi, az én fiam, az ő öreg anyját? – folytatta a hang.

– Nem... dehogyc... én nem tagadtalak meg! Én nem vagyok Mapuhi. Mondom, hogy ő a lagúna keleti részén lakik.

Ngakura fölült az ágycában és sírni kezdett. A gyékény megmozdult.

– Mit csinálsz? – kérdezte Mapuhi.

– Bejövök – válaszolta Nauri hangja.

A gyékény egyik vége fölemelkedett. Tefara igyekezett a takarók alá bújni, de Mapuhi beléje fogódzkodott. Valamit meg kellett fognia. Együtt, egymással küszködve, remegő testtel és vacogó fogakkal, tágra nyílt szemekkel meredtek a fölemelkedő gyékényre. A tengervíztől csepegő Naurit látták bebújni, az *ahu*-ja nélkül. Hátratántorodtak előle és Ngakura takaróját keresték, hogy eltakarják vele a fejüket.

– Adhatnál egy ital vizet öreg anyádnak – mondta a kísértet panaszos hangon.

– Adj neki egy kis vizet – adta tovább Mapuhi a parancsot Ngakurának, és együttesen kipiszkálták Ngakurát a takaró alól. Egy perccel később Mapuhi látta, hogy a kísértet iszik. Mikor ez kinyújtotta remegő kezét, és rátette az övére, súlyt érzett és ez meggyőzte, hogy mégsem kísértet. Erre nekibátorodott, Tefarát is előhúzta, s pár perc múlva mindnyájan Nauri elbeszélését hallgatták. Mikor pedig Levyről beszélt, és a gyöngyöt Tefara markába ejtette, még az is meg volt győzve, hogy a valóságos anyósáról van szó.

– Holnap reggel – mondta Tefara – el fogod adni a gyöngyöt Raoulnak ötezer francia dollárért.

– És a ház? – vetette ellen Nauri.

– Majd ő megépíti a házat – válaszolta Tefara. – Azt mondja, hogy négyezer francia dollárba kerül. Azonfelül ezer francia dollár hitelt ad, ami kétezer csili dollár.

– És hat fonal hosszú lesz? – kutatta Nauri.

– Igen, hat fonal – válaszolta Mapuhi.

– És a középső szobában ott lesz a nyolcszögletű húzós óra?

– Ott, meg a kerek asztal is.

– Akkor adjatok valamit enni, mert éhes vagyok – mondta Nauri megvigasztalódva. – Aztán megyünk aludni, mert fáradt is vagyok. És holnap majd beszélünk még a házról, mielőtt eladjuk a gyöngyöt. Jobb lesz, ha készpénzben kérjük az ezer francia dollárt. A készpénz többet ér a hitelnél, ha az ember vásárolni akar a kereskedőktől.

A BÁLNAFOG

A régi időkben történt Fidzsiben, hogy Starhurst John a Rewa Village-i misszióházban felkelt és kijelentette abbéli szándékát, hogy körülhordozza az evangéliumot egész Viti Levuban. Nos, Viti Levu annyit jelent: „Nagy föld”, mert ez a legnagyobb sziget egy sok nagy szigetből álló csoportban, nem is szólva az apróbbak százairól. Itt ott a partokon, nagyon szűkös körülmények között élt néhány misszionárius, kereskedő, beche-de-mer halász és bálnahajószökevény. A meleg tűzhelyek füstje az ablakuk alatt távozott el és a lemészároltak testeit az ajtóik előtt hurcolták el a lakomához.

A Lotu, vagyis a kereszténység, csak nagyon lassan haladt és gyakran pók módjára. Törzsfőnökök, akik keresztényeknek vallották magukat, és akiket fölvettek az egyházba, alattomosan visszatértek néha ahhoz, hogy részt vegyenek egy-egy kedvenc ellenségük elfogyasztásában. Megenni vagy megevődni. Ez volt a föld törvénye, és úgy látszott, hogy még hosszú időn át ez is marad a föld törvénye: megenni vagy megevődni. Voltak törzsfőnökök, mint például Tanoa, Tuiveikoso, Tuikilakila, akik a szó betű szerinti értelmében embertársaik százát ették meg. De ezek között az emberevők között is Ra Undreundre állott rangban legelöl. Ra Undreundre Takirakiban élt. Gurmand-zsákmányairól statisztikát vezetett. A háza előtt egy sor kő képviselte azoknak a testét, akiket megevett. Ez a sor kétszázharminc lépés hosszú volt és nyolcszázhetvenkét kőből állt. Minden kő egy-egy testet képviselt. A kövek sora még hosszabb is lett volna, ha Ra Undreundre szerencsétlenségre egy dárdát nem kapott volna a hátába a Somo-Somo mellett vívott csatában, s őt magát nem szolgálták volna föl Naungavuli asztalán, akinek hitvány kősora csak negyvennyolc kőből állt.

A kemény és lázas buzgalommal dolgozó misszionáriusok makacsul feküdtek neki a feladatuknak, olykor kétségbeesve, s valami különös kinyilatkoztatást, valami pünkösdi tűz kitörését

várva, mely a lelkeknek valami dicsőséges aratását hozná meg. Ám a kannibál Fidzsivel nem lehetett bírni. A boglyas fejű emberevők nem akarták otthagyni a húsosfazekaikat, amíg olyan bőséges volt az aratás emberi hullákban. Néha, ha az aratás túlságosan is bőséges volt, megfélemlítették a misszionáriusokat, mert sejteni engedték, hogy aznap nagy gyilkolás és nagy pecsenyesütés lesz. Erre a misszionáriusok megvásárolták az áldozatok életét dohánnyal, kalikószövettel és gyöngyökkel. Így a törzsfőnökök kitűnő üzletet csináltak azzal, hogy az élőhús-többletüket áruba bocsátották. Méghozzá mindig elmehettek és újakat hozhattak.

A dolgok ilyen állása mellett jelentette ki Starhurst John, hogy az evangéliumot körül fogja hordozni a Nagy Földön egyik parttól a másikig, s azzal fogja kezdeni, hogy behatol a Rewa folyó forrásvidékének hegyrengetegeibe. Szavait megdöbbenéssel fogadták.

A bennszülött tanítók csendesen sírtak. Két misszióbeli társa igyekezett lebeszélni. Rewa királya figyelmeztette, hogy a hegylakók bizonyosan kai-kai-t csinálnak vele – kai-kai azt jelenti „megenni” – és hogy ő, Rewa királya, miután kereszténnyé lett, kényszerülve volna háborút viselni a hegylakók ellen. Hogy nem tudja legyőzni őket, azzal teljesen tisztában van. Hogy azok esetleg lejönnek a folyón és kifosztják Rewa Village-ot, azzal is teljesen tisztában van. De hát mit tehet ő? Ha Starhurst John megmarad amellett, hogy elmenjen és megegyék, akkor háború lesz, ami sok száz életbe kerül.

Később, a nap folyamán, a Rewa-főnökök egy küldöttsége kereste föl Starhurst Johnt. Türelmesen meghallgatta őket, türelmesen vitatkozott velük, bár egy jottányit se engedett a terveiből. Misszionárius társainak megmagyarázta, hogy ő nem akar mártírkodni, de parancsot kapott, hogy az evangéliumot elvigye Viti Levuba és hogy ő csupán az Úr óhajának engedelmeskedik.

A kereskedőknek, akik szintén eljöttek és a legkitartóbban igyekeztek lebeszélni, azt mondta: – A ti ellenvetéseitek értéktelenek. Mert csak azokra a károkra vonatkoznak, melyeket a

dolog a ti üzleteiteknek okozhat. Nektek az az érdeketek, hogy pénzt szerezzetek, nekem meg az az érdekem, hogy megmentsem a lelkeket. E sötét föld pogányait meg kell menteni.

Starhurst John nem volt fanatikus. Ő maga lett volna az első, aki tagadja ezt a ráfogást. Nagyon is józan és praktikus gondolkodású volt. Biztosra vette, hogy missziójának jó eredménye lesz s már látta, hogyan gyullad föl a pünkösdi tűz a hegylakók telkeiben s ez olyan feléledést fog előidézni, amely lehúzódik a hegyekről, szélteben-hosszában elterjed a Nagy Földön, tengertől tengerig és a szigetekig az óceán közepén. Nem gyulladt fel vad fény az ő szelíd szürke szemeiben, csupán csendes elhatározottság és rendületlen bizalom abban a Magasabb Erőben, amely őt vezeti.

Csupán egy emberre akadt, aki helyeselte a tervét, és ez Ra Vatu volt, aki titokban bátorította őt, sőt felajánlotta, hogy vezetőket ad mellé az első dombokig. Viszont Starhurst Johnnak nagyon tetszett Ra Vatu magaviselete. A javíthatatlanul pogány Ra Vatuban, akinek éppen olyan fekete volt a szíve, mint a cselekedetei, kezdett a világosság derengeni. Sőt, arról is beszélt, hogy Lotu tesz. Az igaz, hogy már három év előtt is kifejezést adott hasonló kívánságnak, és be is lépett volna az egyházba, ha Starhurst Johnnak kifogása nem lett volna az ellen, hogy a négy feleségét is magával hozza. Márpedig Ra Vatunak gazdasági és erkölcsi természetű kifogásai voltak az egynejűség ellen. Amellett a misszionárius szórszálhasogató ellenvetései megbántották, és hogy bebizonyítsa, hogy ő szabad és becsületes ember, óriási hadi bunkóját meglóbálta a Starhurst feje fölött. Starhurst csak úgy menekült meg, hogy a bunkó alá szaladt s addig tartotta őt, míg segítség érkezett. Most azonban minden elfelejtődött és megbocsátódott. Ra Vatu belép az egyházba, nem csupán, mint megtért pogány, hanem mint megtért többnejű is. Már csak azt várja, biztosította Starhurstot, hogy meghaljon a legidősebb felesége, aki úgymint nagyon beteg.

Starhurst John Ra Vatu egyik csónakjában evezett föl a lassú folyású Rewán. Ennek a csónaknak kellett őt vinnie két napig, hogy aztán a hajózható út végére érve a csónak visszatérjen. A messzi

távolban, az égig nyúlva, látni lehetett a nagy, füstös hegyeket, melyek a Nagy Föld gerincét képezték. Starhurst John egész nap mohó vágyakozással meredt rájuk.

Néha halkán imádkozott. Néha vele imádkozott Narau, a bennszülött tanító, aki immár hét év óta Lotu, mióta dr. Brown James Ellery megmentette a forró kemencétől száz köteg dohány, két gyapjútakaró és egy nagy üveg fájdalomcsillapító árán. Az utolsó pillanatban, húsz órai magányos könyörgés és imádkozás után hallották meg Narau fülei az intést, hogy menjen el Starhurst Johnnal a hegyi misszióra.

– Uram, én veled fogok menni – jelentette ki.

Starhurst John nagy örömmel üdvözölte őt. Az Úr valóban vele van, ha egy ilyen megtört lelkű teremtetést is tette indít, mint Narau.

– Én valóban lélek nélkül való vagyok, a leggyengébb az Úr edényei közül – magyarázta Narau az első napon a ladikban.

– Bizalomra van szükséged, több bizalomra – korholta a misszionárius.

Aznap egy másik ladik is evezett fölfelé a Rewán. De egy órával mindig hátra maradt, és vigyázott, hogy meg ne lássák. Ez a ladik is Ra Vatu tulajdona volt, Erirola ült benne, Ra Vatu első unokatestvére és bizalmas apródja. És abban a kis kosárban, melyet mindig a keze ügyében tartott, egy bálnafog volt. Pompás fog volt, teljes hat hüvelyk hosszú, szép arányokkal. Az elefántcsont immár sárgásvörös volt a kortól. Ez a fog szintén Ra Vatu tulajdona volt, és Fidzsiben, ha egy ilyen fog útnak indul, rendesen történik valami. Mert íme, ez a titka a bálnafognak: ha valaki elfogadja a fogat, akkor nem tagadhatja meg azt a kérést, amely a fogat kíséri vagy követi. A kérés lehet akármi, egy emberi élettől kezdve a törzsi szövetségig, és egyetlen fidzsibeli se olyan becstelen, hogy megtagadja a kérelem teljesítését, ha a fogat elfogadta. Sokszor a kérés csak később következik, vagy a teljesítése elhalasztódik, aminek a következményei beláthatatlanok.

Messzi fönt a Rewán, a törzsfőnök falujánál, akit Mongondrónak neveztek, pihent meg Starhurst az utazás második napjának végén. Másnap reggel akart Narau kíséretében gyalog nekivágni a füstös hegyeknek, melyek most a közelben bársonyosan zöldek voltak. Mongondro békés természetű, szelíd lelkű öreg törzsfőnök volt, rövidlátó és elefantázisban szenvedő és nem igen szerette már a háborúskodást. A misszionáriust meleg vendégszeretettel fogadta, a saját asztalánál adott neki inni és még vitatkozott is vele vallási dolgokról. Mongondro kutató szellemű ember volt és nagyon tetszett Starhurst Johnnak, mikor arra kérte, hogy beszéljen neki a dolgok létéről és kezdetéről. Mikor a misszionárius befejezte az előadását a biblia teremtéstörténetéről, látta, hogy Mongondro nagyon meg van hatva. A kis öreg főnök csöndesen pipázott egy darabig. Aztán kivette a pipáját a szájából és szomorúan rázta a fejét.

– Azt nem lehet – mondta. – Én Mongondro, amikor fiatal voltam, ügyesen tudtam bánni a baltával. Mégis három hónapomba került, hogy elkészüljek egy ladikkal. Egy kicsi, nagyon kicsi ladikkal. És te mégis azt mondd, hogy mind ez a föld és víz, amit egy ember csinált...

– Dehogy, nem egy ember csinálta, hanem az isten, az egyetlen igaz isten – szakította őt félbe a misszionárius.

– Az mindegy – folytatta Mongondro – mégis, hogy minden föld, minden víz, a fák, a halak, a bokrok és hegyek, a nap, a hold és a csillagok hat nap alatt készültek volna! Nem, nem. Mondom, hogy fiatal koromban, pedig ügyes ember voltam, mégis három hónapomba került egy kis ladik. Az egész história csak arravaló, hogy a gyerekeket ijesztgessék velem, de a felnőtt ember nem hiheti el.

– Én is felnőtt ember vagyok – mondta a misszionárius.

– Az igaz, hogy te is felnőtt ember vagy, de az én sötét értelmem nem tudhatja, hogy te mit hiszel.

– Hiszen mondom neked, hogy mit hiszek: minden hat nap alatt készült.

– Azt mondd, persze, hogy azt mondd – mormogta békítően az öreg kannibál.

Csak mikor Starhurst John és Narau ágyba kerültek, Eriola csak akkor szökött be a törzsfőnök házába, s a kellő diplomatikusan beszéd után átnyújtotta Mongondrónak a bálnafogat.

Az öreg főnök sokáig tartotta kezében a fogat. Nagyon szép fog volt és vágyódott utána. No meg sejtette is a kérést, ami kísérni fogja. „Nem, nem, bár a bálnafog nagyon szép volna” mondta, és a nyála csurgott utána, de azért kellő mentegetőzések között visszaadta Eriolának.

Starhurst John már kora hajnalban talpon volt, nagy bőrcipőben a bokrok közt kóborolt, sarkában a hűséges Narauval, maga pedig egy meztelen vezetőnek a sarkában, akit Mongondro kölcsönzött neki, hogy megmutassa az utat a legközelebbi faluba, melyet délfelé értek el. Itt egy új vezető igazította el. Mögötte egy mérföldnyire kutyaolt Eriola, vállára vetett kosárban a bálnafoggal. Még két napig képezte a misszionárius hátvédét, s ajánlgatta a fogat a falvak főnökeinek. De egyik falu a másik után utasította vissza. Oly gyorsan megjelent mindig a misszionárius után, hogy a főnökök megsejtették az általa kérendőket és egyik sem akart tudni róla.

Jó mélyen bejutottak a hegyek közé. Eriola most egy titkos utat választott, megelőzte a misszionáriust, s elérte a gatokai Buli erősségét. Bulinak persze sejtelve sem volt Starhurst John közeledéséről. Márpedig a fog nagyon szép volt, egészen különleges példány, a színe a legkritkábbak közül való. A fog átadása nyilvánosan történt. Gatoka Bulija, legjobb gyékényén ülve, a főembereitől körülvéve, háta mögött három buzgó légyhajtóval, méltóztatott átvenni a küldönc kezeiből a Ra Vatu által ajándékozott bálnafogat, melyet unokatestvére, Eriola hozott el a hegyek közé. Megtapsolták az ajándék elfogadását, az összegyűlt főemberek, harcosok és légyhajtók kórusban hangosan kiáltották:

– A! Woi! Woi! Woi! A! Woi! Woi! A Tabua levu! Woi! Woi! Mudua! Mudua! Mudua!

– Nemsokára idejön egy ember, egy fehér ember – kezdette Erirola a kellő szünet után. – Misszionárius és ma fog ideérkezni. Ra Vatunak úgy tetszik, hogy a cipőit kéri. Ezeket ugyanis jó barátjának, Mongondrónak akarja ajándékozni és az a szándéka, hogy a cipőket a lábakkal együtt küldi el neki, mert Mongondro öreg ember és a fogai nem jók. Vigyázz hát, Buli, hogy a lábak is benne legyenek a cipőkben. Ami a többi részeket illeti, azok itt maradhatnak.

A bálnafog által okozott fényesség elhomályosult Buli szemeiben és kételkedve nézett körül. De már elfogadta a fogat.

– Olyan csekélység, mint egy misszionárius, igazán nem számít – mondta Erirola.

– Nem hát, olyan csekélység, mint egy misszionárius, nem számít – mondta most maga Buli. – Mongondro meg fogja kapni a cipőket. Ti pedig fiúk, hárman vagy négyen, menjetek elébe a misszionáriusnak. De ügyeljete, hogy a cipőket visszahozzátok.

– Már késő – mondta Erirola. – Itt jön ő maga.

A cserjék sűrűjén áttörve, sarkában Narauval, megjelent a színen Starhurst John. A híres cipőkből, miután a folyón való átgázolás közben vízzel teltek meg, minden lépésnél kis vízsugarak lövelltek ki. Starhurst villámló szemekkel nézett körül. Rendületlen bizalma, melyhez nem fért a kétség vagy félelem, diadalérzettel töltötte el. Tudta, hogy az idők kezdete óta ő az első fehér ember, aki betette a lábát Gatoka hegyi erősségébe.

A szalmaházak a meredek hegyoldalon voltak elhelyezve, s kinyúltak a rohanó Rewa fölé. Mindkét oldalon hatalmas szakadék tornyosult. A legjobb esetben is csak három órán át sütött be a nap a szűk völgybe. Se kókusz-, se banánfákat nem lehetett látni, noha a sűrű tropikus növényzet mindenütt burjánzott. A szűkület távoli

végében a Rewa nyolcszáz láb magasságú vízesést alkotott, míg a sziklavár légköre visszaverte a vízesés ritmikus dörgését.

Starhurst John látta, amint Buli házából előbújik Buli és követői.

– Jó híreket hozok – üdvözölte a misszionárius.

– Ki küldött téged? – viszonzta nyugodtan Buli.

– Isten.

– Ez új név Viti Levuban – vigyorgott Buli. – Miféle szigetnek, falvaknak vagy utaknak a főnöke ő?

– Ő a főnöke minden falunak, minden szigetnek és minden útnak – válaszolta Starhurst John ünnepélyesen. – Ő a földnek és az égnek az Ura, és én azért jöttem hozzátok, hogy az ő szavát hozzam el nektek.

– Elküldte a bálnafogat? – volt a szemtelen kérdés.

– Nem, de a bálnafognál is értékesebb a...

– Főnökök között az a szokás, hogy bálnafogat küldenek egymásnak – szakította félbe Buli. – A te főnököd vagy zsugori, vagy te vagy bolond, hogy üres kézzel jössz a hegyek közé. Tudd meg, hogy egy nagylelkűbb ember előzött meg.

Ezt mondva fölmutatta a bálnafogat, melyet Erirolától kapott. Narau nyögött egyet.

– Ez a Rau Vatu bálnafoga – súgta Starhurstnek. – Ismerem jól. Végünk van.

– Nagyon szép dolog – válaszolta a misszionárius, kezével végigsimítva hosszú szakállát és megigazítva a szemüvegét. – Ra Vatu gondoskodott róla, hogy jó fogadtatásban legyen részünk.

De Narau megint csak nyögött egyet és igyekezett minél távolabb jutni azoktól a sarkaktól, melyeket eddig olyan hűségesen követett.

– Ra Vatu mielőbb Lotu lesz – magyarázta Starhurst –, és én azért jöttem, hogy neked is elhozzam a Lotut.

– Nekem nem kell a te Lotud – mondta büszkén Buli. – És az a tervem, hogy még ma agyonbunkózzunk.

Azzal Buli intett az egyik nagy hegylakónak, aki előlépett és megforgatta a bunkóját. Narau berohant a legközelebbi házba, s ott igyekezett az asszonyok és a gyékények között elbújni. Starhurst azonban beugrott a bunkó alá, s karjait a hóhérja nyaka köré fonta. És most ebből a védett helyzetből kezdett el érvelni. Jól tudta, hogy az életéért érvel, de azért nem volt izgatott és nem is félt.

– Nagyon gonosz dolgot csinálnál, ha megölnél engem – mondta az embernek. – Nem tettem neked semmi rosszat, Bulinak se.

Olyan jól belekapaszkodott annak az egy embernek a nyakába, hogy a többi se mert ütni a bunkójával. Ő pedig csak tovább kapaszkodott és az életéért vitatkozott azokkal, akik a halálát kívánták.

– Starhurst John vagyok – folytatta szelíden. – Három évig dolgoztam Fidzsiben és nem haszonért tettem. Azért vagyok itt, hogy jót tegyek veletek. Miért ölné meg engem valaki? Senkinek sem jelent semmiféle hasznot, ha engem megöl.

Buli lopva a bálnafogra nézett. Nagyon jól meg van fizetve a tett.

A misszionáriust egy csomó meztelen vadember vette körül, s valamennyi igyekezett hozzáférközni. Belekezdték a halotti énekbe, ami a tűzhely éneke, és az érveit nem lehetett többé hallani. De olyan ravaszul és ügyesen forgatta a testét a hóhérjáé körül, hogy halálos csapást nem tudtak rámérni. Eriola mosolygott, de Buli dühös lett.

– Félre veletek! – kiáltott. – Szép kis históriát fognak majd mesélni a partokon, hogy ti egy tucatnyian vagytok egy

misszionáriussal szemben, akinek nincs fegyvere, gyöngé, mint egy asszony és mégis túltesz rajtatok.

– Várj csak Buli – kiáltott ki Starhurst John a tömegből –, túlteszek én rajtad is. Mert az én fegyvereim az Igazság és a Jog, és ezeknek senki sem állhat ellen.

– Gyere hát ide – válaszolta Buli –, mert az én fegyverem csak egy szegény nyomorúságos bunkó és amint te mondog, ez nem tud ellenállni neked.

A csoport eltávozott mellőle és Starhurst John egyedül állt ott, szemközt Bulival, aki egy óriási görcsös hadi bunkóra támaszkodott.

– Na, gyere ide, te misszionárius és győzz le engem – hívta ki Buli.

– Még így is megyek hozzád és le foglak győzni – válaszolta Starhurst John. Előbb megtörölte a szemüvegét, a helyére igazította, aztán kezdett előnyomulni.

Buli fölemelte a bunkót és várt.

– Először is, az én halálomból nem lesz semmi hasznod – kezdődött az érvelés.

– A választ a bunkómra bízom – mondta Buli.

És minden érvre ugyanezt válaszolta, közben alaposan ügyelve arra, hogy a misszionárius el ne kövesse azt a ravaszságot a bunkó alá futással. És Starhurst John most ébredt először tudatára annak, hogy ütött az utolsó órája. Meg se kísérelte, hogy alája fusson a bunkónak. Csupasz fővel ott állt a napban és hangosan imádkozott, mint misztikus figurája annak a szívós fehér embernek, aki a bibliával, golyóval vagy a rumosüveggel mindenütt behatolt az elképedt vadember erősségébe. Így állt most Starhurst John is szemben a gatokai Buli sziklavarával.

– Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek – imádkozott. – Légy könyörületes Fidzsihez, ó, Uram! Ó, Jehova, hallgass meg az Ő kedvéért, a Fiadért, akit Te adtál nekünk, hogy

Általa mindenki a Te gyermeked lehessen. Tőled jöttünk, s abban reménykedünk, hogy Hozzád térhetünk vissza. Sötét ez a föld, ó, Uram, nagyon sötét. De Te elég hatalmas vagy arra, hogy megmentsd. Nyújtsd ki a kezedet Uram, és mentsd meg Fidzsit, a szegény kannibál Fidzsit.

Buli türelmetlen lett.

– No, most majd én válaszolok neked – mormogta, s azzal mindkét kezével megforgatta a bunkót.

Narau, aki elbújt az asszonyok és gyékények között, meghallotta a bunkó lecsapását és megborzongott. Aztán megint a halotti ének hallatszott és tudta, hogy az ő szeretett misszionáriusának a testét vonszolják most a tűzhelyhez, mikor e szavakat hallotta:

– Gyengédebben vonszoljátok, gyengédebben.

– Mert én vagyok az úr az én földemen.

– Adjatok hálát! Adjatok hálát! Adjatok hálát!

Aztán egyetlen hang hallatszott csak, amelyik azt kérdezte:

– Hol van a derék ember?

Száz hang üvöltötte a választ:

– Elment a tűzhelyre, hogy megfőzzük.

– Hol van a gyáva? – kérdezte megint az a magányos hang.

– Elment, hogy hírt adjon! – üvöltötte vissza száz hang. – Elment, hogy hírt adjon.

Narau aggodalmában nyögött. A régi ének szavai igazak voltak. Gyáva volt biz ő és nem maradt más számára, mint hogy elmenjen és hírt adjon.

MAUKI

Száztíz font volt a súlya. A haja gyapjas volt, mint a négeré, ő maga fekete. Különlegesen fekete volt. Nem kékes- vagy vörösesfekete, hanem koromfekete. Maukinak hívták, egy törzsfőnöknek volt a fia. Három *tambója* volt neki. *Tambo* a melanéziai neve a *tabu*-nak, s első unokatestvére ennek a polinéziai szónak. Mauki három *tambója* íme, ezek voltak: először, hogy sohasem szabad asszonnyal kezet fognia és nem szabad egy asszony kezének őt vagy bármely személyes tulajdonát érintenie; másodszor, hogy sohasem szabad vénuszkagylót ennie vagy bármiféle táplálékot is olyan tűzről, melyen vénuszkagylót főztek; harmadszor, hogy sohasem szabad krokodilushoz nyúlania, sem olyan ladikba ülnie, melyben a krokodilusnak valamilyen része van, ha csupán akkora is, mint egy fog.

Egészen más feketeségűek voltak a fogai, melyek mélyen feketék, vagy helyesebben lámpafeketéek voltak. Egyetlen éjszaka tette őket ilyenekké az anyja, aki valami ásványi port préselt rájuk, mely valami hegyomlásból származott Port Adams mögül. Port Adams egy sós vízi falu Malaitán, Malaita pedig a legvadabb sziget a Salamon-csoportban. Annyira vad, hogy eddig se kereskedők, se ültetvényesek nem tudták rajta megvetni a lábukat. Viszont a legelső *beche-de-mer* halászok és szantálfa-kereskedők idejétől kezdve le a legújabb munkásrekrutálókig, akik automatikus puskákkal és gázolin gépekkel vannak fölszentelve, a fehér kalandoroknak egész seregét úzték már ki tomahawkkal és puhavégű Snider-golyókkal. Így Malaita még ma is, a huszadik században, a kísérleti földje a munkásrekrutálóknak, akik bejárják a partjait munkások után. Ezek a munkások leszerződnek a szomszédos ültetvényekre és a civilizáltabb szigetekre évi harminc dollár bérért. Mert ezeknek a szomszédos és civilizáltabb szigeteknek a bennszülöttei nagyon is civilizáltak már ahhoz, hogy az ültetvényeken dolgozzanak.

Mauki fülei ki voltak fúrva, nem egy helyen és nem is két helyen, hanem egynéhány tucatnyi helyen. A kisebb lyukak egyikében egy agyagpipát hordott. A nagyobb lyukak túl nagyok voltak ilyen célra. A pipa tányérja átesett volna rajtuk. Mindegyik fülének a legnagyobb lyukában szokás szerint kerek fadugókat hordott, amelyek a négy hüvelyk átmérőt is elérték. Hozzávetőleges becsléssel a nevezett lyukak kerülete tizenkét és fél hüvelyk volt. Mauki katolikus volt a maga gusztusa szerint. A különböző apróbb lyukakban olyan dolgokat hordott, mint üres puskagolyótöltények, patkószegek, rézcsavarok, madzagdarabok, zsákszövetcsíkok, zöld levélszalagok, és ha a nap hűvös volt, még vörös hibiszkuszvirágokat is dugott be. Amiből látható, hogy az ő jólétéhez a zsebek nem okvetlenül voltak szükségesek. Amellett zsebekről nem is lehetett szó, mert egyetlen ruhadarabja egy több hüvelyknyi széles kartoncsíkból állt. Egy zsebkést a hajában hordott úgy, hogy a penge egy gyapjas fürtre volt rácsapva.

Legértékesebb ingósága volt egy porceláncsészének a füle, mely egy teknőchéj gyűrűre volt függesztve, s ez viszont az orrát kettéválasztó porcogón volt átdugva.

E díszítmények ellenére is Maukinak csinos arca volt. Igazán szép arc volt, akármilyen szempontból nézzük is, melanéziai arc létére pedig nagyon is jóképű. Egyetlen hibája volt, az erő híja. Lágyan nőies, majdnem lányos volt. Vonásai kicsinyek, szabályosak, finomak voltak. Az álla gyenge volt, ugyancsak a szája is. Az állkapcsaiban, homlokában és orrában nem volt se erő, se jellem. Csupán a szemeiben volt valami azokból az ismeretlen mennyiségekből, amelyekből az ő lényének oly nagy része állott, és amelyeket mások nem tudnak megérteni. Ezek az ismeretlen mennyiségek voltak: bátorság, kitartás, félelemnélküliség, képzelőerő és ravaszság, s ha ezek valami meglepő cselekedetben nyilvánultak meg, akkor a környezete meg volt lepve.

A Mauki apja az egyik falu törzsfőnöke volt Port Adams mellett és így születésénél fogva sósvízi ember lévén, Mauki félig kételtű volt. Ismerte a halak és a kagylók világát, s a zátony nyitott könyv

volt számára. Ugyancsak értett a ladikokhoz is. Már egyéves korában megtanult úszni. Hétéves korban egy teljes percig vissza tudta tartani a lélegzetét, s egy harminc láb mélységű víznek le tudott úszni a fenekére. És hétéves korában busmanok lopták el, akik még úszni sem tudnak és félnek a sós víztől. Ettől fogva Mauki csak távolról látta a tengert, az őserdő hasadékain át és a magas hegyoldalokról. Rabszolgája lett az öreg Fanfoának, aki elszórt erdei falvak főnöke volt a Malaita lejtőin, melyeknek füstje, derült reggeleken, a hajósok számára az egyetlen jele volt annak, hogy ott belül emberek élnek. Mert a fehérek nem hatolnak be Malaitába.

Egyszer megpróbálták, azokban a napokban, mikor aranyat keresgéltek, de mindig otthagyták a fejeiket, hogy a busmanok kunyhóinak füstös gerendáiról vigyorogjanak le.

Mikor Mauki tizenhét éves fiatalember volt, Fanfoának elfogyott a dohányja. Szörnyű dohányhiányban szenvedett. Akkoriban kemény idők voltak valamennyi falujában. De ő volt a hibás. Suo olyan kicsiny öböl volt, hogy egy nagyobb schooner nem tudott benne horgonyt vetni. Mangrovefák vették körül, melyek kinyúltak a mély víz fölé. Csapda volt ez, s ebbe a csapdába egyszer két fehér ember evezett be egy kis csónakban. Regrutákat kerestek. Sok dohányuk és árujuk volt, nem is szólva a három puskáról és a sok munícióról. Nos, Suónál nem éltek sós vízi emberek és így a busmanok nem jöhettek le a tengerig. A csónak nagyszerű forgalmat csinált. Az első napon húsz regrutát fogadott föl. Még az öreg Fanfoa is elszegődött. És a húsz regruta még aznap leszelte a két fehér ember fejét, megölte a csónak legénységét, és fölgyújtotta a csónakot. Ezután vagy három hónapig bővében voltak a dohánynak és árunak az erdei falvakban. Erre megjött a hadihajó, amelyik mérföldnyi körzetben összebombázta a hegyeket, s a megijedt nép a falvakból mélyen bemenekült az erdőbe. Azután a hadihajó csapatokat küldött árukkal együtt. A kókuszokat és banánokat leverték, a taro-kerteket föltépték, s a disznókat és csirkéket megölték.

Farfoa tanult a leckéből, de közben megint csak dohány nélkül volt. No meg a fiatalabb emberei is sokkal jobban meg voltak ijedve, hogysen elszegődtek volna a rekrutáló hajókra. Ezért parancsolta meg Fanfoa, hogy rabszolgája, Mauki, menjen le, szegődjön el egy fél láda dohányelőlegért, meg a velejáró késekért, baltákért, kartonért és zsákszövetért, amiket majd megfizet az ültetvényen való munkájával. Mauki ugyancsak meg volt ijedve, mikor a schooner fedélzetére vitték. Olyan volt, mint a vágóhídra vitt bárány. A fehér emberek vadállatok. Azoknak kell lenniük, különben nem merészkednének a Malaita-partokra és a kikötőkbe, mikor minden schooneren csupán tizenöt-húsz feketéből álló legénység van, s néha hatvan-hetven főnyi fekete regruta. Hozzá még mindig fennforgott az a veszedelem a parti lakosság részéről, hogy elvágják őket a schoonertől és az egész legénységet lemészárolják. A fehér embereknek valóban borzasztóaknak kell lenniük. Amellett amilyen ördögös szerszámaik vannak – puskák, amelyek gyorsan egymás után és sokszor lönek, vasból és rézből készült dolgaik, melyek segítségével akkor is haladnak a schoonerek, mikor nem fúj a szél, és olyan ládáik vannak, melyek éppúgy beszélnek és nevetnek, mint ahogyan az emberek beszélnek és nevetnek. Igen, hallott ő egy olyan fehér emberről is, akinek az ördögössége annyira ment, hogy valamennyi fogát ki tudta venni és visszatenni.

Maukit levitték a kabinba. A fedélzeten egy fehér ember tartott rendet, akinek két revolver volt az övében. A kabinban egy másik fehér ember ült egy könyv előtt, melybe furcsa jeleket és vonalakat rajzolt. Úgy nézett Maukira, mintha valami disznó vagy madár lett volna, a hónalja alá pillantott és írt a könyvbe. Aztán odatartotta az íróvesszőt és Mauki éppen csak hogy megérintette a kezével, de ezzel lekötölte magát, hogy három évig dolgozik a Moongleam Szappan Társaság ültetvényein. Azt nem magyarázták meg neki, hogy a vad fehér emberek akarata kényszeríteni fogja őt ennek a kötelezettségnek a megtartására, és hogy mindenekfölött, ugyanerre a célra való Nagy-Britanniának egész hatalma és valamennyi hadihajója.

Más feketék is voltak a hajón, soha nem hallott távoli helyekről, és mikor a fehér ember egyet szólt nekik, kitepték a hosszú tollat Mauki hajából, ugyanezt a haját rövidre vágták, s a csípője köré egy lava-lava-t csavartak világossárga kartonból.

Miután jó hosszú ideig volt a schooneren, s miután több földet és szigetet látott, mint amennyiről valaha álmodni mert volna, Új-Georgiában tették partra, s erdőirtási és nádvágási munkára fogták. Most tudta csak meg, hogy mi a munka. Még mint a Fanfoa rabszolgája se dolgozott így. És ő bizony nem szeretett dolgozni. Kora hajnaltól késő estig dolgozott, s napjában csak kétszer kapott enni. És az ennivaló nagyon egyhangú volt. Hétszámra nem adtak egyebet, mint édes burgonyát, máskor meg hetekig folyton csak rizst. Nap-nap után kókuszdiót hámozott, aztán meg napokig és hetekig arra a tűzre ügyelt, amelyik a koprát füstölte, míg a szemei meg nem fájdtak s át nem tették a fairtáshoz. Jól tudott bánni a fejszével és így később áttették a hídépítő csoportba. Egyszer azzal büntették meg, hogy áttették az útépipítő csoportba. Olykor matróz is volt a bálnahajókon, mikor ezek koprát hoztak a távoli öblökből, vagy mikor a fehér emberek kimentek dinamittal halászni.

Egyebek között megtanulta azt a konyhaangolt, melynek segítségével beszélhetett a fehér emberekkel és valamennyi regrutával, akik máskülönben ezernyi eltérő tájszólást beszéltek volna. Továbbá megtanult bizonyos dolgokat a fehér emberről, elsősorban, hogy ezek megtartják a szavukat. Ha ezek azt mondták egy fiúnak, hogy kap egy köteg dohányt, hát akkor meg is kapta. Ha ezek azt mondták egy fiúnak, hogy véresre verik, ha bizonyos dolgot elkövet, hát akkor egészen bizonyosan véresre is verték, ha azt elkövette. És még egy dolgot megtanult: senkit sem vertek vagy büntettek meg, ha nem követett el rosszat. Még ha be voltak is rúgva a fehér emberek, ami nagyon gyakori eset volt, sohasem ütöttek, csak ha valami kihágás történt.

Mauki nem szerette az ültetvényt. Gyűlölte a munkát, végre is ő egy törzsfőnöknek a fia volt. Továbbá immár tíz éve, hogy Fanfoa ellopta Port Adamsból és így honvágyat érzett, így hát megszökött.

Bemenekült az erdőbe azzal a gondolattal, hogy lemegy dél felé az öböl felé, ott lop egy ladikot, melyben majd hazamegy Port Adamsba. Azonban lázat kapott, elfogták és inkább holtan, mint elevenen hozták vissza.

Másodszor is megszökött, két malitai fiú társaságában. Húsz mérföldnyire lejutottak a partra, ott elrejtöztek egy malitai szabad embernek a konyhájában, aki abban a faluban lakott. De sötét éjjel két fehér ember jött, akik nem féltek az egész falu népétől se, és akik véresre verték a három szökevényt, összekötözték őket, mint a disznókat, és belökték egy nagy csónakba. Azt az embert pedig, akinek a házában elrejtöztek, még kutyábbul elverték, csakúgy repültek a haja, a bőre és fogai, s ennek egész életére elment a kedve attól, hogy még egyszer szökevény munkásokat rejtegessen.

Mauki egy évig dolgozott. Ekkor megtették háziszolgának és így jó ennivalója meg sok szabadideje volt. Nem volt más dolga, mint a házat tisztán tartani és a fehér embereket whiskyvel meg sörrel ellátni a nap minden órájában, sőt az éjszaka legtöbb órájában is. Szerette ezt a dolgot, de még jobban szerette Port Adamst. Még két évet kellett szolgálnia, de a két év nagyon hosszú idő volt számára, mikor a honvágy fojtogatta. De az egy évi szolgálat után okosabb lett, és mivel most háziszolga volt, alkalom is inkább akadt. Neki kellett a puskákat tisztogatnia és így megtudta, hogy hová akasztják föl a raktárkulcsot. Ő tervezte a szökést, s egy éjszaka tíz malitai fiú megy, egy fiú a San Cristoval-szigetről, kiszöktek a barakkokból és az egyik bálnacsónakot letolták az öbölbe. Mauki gondoskodott a kulcsról, amelyik a csónak lakatját kinyitotta, és ugyancsak Mauki volt az, aki a csónakot egy tucat Winchester-puskával szerelte föl és mérhetetlen mennyiségű munícióval, egy láda dinamittal, a hozzávaló gyutacsokkal és gyújtózsínókkal együtt, meg tíz láda dohánnal.

Az északnyugati monszun fújt és ők éjjeli időben dél felé menekültek, nappal félreeső és lakatlan kis szigeteken rejtőzködtek vagy pedig a bálnacsónakot behúzták a nagyobb szigetek bokrai közé. Így jutottak el Guadalcanarba, ennek a szélein félig elhajóztak,

aztán átmentek Florida-szigetre. Itt történt, hogy megölték a San Cristovalból való fiút, a fejét megtartották, a többi részét pedig megfőzték és megették. A malitai part már csak húsz mérföldnyire volt, de az utolsó éjjel egy erős áramlat, meg ellenkező irányú szél megakadályozta őket abban, hogy átjussanak. Napkeltekor még mindig több mérföldnyire voltak a céljuktól. De ugyancsak a napkelte egy kisebb hajót hozott az útjukba, melyben két fehér ember volt, akik nem ijedtek meg tizenkét puskával fölszerelt tizenegy malitai embertől sem. Maukit és a társait visszavitték Tulagiba, ahol az összes fehér emberek nagy fehér mestere lakott, és a nagy fehér mester törvényt ült, mely után a szökevényeket egyenként megkötözték, mindegyik húsz botot kapott és azonfelül fejenként tizenöt dollár büntetésre ítélték őket. Azután visszaküldték őket Új-Georgiába, ahol a fehér emberek újból véresre verték őket és munkára fogták. Azonban Mauki immár nem volt háziszolga. Az útépítők közé osztották be. A tizenöt dollár büntetést azok a fehér emberek fizették meg érte, akiktől elszökött s megmondták neki, hogy ezt le kell dolgoznia, ami hat hónapi további veszélyt jelentett. Azonfelül a lopott dohánynak ráeső része további egy évet jelentett.

Port Adams tehát megint csak három és fél évnyi távolságban volt tőle, ezért egy éjjel megint ladikot lopott, elrejtőzött a Manning-szoros szigetein, átment a szoroson és kezdett végigevezni az Ysabel keleti partján. De megint csak elfogták az út kétharmad részénél, és pedig a Meringe-lagúna fehér emberei. Egy hét múlva ezektől is megszökött és az erdőbe vette magát. Ysabel-szigetén nem voltak erdei bennszülöttek, csak sós vízi emberek, akik mind keresztények voltak. A fehér emberek ötszáz köteg dohányt tűztek ki jutalmul, s így valahányszor Mauki lemerészkedett a tengerre, hogy ladikot lopjon, a sós vízi emberek azonnal üldözőbe vették. Így telt el négy hónap, amikor is, miután a díjat ezer dohánykötegre emelték föl, elfogták Maukit, visszaküldték Új-Georgiába és beosztották az útépítők közé. Miután pedig ezer dohányköteg értéke ötven dollár, Maukinak kellett megfizetnie ezt a jutalmat, ami egy évnek és nyolc

hónapnak a munkájával egyenlő értékű, így aztán Port Adams most már ötévnyi távolságban volt.

A honvágya nagyobb volt, mint valaha, de ez nem indította arra, hogy most már megnyugodjék és jó legyen, hogy ledolgozza a hátralévő négy évét és hazamenjen. A következő esetben éppen szökés közben fogták el. Az esetét Mr. Haveby elé terjesztették, aki a Moongleam Szappan Társaság kormányzója volt ezen a szigeten, s aki kimondta róla, hogy javíthatatlan. A Társaságnak ültetvényei voltak a Santa Cruz szigeteken is, több száz mérföldnyire bent a tengerben s ide küldötte rendszeren a Salamon-szigeti javíthatatlanokat. Maukit is ideküldték, bár sohasem ért ide. A schooner megállott Santa Annánál és Mauki éjjel a partra úszott, ahol két puskát meg egy láda dohányt lopott a kereskedőtől, s egy ladikban elindult Cristoval felé. Malaita most északra esett, ötven vagy hatvan mérföldnyi távolra. De mikor meg akarta kísérelni az átkelést, elkapta egy könnyű szél és visszavitte Santa Annába, ahol a kereskedő vasba rakatta s addig tartotta ott, míg a schooner vissza nem tért Santa Cruzból. A két puskát a kereskedő visszakapta, de a láda dohányt megint egy évvel számították föl Maukinak. Az évek összege, amivel a Társaságnak adósa volt, immár hatra rúgott.

A visszafelé való úton, Új-Georgiába, a schooner horgonyt vetett Marau Soundban, mely Guadalcanar délkeleti csúcsán fekszik. Mauki bilincsekkel a kezén partra úszott és elmenekült az erdőbe. A schooner tovább ment, de a parti Moongleam-kereskedő ezer köteg dohány jutalmat tűzött ki, s a busmanok elhozták neki Maukit, akinek a számlája újabb egy évvel és nyolc hónappal terhelődött meg. Még mielőtt a schooner visszatért volna, megint elszökött, ez alkalommal egy bálnacsónakban és a kereskedő egy láda dohányának a társaságában. Egy északnyugati vihar azonban kiverte a partra Ugiban, ahol a keresztény bennszülöttek ellopták a dohányát, s átadták a Moongleam-kereskedőnek, aki itt székelt. A bennszülöttek által ellopott dohány újabb egy évet jelentett, s a mese most már nyolc és fél évről szólt.

– Lord Howe-ra fogjuk küldeni – mondta Mr. Haveby. – Ott van Bunster, s majd elintézik a dolgot egymás között. Úgy gondolom, hogy vagy Mauki kerekedik Bunster fölé, vagy Bunster Mauki fölé, mi mindenesetre megszabadulunk tőlük.

Ha az ember elhagyja az Ysabel-szigeten lévő Meringe-lagúnát, s pontosan a mágneses észak felé tart, a százötvenedik mérföld után látja a tengerből kiemelkedni Lord Howe korallszirtjeit. Lord Howe egy százötven mérföld kerületű földgyűrű, több száz yard széles ott, ahol legszélesebb és sok helyen tíz láb magasságra tornyosodik a tenger színe fölé. Ezen a homokgyűrűn belül egy óriási lagúna van, teli korall-foltokkal. Lord Howe se földrajzilag, se néprajzilag nem tartozik a Salamon-szigetekhez. Az előbbi atoll, míg az utóbbiak magas szigetek; a népe és a nyelve polinéziai, míg a Salamon-szigetek lakói melanéziaiak. Lord Howe-ot az a még ma is tartó nyugati polinéziai áramlat népesítette be, mely nagy bordás csónakot vet ki az öbleibe.

Soha senki nem jön Lord Howe-ba vagy Ontong-Javába, ahogyan néha nevezik. A Thomas Cook & Sol Nide nem ad el jegyeket és a turisták, nem is álmodnak a létezéséről. Még csak egy fehér misszionárius sem szállt itt még partra. Ötezer bennszülöttje éppen olyan békés természetű, mint amilyen elmaradott. De nem mindig voltak ilyen békés természetűek. A *Hajózási Útmutató* azt mondja róluk, hogy ellenséges érzületűek és alattomosak. Ám azok az emberek, akik a *Hajózási Útmutatót* összeállították, sohasem hallottak arról a változásról, ami a bennszülöttek lelkében végbement, akik még nem is olyan régen elváltak egy nagy bárkát és az egész legénységet leölték a második kormányos kivételével. Ez az életben maradt hírt vitt a testvéreinek. A kereskedő schoonerek kapitányai visszatértek vele Lord Howe-ba. A hajóikkal egyenesen a lagúnába mentek be és elkezdték tanítani a fehér ember evangéliumát, hogy fehér emberre csak fehér ember emelhet kezét, az alsóbbrendűnek pedig kuss. A schoonerek le-föl vitorláztak a lagúnában, pusztítva és fosztogatva. A keskeny homokkörről nem volt menekülés, nem volt erdő, mely rejtekhellyel szolgált volna.

Minden embert lelőttek, akit csak megláttak, már pedig a meglátást senki sem kerülhette el. A falvakat fölgyújtották, a ladikokat szétverték, a szárnyasokat és disznókat megölték, az értékes kókuszfákat kivágták. Ez egy hónapig tartott; erre a schoonerek elvonultak. De a fehér embertől való félelem bevésődött a bennszülöttek lelkébe és többé sohase mertek egyet is bántani.

Bunster Max volt az egyetlen fehér ember Lord Howe-on, a mindenütt jelenlévő Moongleam Szappan Társaság szolgálatában kereskedve. És a Társaság Lord Howe-ra tette ki őt, mert mindenáron szabadulni akartak tőle, s ez volt az elképzelhető legfélreesőbb hely. Hogy a Társaság nem tudott tőle végleg megszabadulni, annak az volt az oka, hogy nem igen tudtak másik embert találni a helyébe. Robusztus nagy német volt, akinek az agya nem volt egészen rendben. Ha azt mondanánk rá, hogy félbolond volt, akkor nagyon könnyörületesen jelölnénk meg az állapotát. Durva verekedő volt és amellet gyáva, s háromszorta vadabb, mint a szigetnek akármelyik vadembere. Miután gyáva volt, a brutalitása is gyáva természetű volt. Mikor a Társaság szolgálatába került, Savo volt az állomása. Mikor egy tüdővész gyarmati tisztet küldtek ki a helyére, ezt úgy meggyomrozta az ökleivel, hogy mint nyomorékot vitte vissza ugyanaz a hajó, amelyik elhozta.

Erre Mr. Haveby egy fiatal yorkshire-i óriást választott ki, hogy fölváltsa Bunstert. Ez a yorkshire-i híres verekedő volt, aki az evésnél is többre becsülte a verekedést. Ám Bunster nem akart verekedni. Valóságos bárány volt... tíz napig, mely idő elteltével a yorkshire-i ember vérhasban és lázban betegedett meg. Most aztán Bunster nekiment, többek közt letette a földre és legalább egy tucatszor ráugrott. De megrettenve a következményektől, hogy mi lesz, ha az áldozata föl tud épülni, Bunster egy bárkán Guvutuba menekült, s ott azzal hencegett, hogy egészségesre ápolt egy fiatal angolt, akit nyomorékká tett egy búr golyó, mely mindkét csípőjén áthatolt.

Erre következett azután, hogy Mr. Haveby Lord Howe-ra küldte Bunstert, erre a félreeső helyre. A partraszállását azzal ünnepelte

meg, hogy benyakalt egy fél láda ginit, s elverte az öreges és köhögős kormányosát annak a schoonernak, mely őt odahozta.

Mikor a schooner eltávozott, lehívta a kanakákat az öbölbe s kihívta őket birokversenyre, egy láda dohányt ígérve annak, aki őt földhöz vágja. Három kanakát földhöz vágott, de a negyedik hamarosan őt vágta földhöz, ez azonban dohány helyett egy golyót kapott a tüdejébe.

Íme, így kezdődött Bunster uralkodása Lord Howe-on. A főfaluban háromezer ember élt, de egy lelket se lehetett látni, még fényes nappal se, ha ő végigment rajta. Férfiak, nők és gyerekek egyaránt menekültek előle. Még a kutya és disznók is kitértek az útjából, s a király is egy gyékény alá menekült. A két miniszterelnök is ugyancsak félt Bunstertől, aki soha nem vitatkozott semmiről, hanem az ökleivel érvelt.

És Lord Howe-ba jött Mauki, hogy nyolc és fél hosszú éven át Bunsternak dolgozzék. Lord Howe-ról aztán nem volt menekülés. Bunster meg ő jóban-rosszban egymáshoz voltak láncolva. Bunster súlya kétszáz font volt. Maukié százötven. Bunster degenerált vadállat volt. Mauki meg kezdetleges vadember. De mind a kettőnek megvolt a maga akarata és külön útja.

Maukinak sejtelve sem volt róla, hogy ilyen gazda is van a világon, mint amilyennek ő dolgozik. Miután semmiről sem volt előzetes tudomása, természetes dolognak gondolta, hogy Bunster is csak olyan, mint a többi fehér ember, aki sok whiskyt iszik, aki a szabályokat és törvényeket csinálja, aki mindig szavát tartja, és soha nem ver meg egy fiút, ha ez nem szolgáltatót rá okot. Bunsternek nagy előnye volt. Mindent tudott Maukiról, és már előre örült neki, hogy az ő kezébe kerül. A legutóbbi szakácsának eltört a karja és ki volt ficamodva a válla, Bunster tehát Maukit tette meg szakácsnak és mindenestül háziszolgának.

És Mauki csakhamar megtanulta, hogy nagy különbség van fehér ember és fehér ember között. Még aznap, hogy a schooner eltávozott, megparancsolták neki, hogy vásároljon egy csirkét

Samiseetől, a bennszülött misszionáriustól. Samisee azonban átvitorlázott a lagúnán, s csak három nap múlva jön haza. Mauki ezzel a hírrel tért vissza. Fölmászott a meredek lépcsőn (ugyanis a ház cölöpökön állott tizenkét láb magasban a homok fölött) és belépett a lakószobába, hogy jelentést tegyen. A kereskedő a csirkét kérte. Mauki kinyitotta a száját, hogy bejelentse a misszionárius távollétét. Bunsternek azonban sohasem kellettek magyarázatok. Egyet ütött az öklével. Az ütés szájon találta Maukit és a levegőbe emelte. A nyitott ajtón át kirepült a szűk verandára, s összetörve a tetőkoriátot a földre esett. Az ajkai alaktalan tömeggé zúzódtak szét, a szája pedig tele volt vérrel és törött fogakkal.

– Ebből majd megtanulod, hogy velem nem lehet feleselni – ordított a kereskedő a dühtől vörösén, az eltörött koriátton át nézve le rá.

Maukinak még sohase volt dolga ilyen fehér emberrel, és el is határozta, hogy vigyáz magára és sohasem fogja megbántani. Látta, hogyan ütötték a csónakos fiúkat, sőt az egyiket vasba rakták három napra étel-ital nélkül azért a bűnért, hogy evezés közben eltört az egyik evezőtartó. Aztán meg hallotta a falubeli pletykákat és megtudta, hogy Bunster miért szerzett magának egy harmadik feleséget... erőszakos úton, mint azt mindenki tudta. Az első és a második felesége a temetőben feküdtek, a fehér korallhomok alatt, a fejüknél és lábuknál egy-egy korall-sírkővel. Azt mondták, hogy ezek Bunster verései következtében haltak meg. A harmadik feleségével kétségtelenül rosszul bánt, mint azt Mauki is láthatta.

De nem volt semmi mód arra, hogy elkerülje a fehér ember megbántását, akit látszólag már maga az élet megbántott. Ha Mauki csöndes volt, akkor megverte és durcáskodó vadállatnak nevezte. Ha szólt egyet, akkor megverte azon a címen, hogy feleselt. Ha komoly volt, akkor Bunster azzal vádolta, hogy összeesküvést sző ellene s előljáróban elverte; ha pedig igyekezett vidám lenni és mosolyogni, akkor az volt a bűne, hogy rávigyorog az urára és parancsolójára, s megint csak kóistolót kapott a botból. Bunster ördög volt. A falu már végzett volna vele, ha nem emlékezett volna a három schoonertől

kapott leckére. Sőt még így is végzett volna vele, ha lett volna egy bokor, ahová elbújhassanak. Úgy állt a dolog, hogy egy fehér embernek, akármelyik fehér embernek a meggyilkolása egy hadihajót hozna oda, mely megölné a támadókat és elpusztítaná az oly értékes kókuszfákat. Aztán meg ott voltak a csónakos fiúk, akik úgylátottak el voltak határozva, hogy egy balesettel a vízbe fojtsák, amint alkalmuk lesz egyszer a csónakot fölfordítani. Csakhogy Bunster vigyázott ám, hogy a csónak föl ne forduljon.

Maukinak más természete volt, és minthogy menekülésről úgylátott lehetett szó addig, amíg Bunster él, elhatározta, hogy végez a fehér emberrel. A baj csak az volt, hogy sohasem adódott erre alkalom. Bunster mindig ügyelt. Revolverei éjjel-nappal a keze ügyében voltak. Soha senkit sem engedett a háta mögé kerülni, amint azt Mauki is megtanulta egy pár verés árán. Bunster nagyon jól tudta, hogy ettől a békés természetű, sőt derült képű malitai fiútól jobban kell félnie, mint Lord Howe-nak akár egész népességétől, és ez csak annál jobban sarkallta abban a kínzási programban, melyet alkalmazott. Mauki pedig összehúzódott, túrta a büntetéseit és várt.

Minden más fehér ember respektálta az ő *tambo*-it, csak éppen Bunster nem. Maukinak a heti dohánykommenciója két köteg volt. Bunster ezt a feleségének adta oda, s megparancsolta Maukinak, hogy az ő kezéből vegye el. Ezt azonban nem tehette, és így Mauki dohány nélkül maradt. Ugyanezen okból nagyon sokszor nem jutott ételekhez és nem egyszer éhezett. Megparancsolták neki, hogy ételt főzzön azokból a nagy vénuszkagylókból, amelyek a lagúnákban voltak találhatóak. Ezt nem tehette, mert a vénuszkagylók az ő számára *tambo* voltak. Hatszor egymásután megtagadta, hogy a vénuszkagylókhoz hozzányúljon és Bunster mind a hatszor ájultra verte. Bunster tudta, hogy a fiú inkább meghal, mégis lázadásnak minősítette a visszautasítást, és akár megölte volna, ha másik szakácsot tudott volna szerezni helyette.

A kereskedő egyik kedvenc fogása volt megmarkolni a Mauki gyapjas fürtjeit és a fejét a falhoz verni. Bunster ezt beoltásnak

nevezte és hetenként jó néhányszor beoltotta Maukit. Egyszer Bunster dühében kitepte a Mauki orrából a csészefület, amivel természetesen az egész porcogót kitepte.

– Micsoda pofa! – Ez volt az egész megjegyezni valója, mikor látta, hogy milyen bajt csinált.

A cápa bőre olyan volt, mint a smirglipapír, de egy rájának a bőre olyan, mint a reszelő. A déli tengeren a bennszülöttek fareszelőnek használják, amikor a csónakjaik és evezőik felületét akarják megsimítani. Bunsternek volt egy kesztyűje, amelyik rájabőrből volt csinálva. Mikor először próbálta ki Maukin, kezének egyetlen vonásával leszedte a bőrt a hátáról, a nyakától egészen az alkarig. Bunster el volt ragadtatva. Még a feleségével is megkóstoltatta ezt a kesztyűt, de tökéletesen kipróbálta a csónakos fiúkon. Még a miniszterelnökök is kaptak belőle egy kicsit, s kénytelenek voltak vigyorogni és tréfának venni.

– Csak nevessetek, a fene belétek, nevessetek! – Ez volt az egész kommentár.

Mauki kapott legtöbbet a kesztyűből. Soha egy nap sem múlt el ennek egy simogatása nélkül. Volt idő, amikor oly sok felbőrnek az elvesztése miatt éjjel nem tudott aludni, és a már-már félig begyógyult felületet újra felreszelte a kegyetlen Bunster. Mauki tovább is türelmesen várt, abban a biztos tudatban, hogy előbb vagy utóbb eljön az ő ideje is. És a legapróbb részletekig ki is dolgozta már, hogy mit fog majd tenni, ha eljött az ő ideje.

Egy reggel Bunster olyan kedvében ébredt föl, hogy legjobban szerette volna az egész világegyetemet véresre verni. Maukin kezdte és Maukin végezte, de közben leütötte a feleségét és megdöngönyözte az összes csónakos fiúkat. A reggelinél a kávét mosléknak mondta, és a csésze forró tartalmát a Mauki arcába öntötte. Tíz órakor Bunstert a hideg rázta és félórával később égett a láztól. Ez nem közönséges roham volt. Nagyon hamar veszedelmessé vált és mocsárlázzá fejlődött. Múltak a napok, és Bunster mind gyengébb és gyengébb lett, az ágyat sohasem hagyta el. Mauki várt és figyelt,

közben a bőre egészen begyógyult. A csónakos fiúnak megparancsolta, hogy a kuttert eresszék vízre az öbölben, tisztítsák ki a fenekét és hozzák rendbe. Ezek azt hitték, hogy a parancs Bunstertől ered és engedelmeskedtek. Pedig hát Bunster ebben az időben öntudatlanul feküdt és semmiféle parancsot nem adott ki. Ez volt a Mauki alkalma, de azért még várt.

Mikor Bunster túlesett a legrosszabbon, s már öntudatos és gyógyulófélben volt, csupán még gyenge, mint egy csecsemő, Mauki bepakolta a ládája az értéktárgyait, beleértve a porcelán csészefület is. Aztán átment a faluba, s beszélt a királlyal és a két miniszterelnökkel.

– Nagyon szeretitek ti ezt a Bunstert? – kérdezte tőlük.

Egyhangúlag azt válaszolták, hogy egyáltalán nem szeretik a kereskedőt. A miniszterek végeszakadatlan sorát beszéltek el a sok méltatlanságnak és gonoszságnak, amivel elhalmozta őket. A király leborult és sírt. Mauki durván félbeszakította.

– Ti megmenthettek engem, én visszamegyek a hazámba. Ti nem szeretitek a fehér embert. Én sem szeretem. Tegyetek száz kókuszdiót, kétszáz kókuszdiót, háromszáz kókuszdiót a kutterbe. Én majd végzek vele, ti csak aludjatok. Valamennyi kanaka aludjon. Ha a nagy fehér ember lármát csinál, ti ne halljatok meg ebből semmit. Csak tegyetek úgy, mintha aludnátok.

Ugyanilyen értelemben beszélt Mauki a csónakos fiúkkal is. Aztán megparancsolta a Bunster feleségének, hogy térjen vissza a szülői házába. Ha ezt az asszony megtagadta volna, akkor Mauki zavarba jött volna, mert a *tambója* nem engedte meg neki, hogy asszonyra kezet emeljen.

Mikor így a ház teljesen elhagyatott volt, belépett a hálószobába, ahol a kereskedő éppen szundikált. Mauki először is eltávolította a revolvereket, aztán fölhúzta a kezére a rájakesztyűt. Bunster egyszerre csak azon vette magát észre, hogy a kesztyűnek egy súrolása az egész orráról leszedte a bőrt.

– Jól esik, fickó? – vigyorgott Mauki két súrolás között, melyek közül egyik leszedte a homlokbőrét, a másik meg lepucolta az egyik arcát. – Ne vess, a fene beléd, ne vess!

Mauki tökéletes munkát végzett és a házaikban elbújt kanakák hallották a „nagy fehér embert ordítani”, s Bunster ordított vagy egy órán át, ha nem hosszabb ideig.

Mikor ezzel elkészült Mauki, az iránytűt meg az összes puskákat és muníciót levitte a kutterhez, melyet aztán még dohányos ládákkal rakott meg. Miközben ezzel volt elfoglalva, valami csúnya, bőr nélküli dolog jött ki a házból és üvöltve rohant le az öbölhöz, míg csak össze nem esett a homokban, ahol kínosan vonaglott az égető napsütésben. Mauki felé nézett és habozott. Aztán mégis odament, levágta a fejét, betakarta egy gyékénybe, s elpakolta a kutter hátuljába.

A kanakák olyan mélyen aludtak az egész forró napon át, hogy nem látták, mikor a kutter kifordult az öbölből, s átadta magát a délkeleti passzátszélnek. Nem is látta senki a kuttert az egész hosszú úton Ysabel partjáig, s fárasztó átkelés közben sem Malaitába. Mauki kikötött Port Adamsban, puskákban és dohányban olyan gazdagsággal, amilyennel soha senki nem dicsekedhetett itt azelőtt. Azonban nem állt meg itt. Levágta egy fehér embernek a fejét, s így csak az erdő védhette meg őt. Visszament hát az erdei falvakba, ahol lelőtte az öreg Fanfoát, meg egy féltucat más törzsfőnököt, s magát tette meg valamennyi falu törzsfőnökének. Mikor az apja meghalt, Mauki fivére uralkodott Port Adamsban, s vele szövetségbe, a sós vízi emberek és busmanok együttesen a legerősebb hadi szövetségét képezték Malaitának.

De még a brit kormányznál is jobban félt Mauki a mindenható Moongleam Szappan Társaságtól, s egy nap üzenet jött hozzá az erdőbe, mely arra emlékeztette, hogy a Társaságnak nyolc és fél évi munkával adósa. Kedvező választ adott, mire megjelent a kikerülhetetlen fehér ember, a schooner kapitánya, az egyetlen fehér ember, aki Mauki uralma alatt bemerészkedett az erdőbe, s élve is

került ki onnan. Ez az ember pedig nemcsak élve került ki innen, hanem kétszázötven aranydollárt is hozott el magával. A nyolc és félévi munkának az értékét aranyban, hozzáütve bizonyos puskáknak és dohányos ládáknak az árát is.

Maukinak immár nem száztíz font a súlya. A hasa háromszor akkora, mint egykor volt és négy felesége van. Sok más egyebe is van... puskái és revolverei, megvan még a porcelán csészefüle és pompás gyűjteménye van neki busman-fejekből. De az egész gyűjteménynél többet ér egy másik fej, amelyik tökéletesen ki van szárítva, homokszínű hajjal és sárgás szakállal, amelyet a legfinomabb lava-lava rostokba takar. Ha Mauki a birodalma határain túli háborúba indul, mindig magával viszi ezt a fejet, ha pedig egyedül van szalmapalotájában, hosszú időn át és ünnepélyesen nézegeti. Ilyenkor a halál szellője suhan végig a falun, s még a pólyásgyerek se mer megmoccanni. Malaitában azt a fejet tekintik a leghatalmasabb varázsszernek, s ennek a birtoklásából magyarázzák Mauki minden nagyságát.

A SALAMON-SZIGETEK BORZALMAI

Minek tagadjuk, hogy a Salamon-szigetek nagyon kemény falat a szigetek között. Viszont még rosszabb helyek is vannak a világon. Ám az újonc számára, akiben nincs elég alkotmányos megértés a durva emberek, az élet iránt, a Salamon-szigetek igazán borzalmasnak tűnhet fel.

Igaz, hogy a láz és a vérhas állandóan napirenden vannak, hogy gyakoriak az undorító bőrbetegségek, hogy a levegő szaturálva van valami méreggel, mely minden pórusba, vágásba vagy karcolásba behatol, és rosszindulatú rákokat idéz elő, és hogy sok erős férfi, akinek sikerült elkerülnie azt, hogy itt haljon meg, mint nyomorék tér vissza hazájába. Az is igaz, hogy a Salamon-szigetek bennszülöttei nagyon vad népség, alig várják, hogy egy kis emberhúst ehessenek, és szinte mániákusan gyűjtik az emberfejeket. A sport legmagasabb foka náluk az, hogy egy ember kerüljön a kezük ügyébe, aki háttal áll felénk, s a tomahawkkal egy alattomos csapást mérhessenek rá, mely a gerincoszlopot a koponya tövétől hasítsa ketté. Ugyancsak igaz az is, hogy egyes szigeteken, mint például Malaitán, a társadalmi érintkezés nyereség-veszteség egyenlegét emberölésekben számítják. Pénz gyanánt a fejek szolgálnak és a fehér fejek különösen értékesek. Nagyon sokszor előfordul, hogy egy tucat falu együtt teremt meg egy jutalomalapot, melyet hónapról hónapra szaporítanak, arra az időre, mikor valamelyik derék harcos bemutat egy fehér fejet, még frissen és véresen, s követeli a jutalmat.

Mindaz, amit előbb elmondottunk, teljesen igaz és mégis vannak fehér emberek, akik évtizedekig éltek a Salamon-szigeteken, és akik honvágyat éreznek, ha elmennek onnan. Az embernek csak óvatosnak – és szerencsésnek – kell lennie, hogy hosszú ideig éljen a Salamon-szigeteken; no meg jóra való embernek is kell lennie. A lelkére rá kell nyomva lennie az elkerülhetetlen fehér ember

pecsétjének. Elkerülhetetlennek kell lennie. Kell, hogy bizonyos fölénytel tegye magát túl a babonákon, hogy nagy adag önbecsülés legyen benne és faji önzés, mely meggyőződésévé teszi, hogy egyetlen fehér ember többet ér, mint ezer néger hétköznapon, vasárnap pedig éppenséggel kétezer négerrel ér föl. Mert ezek azok a dolgok, melyek elkerülhetlenné tették a fehér embert. És még egy dolog – a fehér embernek, ha elkerülhetetlen akar lenni, nem csak meg kell vetnie az alacsonyabb rendű fajokat és nagyon sokat tartania magára, hanem nem is szabad nagyon sokat képzelődnie. Nem kell, hogy nagyon jól megértse a feketék, a sárgák és a barnák ösztöneit, szokásait és lelki folyamatait, mert nem ezzel a módszerrel taposta ki a fehér faj királyi útját a világ körül.

Arkwright Berti nem volt elkerülhetetlen. Nagyon is érzékeny volt, túl finom idegzetű és túlságos képzelőerejű. Nagyon is reszketően alkalmazkodott a környezetéhez. Ezért a Salamon-szigetek igazán nem neki való hely volt. De nem is akart állandóan ott maradni. Néhány heti ott tartózkodás két gőzös járat között elég lesz arra, gondolta, hogy kielégítse a primitív világ megismerése utáni vágyát, melyet az idegei megkívántak. Legalább is ezt mondta a *Makembón* utazó turista hölgyeknek, noha más kifejezésekkel. Ezek pedig hős gyanánt tisztelték őt, mert hiszen turista hölgyek voltak és csak a gőzös fedélzetének biztonságát ismerték, amint ez a Salamon-szigetek között szelte az útját.

Még egy férfi volt a fedélzeten, akiről a hölgyek tudomást vettek. Apró, ráncos embervakarcs volt, mahagóni színű összeaszott bőrrel. Hogy az utasok jegyzékében milyen néven szerepelt, az nem fontos, de a másik neve, Malu kapitány, arra volt jó, hogy négereket ijesztgessenek vele, vagy rossz gyerekeket tartsanak rendben Új-Hannover és az Új-Hebridák között. Vadembereket és vadterületeket művelt meg, s láz és fáradalmak, puskaropogások és a felügyelők ostorcsapásai, segítségével ötmilliónyi pénzt facsart ki belőlük beche-de-mer, szantálfa, gyöngykagyló, teknőchéj, csontdió, kopra, kereskedőállomások és ültetvények formájában. Malu kapitány kisujjában, amelyik el volt törve, több elkerülhetlenség

volt, mint Arkwright Berti egész hullájában. De hát a turista hölgyek csak a külsőségek után ítélnének, és Berti kétségtelenül csinos fiú volt.

Berti a dohányzóban beszélgetett Malu kapitánnyal és közölte vele azt a szándékát, hogy meg akarja nézni a vörös és vérző éleket a Salamon-szigeteken. Malu kapitány ezt nagyon ambiciózus és tiszteletre méltó tervnek találta. De csak jó néhány nap múlva kezdett érdeklődni Berti iránt, mikor ez a fiatal kalandor mindenáron meg akart neki mutatni egy 44-es kaliberű automatikus pisztolyt. Berti megmagyarázta a mechanizmusát és meg is mutatta, hogyan kell egy töltött magazint becsúsztatni a megfelelő üregbe.

– Olyan egyszerű – mondta, miközben a külső závarzatot eltolta a belső fölött. – Látja, ezzel meg van töltve és föl van húzva. Most már csak annyi vele a dolgom, hogy nyolcszor meghúzzam a ravaszt, amilyen gyorsan csak az ujjaim bírják. Nézze ezt a biztonsági zárat. Én éppen ezt szeretem rajta. Biztos. Határozottan biztos. – Kivette a tölténytartót. – Nézze, hogy milyen biztos.

Amint a kezében tartotta, a pisztoly szája Malu kapitány hasa felé irányult. Malu kapitány kék szemei rendületlenül néztek rá.

– Nem lenne szíves a csövet más irányba tartani? – kérdezte.

– De kérem, hiszen tökéletesen biztosítva van – nyugtatta meg Berti. – A tölténytartót kivettem, tehát most nincs megtöltve.

– Egy puska mindig meg van töltve.

– De ez nincs.

– Hát csak tartsa mégis más irányba.

Malu kapitány hangja fémesen csengő és halk volt, de szemét le nem vette a cső nyílásáról, míg csak az el nem fordult másfelé.

– Öt dollárba fogadok, hogy nincs megtöltve – indítványozta Berti élénken.

A másik a fejét rázta.

– Hát akkor majd megmutatom.

Berti a homlokára illesztette a csövet azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy meghúzza a ravaszt.

– Várjon csak egy pillanatig – mondta Malu kapitány nyugodtan, kinyújtva a kezét. – Hadd nézzem meg előbb.

A tengerre irányította és megnyomta a ravaszt.

Heves robbanás következett, ugyanakkor egyet csörrent a mechanizmus, mely egy forró és még füstölgő töltényhüvelyt dobott a fedélzetre. Berti állá leesett az elképedéstől.

– Ugye, hogy egyszer visszacsúszttam a csövet, nem? – magyarázta. – Ostobaság volt tőlem, meg kell vallanom.

Erőltetve nevetett, s leült egy hajószékbe. A vér eltávozott az arcából, szemei körül sötét karikák jelentek meg. A kezei reszkettek, úgy, hogy képtelenek voltak a cigarettát a szájába vinni. Nagyon sokat jelentett számára a világ, s most csöpögő agyvelővel elterülve látta magát a fedélzeten.

– Igazán... – mondogatta – igazán...

– Nagyon szép fegyver – mondta Malu kapitány, visszaadva neki az automatikus pisztolyt.

A hajózási felügyelő is a *Makembón* volt, mert éppen most tért vissza Sydneyből, s az ő engedelmével megállottak Uginál, hogy partra tegyenek egy misszionáriust. És Ugiban időzött az *Arla*, melynek Hansen kapitány volt a parancsnoka. Nos, az *Arla* egyike volt Malu kapitány sok hajójának, s az ő javaslatára és meghívására történt, hogy Berti, mint vendég az *Arla* fedélzetére került egy négynapos rekrutáló utazásra a malaitai partokon. Azután az *Arla* majd leteszi őt a Reminge-ültevényen (szintén Malu kapitány tulajdona), ahol Berti egy hétig maradhat, majd elküldik Tulagiba, a kormányzóság székhelyére, ahol a kormányzó vendége lesz. Malu kapitány volt felelős még két másik javaslatért, melyek után el is tűnik ebből az elbeszélésből. Az egyik Hansen kapitányhoz volt intézve, a másik Harriwell úrhoz, a Reminge-ültetvény intézőjéhez. Mindkettőnek a lényege ugyanaz volt, éspedig, hogy Arkright

Bertram úrnak engedjenek egy kis bepillantást a Salamon-szigetek életének a durvaságába és vörösségébe.

– Igen, Swartz mindig önfejtű volt. Látja, most is elvitt négyet a hajó legénységéből Tulagiba, hogy ott hivatalosan megvesszőzzék őket, aztán visszajött velük a bálnacsónakban. A víz erősen hullámozott és a csónak éppen a kikötő előtt fölborult. Swartz volt az egyetlen, aki belefulladt. Természetesen csak baleset volt.

– Valóban csak az volt? – kérdezte Berti, akit csak félig érdekelt a dolog, erősen a kormánynál álló fekete emberre meredve.

Ugi elmaradt a hajó mögött és az *Arla* tovább szelte a nyári tengert Malaita erős lejtői felé. A kormánynál álló ember, aki annyira magára vonta Berti figyelmét, elkezdett egy tízfilléres szöggel játszani, amelyik szigony módjára át volt dugva az orrán. A nyaka körül egy gombokból álló nyaklánc volt. A fülében lévő lyukakba voltak dugva: egy konzervnyitó, egy fogkefének az eltörött nyele, egy agyagpipa, egy ébresztőórának a rézkereke és több Winchester-töltényhüvely. A mellére egy fél porcelántányér lógott le a nyakáról. A fedélzeten vagy negyven hasonlóan felszerelt fekete lődörgött, akik közül tizenöt a hajó legénységéhez tartozott, a többi most rekrutált munkás volt.

– Persze, hogy baleset volt – szólalt meg az *Arla* kormányosa, Jacobs, egy sovány, sötétszemű ember, aki inkább tanárnak nézett ki, mint tengerésznek. – Bedip Jancsinak körülbelül ugyanilyen balesete volt. Több embert hozott vissza a vesszőzésből, mikor ezek felborították őt. De ő éppen olyan jól tudott úszni, mint a többiek és kettő közülük a vízbe fulladt. Egy csónakdeszkat, meg egy revolvert használt. Persze, hogy ez is csak baleset volt.

– Az ilyen balesetek nagyon gyakoriak – mondta a kapitány. – Látja azt az embert ott a kormánynál, Akwright úr? Az egy emberevő. Hat hónappal ezelőtt ő meg a társai vízbe fojtották az *Arla* akkori kapitányát. Mégpedig itt a fedélzeten csinálták, uram, éppen ott a középárboconál.

– A fedélzet rettentő állapotban volt – mondta.

– Úgy értsem ezt?... – kezdte Berti.

– Igen, úgy értse – mondta Hansen kapitány. – Véletlen baleset volt.

– De a fedélzeten?...

– Igen, igen. Hát, hiszen bizalmasan megsúghatom, hogy baltát is használtak.

– Ez az ön mostani legénysége?

Hansen kapitány a fejével bólintott.

– A másik kapitány mindig nagyon gondatlan volt – magyarázta a kormányos. – Csak egy kicsit hátat fordított és máris végeztek vele.

– Nekünk nincs elegendő jogkörünk – panaszkodott a kapitány. – A kormányzás mindig a négert védi a fehérrel szemben. A fehérnek nem szabad elsőnek lőnie. A négernek kell átengedni az első lövés jogát, máskülönben a kormány gyilkosságnak minősíti a dolgot és az ember mehet Fidzsibe. Ezért van olyan sok megfulladási baleset.

Az ebédet jelentették, s Berti és a kapitány lementek, a kormányos őrizetére bízva a fedélzetet.

– Az egyik szemével ügyeljen arra a fekete ördög, Auikira – intette a kapitány a kormányost elváláskor. – Már egypár nap óta nem tetszik nekem a nézése.

– Meglesz – mondta a kormányos.

Az ebéd rendben folyt és a kapitány éppen elbeszélésének a közepén tartott a *Skót főnök* elvágásáról.

– Igen – mondta –, ez volt a legszebb hajó a parton. De mikor megfordult, még mielőtt a zátonyt érte volna, a ladikok már megrohanták. Öt fehér ember volt rajta, húsz főnyi santa cruzi és samoai fiúból álló legénység, és csupán a rakományfelügyelő menekült meg. Amellett még hatvan regruta is volt rajta. Ezeknek mindnek *kai-kai* lett a sorsuk. Vagy úgy? Bocsánatot kérek, *kai-kai*

azt jelenti: megenni. Aztán ott volt a *James Edwards*, egy pompásan...

De abban a pillanatban a kormányos éles káromkodása és vad kiáltásoknak a kórusa hangzott le a fedélzetről. Egy revolver háromszor elsült, majd hangos loccsanás hallatszott. Hansen kapitány abban a pillanatban máris ugrott fel a lépcsőn, s a Berti szemét az a látvány nyűgözte le, hogy ugrás közben revolvért húzott ki a zsebéből. Berti óvatosabban ment föl, s kissé habozott, mielőtt a följáró nyílásán kidugta a fejét. Azonban semmi se történt. A kormányos remegett az izgalomtól, revolvere a kezében volt. Egyszer megijedt és megfordulva ugrott egyet, mintha hátulról fenyegetné valami veszedelem.

– Az egyik bennszülött a vízbe esett – mondta furcsa rekedt hangon. – Nem tudott úszni.

– Melyik volt az? – kérdezte a kapitány.

– Auiki.

– De hiszen én lövéseket hallottam – mondta Berti remegő mohósággal, mert kalandot szimatolt, és pedig olyan kalandot, amelyik már szerencsésen elmúlt.

De a kormányos ráripakodott:

– Átkozott hazugság. Egy lövés sem esett. A néger a vízbe esett.

Hansen kapitány fénylő szemekkel nézte Bertit.

– Én... én azt gondoltam... – dadogta Berti.

– Lövés? – mondta Hansen kapitány álmodozva. – Lövés... Hallott ön lövéseket, Jacobs úr?

– Egyetlen egyet se – válaszolta Jacobs úr.

A kapitány diadalittasan nézett a vendégére és azt mondta:

– Nyilvánvalóan baleset volt. Menjünk le, Arkwright úr, és fejezzük be az ebédet.

Azon az éjjel Berti a kapitány kajütjében aludt, egy kis szobácskában, mely a főkabinba nyílt. A mellső válaszfalat puskaállvány ékesítette. Efölött még három puska volt. Az állvány alatt egy nagy fiók volt, melyet kinyitott, s ekkor látta, hogy teli van munícióval, dinamittal és több doboz gyutaccsal. Jobbnak látta a nyugvóhelyét a másik oldalra tenni át. A kis asztalkán feltűnően ott feküdt az *Arla* hajónaplója. Berti persze nem tudta, hogy ezt Malu kapitány külön erre az alkalomra készítette és azt olvasta benne, hogy szeptember 21-én két matróz a vízbe esett és megfulladt. Berti immár tudott a sorok között olvasni és tudta, hogy ez mit jelent. Olvasta, hogyan támadták meg az *Arla* bálnacsónakját lesből Suunál, s hogyan vesztett el három embert: hogyan jött rá a kapitány, hogy a szakács emberhúst főz a konyha tűzhelyén – a hajólegénység által vásárolt emberhúst; hogyan ölt meg egy matrózt a tűzjelzések leadása közben felrobbant dinamitpatron; olvasott éjjeli támadásokról; kikötőkből való menekülésekről hajnal előtt; busmanok támadásairól a mangrove-mocsarakban és sós vízi emberek támadásairól a nagyobb szorosokban. Egy dolog monoton gyakorisággal fordult elő: a vérhas általi halál. Ijedten vette tudomásul, hogy két fehér ember is volt azok között, akik így pusztultak el, mégpedig ezek az *Arla* vendégei voltak, mint jómagya is.

– Tudja, kapitány úr – kezdte másnap reggel Berti –, egy kicsit átfutottam a hajónaplóját.

A kapitány bosszankodást mutatott, hogy a naplót széjjelhagyta.

– És az a sok vérhas, tudja, az csak olyan rondaság, mint az a sok megfulladás – folytatta Berti. – És mit jelentenek tulajdonképpen azok a vérhas-esetek?

A kapitány nyilvánvalóan csodálkozott a vendége éleslátásán és már-már készült rá, hogy méltatlankodva tagadjon, mikor végre nagylelkűen megadta magát.

– Hát nézze, Arkwright úr, a dolog így áll. Ezeknek a szigeteknek nagyon rossz a hírük. Napról napra nehezebben kapunk fehér embereket hajószolgálatra. Tegyük föl, hogy egy embert megölnek. Akkor a Társaságnak nagyon jól meg kell fizetnie egy másik embert, hogy a munkát átvegye. De ha egy ember betegségben hal meg, akkor rendben van a dolog. Az új emberek nem törődnek a betegséggel. Csak egy dologtól félnek, attól, hogy meggyilkolják őket. Én is azt hittem, hogy az *Arla* kapitánya vérhasban pusztult el, mikor elfoglaltam a helyét. Mikor megtudtam a dolgot, már késő volt, mert már aláírtam a szerződést.

– Amellett – mondta Jacobs úr – amúgy is nagyon sok a balesetből eredő vízbefulladás. De hát ez a kormány hibája. A fehér embernek nincs módjában, hogy a négerek ellen védekezzenek.

– Igen, nézze csak a *Princess*-t és azt a jenki kormányost – mesélt újra a kapitány. – A kormány megbízottján kívül öt fehér ember volt a hajón. A kapitány, a megbízott és a rakományfelügyelő két csónakban a partra mentek. Az utolsó emberig megölték őket. A fedélzeten csak a kormányos maradt tizenöt samoai és tongai matrózzal. A partról egy csomó néger támadta meg őket. Mire a kormányos észrevette a dolgot, a legénységet az első rohamra leölték. A kormányos hamar fölkapott három töltényövet és két Winchestert, és fölmászott a keresztfákra. Egyedül ő maradt életben és igazán nem veheti tőle rossznéven, hogy megőrült. Előbb az egyik puskából lövöldözött, míg az annyira forró nem lett, hogy már nem tudta tartani, akkor elkezdett a másiktól lövöldözni. A fedélzet csakúgy feketéllett a négerektől. Megtisztította tőlük a hajót. Leszedte őket, mikor átugrottak a korláton, és leszedte őket, mikor az evezőt vették a kezükbe. Erre a feketék a vízbe ugráltak, s el akartak úszni, de a kormányos, mivel meg volt bolondulva, még egy fél tucatot lelőtt. És mi lett a jutalma érte?

– Hét év a Fidzsi-szigeten – horkant föl a kormányos. – A kormányzáság ugyanis azt mondta, hogy a menekülő négerekre nem volt joga lőni – magyarázta a kapitány.

– És innen van, hogy mostanában vérhasban halnak meg –
tette hozzá a kormányos.

– Lám, lám – mondta Berti, miközben nem bánta volna, ha már
túl lennének az utazáson.

A nap folyamán később beszédbe ereszkedett azzal a feketével,
akiről azt mondták neki, hogy kannibál. Ezt a fickót Sumasainak
hívták. Három évet töltött egy queenslandi ültetvényen. Volt
Samoában, Fidzsiben és Sydneyben, és rekrutáló schoonereken,
mint matróz bejárta Új-Britanniát, Új-Írországot, Új-Guineát és az
Admirális-szigeteket. Igen, sok embert is evett. Hogy mennyit? Hát
bizony a számukra nem emlékszik. Igen, fehér embert is. A fehérek
húsa nagyon jó, kivéve, ha betegek. Egyszer evett egy beteget is.

– Szavamra! – kiáltott föl, mikor erre visszaemlékezett. – Én
nagyon beteg tőle. Gyomrom nagyon sok jár.

Berti megborzongott és a fejek felől kérdezte ki.

Igen, Sumasai többet is elrejtett a parton, jó állapotban,
megfüstölve és a napon kiszárítva. Az egyik egy hajó kapitányáé.
Hosszú szakálla volt neki. Majd eladja két aranyért. Van néhány
gyerekfeje is, de ezek rossz állapotban vannak, ezeket odaadja tíz
schillingért is.

Öt perccel később Berti a kabinlejáró nyílásánál ült egy
feketével, akinek valami borzalmas bőrbetegsége volt.
Kérdősködésére megtudta, hogy ez lepra. Lesietett a kajütjébe és
megmosakodott antiszeptikus szappannal. Aznap még többször is
végzett antiszeptikus mosakodásokat, mert a fedélzeten lévő minden
bennszülöttnek volt valamilyen rosszindulatú daganata.

Mikor az *Arla* egy helyen mangrove-mocsarak között ki akart
kötni, a korlátja fölött kettős sorban feszítettek ki tüskés drótot. Ez
nagyon megszokott dolognak látszott és mikor Berti megpillantotta
a ladikok sorát a parton, melyek dárdákkal, íjakkal és nyilakkal
voltak felfegyverezve, de néha Snider-puskákkal is, akkor igazán

nagyon melegen óhajtotta, hogy bárcsak vége volna már az utazásnak.

Aznap este a bennszülöttek naplemente után nem igen akarták elhagyni a hajót. Egy részük szemtelenkedett a kormányossal, mikor ez leparancsolta őket onnan.

– Hagyja csak, majd én elbánok velük – mondta Hansen kapitány, s azzal lement a fedélzet alá.

Mikor visszajött, egy dinamit rudat mutatott Bertinek, mely egy halhoroghoz volt erősítve. Már most úgy áll a dolog, hogy egy palack papírba takart klorodin, melyből kiáll egy darab gyutacs, megbolondíthat akárkit. Így megbolondította Bertit is, meg a bennszülötteket is. Mikor Hansen kapitány meggyújtotta a gyutacsot, s a halhorgot beleakasztotta egy bennszülöttnek az ágyékszoknyájába, a bennszülöttet egyszerre olyan féktelen vágy fogta el a part után, hogy elfelejtette a szoknyáját letépni. Előreugrott, a gyutacs sistergett és sziporkázott a hátulján, a bennszülöttek fejest ugráltak a vízbe a korláton át. Berti odavolt a borzalomtól. De Hansen kapitány is. Megfeledkezett a huszonöt regrutájáról, akiknek fejenként harminc schilling előleget adott. A part lakóival együtt ezek is menekültek a hajóról és követte őket az, aki maga után húzta a sistergő klorodin-palackot.

Berti nem látta a palackot fölrobbanni; de mikor a kormányos a hajó hátulján, ahol senkiben sem tehetett kárt, fölrobbantott egy rúd valódi dinamitot, Berti akármelyik admirálisai törvényszék előtt megesküdtött volna, hogy látta, mikor egy néger fölrobbant.

A huszonöt regruta elmenekülése negyven fontjába került az *Arlának*, s minthogy az erdőbe futottak be, szó se lehetett arról, hogy visszaszerezzék őket.

A kapitány és a kormányosa hideg teába igyekeztek fojtani a bánatukat. A hideg tea whiskypalackokban volt és így Berti nem tudta, hogy ezek hideg teát szopogatnak. Csak annyit tudott, hogy a két ember nagyon berúgott, s nagyon ékesszólóan és hosszadalmasan megvitatták, hogy a fölrobbant négert hogyan

jelentsék be, mint vérhas-, vagy mint megfulladási esetet. Mikor ők aludni mentek, ő maradt az egyetlen fehér ember, s gondosan őrséget is tartott hajnalig, attól való félelmében, hogy valami támadás jöhet a partról vagy a legénység föllázadhat.

Az *Arla* még három napot töltött a part mellett, s a kapitány és a kormányos még három este itták le magukat hideg teával, Bertire bízva az őrködést. Tudták, hogy megbízhatnak benne, viszont Berti éppoly bizonyosra megfogadta magában, hogy Malu kapitánynak jelentést tesz a részegeskedésükről. Aztán az *Arla* horgonyt vetett Guadalcanaron a Reminge-ültetvénynél, és Berti a megkönnyebbülés sóhajával lépett a partra, s szorított kezet az intézővel. Harriwell úr már várta.

– Kérem, ne legyen megijedve, ha az embereink közül egyiket-másikat lehangoltnak látja – mondta Harriwell úr, bizalmasan félrehúзва őt. – Lázadásról hallottunk suttogni, és valóban, két-három gyanús jelet magam is láttam, de azért meggyőződésem, hogy dajkamese az egész.

– Hány... hány fekete van az ültetvényen? – kérdezte Berti szorongó szívvel.

– Jelenleg négyszázat dolgoztatunk – válaszolta Harriwell úr vidáman –, de hárman, természetesen önt is ideértve, az *Arla* kormányosa és kapitánya segítségével majd elbánunk velük.

Mikor Berti megfordult, bizonyos McTavish úrral ismerkedett meg, a raktárnokkal, aki alig vette tudomásul a bemutatkozást, olyan nagyon sietett előterjeszteni a lemondását.

– Miután házasember vagyok, Harriwell úr, igazán nem tehetem, hogy tovább is itt maradjak. Bajok vannak keletkezőben, ez olyan biztos, mint ahogy önnek egy orr van az arca közepén. A négerek lázadásra készülnek és egy újabb Hohono-borzalmat várhatunk.

– Mi az a Hohono-borzalom? – kérdezte Berti, miután a raktárnokot nagy nehezen rábeszélyték, hogy maradjon még a hónap

végéig.

– A Hohono-ültetvényt gondolja az Ysabel-szigeten – magyarázta az intéző. – A négerek leölték a partra szállt öt fehér embert, elfoglalták a schoonert, megölték a kapitányt és a kormányost, s együtt elmenekültek Malaitába. De én mindig mondtam, hogy Hohonóban nem vigyáznak eléggé. Minket ugyan nem fognak álmunkban meglepni. Jöjjön csak, Arkwright úr, nézze meg a kilátásunkat a verandáról.

Bizony Berti nem igen élvezte a kilátást, mert erősen azon járt az esze, hogyan juthatna el mielőbb Tulagiba, a kormánybiztos házába. Még ezen tanakodott, mikor a közelében, a háta mögött, egy puska sült el. És ugyanabban a pillanatban a karja majdnem kificamodott, olyan gyorsan rántotta be őt a házba Harriwell úr.

– No, öregem, éppen csak hogy megmenekültünk – mondta az intéző, megtapogatva Bertit, hogy nem történt-e valami baja. – Nem is mondhatom, mennyire sajnálom a dolgot, de hát fényes napvilág van és így igazán nem álmodhattam.

Berti sápadozni kezdett.

– Így végeztek a másik intézővel is – toldotta meg McTavish –, pedig az ugyancsak derekas fickó volt. A verandán loccsantották ki az agyvelejét. Nem látta azt a sötét foltot a lépcsők és az ajtó között?

Bertinek éppen a legjobbkor jött az a koktél, melyet Harriwell úr kevert és készített el neki. Ám még mielőtt megihatta volna, egy lovaglónadrágos ember lépett be.

– Mi a baj már megint? – kérdezte az intéző, miután megnézte az újonnan jött arcát. – Talán megint kiáradt a folyó?

– A folyót egye meg a fene... a négerekről van szó. Ahogy kiléptem a nádasból, nem egészen egy tucat lábnyi távolságból rám lőnek. Snider-puska volt. Szeretném tudni, hogy jutott ez egy Sniderhez? Ó, bocsánatot kérek... Nagyon örülök, hogy megismerhetem, Arkwright úr.

– Brown úr, a segédem – magyarázta meg Harriwell úr. – És most hajtsuk már le azt a kis italt.

– De honnan vehette azt a Snidert? –tanakodott tovább makacsul Brown úr. – Mindig ellene voltam, hogy a raktárban tartsák azokat a puskákat.

– Azok még most is ott vannak – mondta Harriwell úr nagyon buzgón.

Brown úr hitetlenül mosolygott.

– Hát gyerünk és nézzük meg – mondta az intéző. Berti is csatlakozott a menethez az irodába, ahol Harriwell úr diadalmasan mutatott rá a nagy ládákra egy poros sarokban.

Csakhowy McTavish ugyanakkor megemelte az egyik ládát. Az intéző megijedt és fölemelte a fedelét.

Elképedt csendben bámultak egymásra. Harriwell fáradtan lógatta le a fejét.

McTavish káromkodott.

– Amit már régóta gyanítottam... a háziszolgák nem megbízhatók.

– A dolog komolynak látszik – tette hozzá Harriwell –, de majd túlesünk ezen is. Ezeket a vérmes négereket csak föl kell rázni. Kérem uraim, az ebédhez hozzák magukkal a puskáikat, és ön, Brown úr, lesz szíves negyven vagy ötven dinamit rudat előkészíteni. A gyújtózsínórokat jól és rövidre csinálja. Majd egy kis leckét adunk nekik. Most pedig uraim, az ebéd tálalva van.

Berti utálta a rizses húst és így történt, hogy egy kívánatos omlettből csak ő evett. Éppen elkészült egy tányérnyival, mikor Harriwell is vett az omlettből. Egy falatot a szájába vett belőle, de rögtön vadul kiköpte.

– Ez már másodszor fordul elő – jelentette ki baljóslatúan McTavish.

Harriwell még mindig öklendezett és köpködött.

– Másodszor, micsoda? – kérdezte remegve Berti.

– Méreg – volt a válasz. – Az a szakács bizonyosan az akasztófára kerül még.

– A könyvelő is így pusztult el Cape Marson – szólalt meg Brown. – Borzalmas halála volt. A *Jessie*-n azt mondták, hogy három mérföldnyire elhallatszott az ordítózása.

– Vasra veretem a szakácsot – dühöngött Harriwell. – Szerencse, hogy még idejében jöttünk rá.

Berti félholtan ült a helyén. Az arca egészen fehér volt. Szólni akart, de csak tagolatlan hangok jöttek ki a torkán. Mindnyájan aggódva néztek rá.

– Ne mondjanak ilyeneket, ne mondjanak – kiáltott McTavish tompított hangon.

– Igen, én ettem belőle, mégpedig sokat, egy egész tányérral – robbant ki Bertiből, mint egy bűvárból, aki először jut lélegzethez.

Erre félpercnyi félelmetes csönd állott be, s Berti a többiek szemeiből olvashatta ki a sorsát.

– Lehet, hogy nem is volt méreg – mondta Harriwell szomorúan.

– Be kell hívni a szakácsot – mondta Brown.

Bejött a szakács, egy vigyorgó fekete fiú, átlyukasztott orr- és fülcimpákkal.

– Te, Wi-wi, mi történt itt? – ordított rá Harriwell, vádlón mutatóva az omlettre.

Wi-wi természetesen megijedt és meglepődött.

– Az jó ember *kai-kai* – morogta bocsánatkérően.

– Meg kell etetni vele – javasolta McTavish. – Ez lesz a legjobb próba.

Harriwell egy kanálnyit vett az omlettből és a szakácshoz ugrott vele, aki azonban vadul menekült.

– Ezzel el is van döntve a dolog – jelentette ki Brown ünnepélyesen –, hiszen nem akart belőle enni.

– Brown úr, legyen szíves utána menni és vasra veretni. – Azzal Harriwell vidáman fordult Bertihez. – Rendben van, öregem, a kormánybiztos kezébe kerül a dolog és bízza csak rám, ha maga meghal, az a fickó lógni fog.

– Nem hiszem, hogy ezt megteszi a kormány – vetette ellene McTavish.

– De uraim, az istenért – kiáltott Berti –, közben gondoljanak rám is.

Harriwell sajnálkozva vonogatta a vállát.

– Sajnálom öregem, de bennszülött méregről van szó és ezeknek a bennszülött mérgeknek nem ismerjük az ellenszereit. Próbálja meg összeszedni magát és ha...

Kívülről behallatszó éles puskalövések szakították félbe a társalgást és a belépő Brown, miután újra megtöltötte a revolverét, leült az asztalhoz.

– A szakács meghalt – mondta. – Láz, gyorsan végzett vele.

– És én éppen azt mondtam Arkwright úrnak, hogy a bennszülött mérgeknek nem ismerjük az ellenszereit...

– Kivéve a gint – mondta Brown.

Harriwell erre megveszekedett idiótának mondta magát és rohant a gines-palackért.

– Csak óvatosan, ember, óvatosan – figyelmeztette Bertit, aki egy kétharmadig megtöltött nagy pohárral hajtott le egyszerre az erős szeszből, s köhögött és fuldokolt az erejétől, hogy a könnyek csurogtak végig az arcán.

Harriwell megmérte a pulzusát és a hőmérsékletét, s kezdett kételkedni abban, hogy az omlett csakugyan meg volt-e mérgezve. Brown és McTavish is kételkedtek benne, de Berti mintha valami bizonytalanságot érzett volna ki a hangjukból. Az étvágya elment s

titokban folyton a pulzusát tapogatta az asztal alatt. Kétségtelenül folyton élénkebb lett a pulzusa, de eszébe se jutott, hogy ezt a gin hatásának tulajdonítsa. McTavish, puskával a kezében, kiment a verandára terepszemlét tartani.

– A konyha körül gyülekeznek – jelentette. – És rengeteg puskájuk van. Arra gondoltam, hogy a hátuk mögé kellene kerülni és onnan megtámadni őket. Legjobb védekezés a támadás, hiszen tudják. Velem jön, Brown?

Harriwell folyton evett, miközben Berti fölfedezte, hogy a pulzusa öttel emelkedett. Azért akaratlanul is fölugrott, mikor a puskák ropogni kezdtek. A puskák ropogásán kívül hallani lehetett a Brown és McTavish Winchestereinek a mélyebb hangját... s mindehhez valami örült sikoltozás és üvöltés szolgáltatta a háttérét.

– Úgy látszik, megszalasztották őket – jegyezte meg Harriwell, mikor a hangok és puskalövések kezdtek a távolban eltűnni.

Alig tértek vissza Brown és McTavish az asztalhoz, mikor az utóbbi ismét kiment szétnézni.

– Dinamitot kerítettek valahonnan – jelentette.

– Hát akkor majd mi is dinamittal fogadjuk őket – javasolta Harriwell.

Mindnyájan egy-egy tucat dinamit rudat dugtak a zsebeikbe, ellátták magukat égő szivarokkal és indultak az ajtó felé. És ekkor történt a dolog. Utólag McTavisht szidták érte és ő el is ismerte, hogy a töltés egy kicsit túlerős volt. De mindenesetre a ház tövében robbant föl, fölemelte a sarkaiból, de aztán megint letette az alapzatára. Az asztalon levő porcelánedények fele összetört, míg a nyolcnapos óra megállt. A három férfi bosszúért kiáltozva kirohant az éjszakába, s a bombázás megkezdődött.

Mikor visszatértek, Berti már nem volt ott. Elvánszorgott az irodába, ott elbarikádozta magát és egy gines lidércnyomással terült el a padlón, melynek folyamán ezer halált halt, míg a vad küzdelem tovább folytatódott körülötte. Reggel betegen és fejfájással a gintől

kimászott és meglepetéssel látta, hogy a nap még mindig ott ragyog az égbolton és az isten valószínűleg ott tartózkodik az égen, mert a gazdái elevenek és sértetlenek voltak.

Harriwell nagyon marasztalta, de Berti makacsul megmaradt amellet, hogy rögtön folytatja útját Tulagiba az *Arlával*, ahonnan a következő gőzös-indulási napon elérheti a kormánybiztos házáat. A gőzősön turista hölgyek is voltak, s Berti megint hős volt, míg Malu kapitányt, mint rendesen, észre sem vették. Ám Malu kapitány Sydneyből az ott kapható legjobb skót whiskyből két ládával is küldött haza, mert nem tudta eldönteni, hogy Hansen kapitány vagy pedig Harriwell szolgáltatták-e a mélyebb bepillantást a Salamon-szigetek életébe.

A MCCOY IVADÉKA

A *Pyreneus*, melynek vasoldalait jó mélyen a vízbe nyomta búzából álló rakománya, lomhán himbálódzott és így könnyű dolga volt annak az embernek, aki egy kis ladikból éppen most mászott fel a fedélzetére. Amint szemei egy irányba kerültek a korláttal, úgy hogy beláthatott a hajó fedélzetére, úgy tűnt föl neki, mintha valami halvány, alig megkülönböztethető füstöt látna. Inkább illúziónak vette, valami ködfátyolnak, mely hirtelen elhomályosította a szemeit. Hajlandóságot érzett magában, hogy elhessegesse és ugyanabban a pillanatban arra is gondolt, hogy öregszik s már itt lenne az ideje San Franciscóba küldeni egy szemüvegért.

Amint átmászott a korláton, egy pillantást vetett fölfelé a magas árbocokra, majd a szivattyúkra. Ez utóbbiak nem dolgoztak. Úgy látszott, hogy semmi baja sincs a nagy hajónak, s így nem értette, hogy miért húzták föl a bajt jelző zászlót. Szigetének boldog lakóira gondolt és remélte, hogy nem valami betegségről van szó. Talán elfogyott a hajónak a vize vagy az elesége. Kezet szorított a kapitánnyal, akinek sovány arca és gondterhelt szemei egyáltalán nem titkolták el, hogy valami baj van, akármilyen természetű is az. Ugyanabban a pillanatban az újonnan jött valami gyenge, meghatározhatatlan szagot érzett. Mintha pörkölt kenyér lett volna, de mégis valami más.

Kíváncsian nézett körül. Húszlábnyira tőle egy fáradtképű matróz a fedélzetet tömítette. Miközben szemei ezen az emberen időztek, a kezei közül hirtelen egy gyenge füstfelhőt látott fölemelkedni, mely ritkulva gomolygott egy darabig, aztán eltűnt. De ekkorra elérte a fedélzetet. Meztelen lábait valami tompa melegség érte, mely hamar áthatolt vastag talpbőrén. Most már tudta, hogy mi baja van a hajónak. Szemei hirtelen a hajó elő részén pihentek meg, ahonnan a fáradtképű matrózokból álló egész legénység kíváncsian tekintett rá. Az élénk, barna szemeiből kiáradó

fény, mint valami áldás hatott rájuk, megsimogatta és mintha valami nagy békeköpenybe burkolta volna őket.

– Mióta ég a hajója, kapitány úr? – kérdezte olyan gyengéd és zavartalan hangon, mintha valami galambturbékolás lenne a beszéde.

Eleinte a kapitány is úgy érezte, mintha ennek az embernek a békessége és megelégedettsége rajta is erőt venne. De aztán annak a tudata, amin már átment és még át fog menni, egyszerre megkeményítette és indulatosá tette. Vajon ez a rongyos szigetlakó, a durva matrónadrágban és gyapotingben, mi jogon akar békét és megelégedést erőszakolni az ő agyondolgozott, kimerült lelkére? A kapitány nem úgy okoskodta ezt ki; öntudatlan lelki folyamat terméke volt az, ami indulatosá tette.

– Tizenöt nap óta – válaszolta kurtán. – Hát maga kicsoda?

– McCoy a nevem – hangzott a válasz olyan hangon, melyből gyengédség és részvét áradt.

– Azt gondoltam, hogy maga a pilóta.

Tekintetének az áldását McCoy most kiterjesztette arra a magas, széles vállú, sovány és borotvátlan férfira is, aki a kapitányhoz társult.

– Vagyok olyan pilóta, mint akárki más, kapitány úr. Mi itt mindnyájan pilóták vagyunk, s én is ismerem ezeknek a vizeknek minden tenyérnyi darabját.

A kapitány azonban türelmetlen volt.

– Nekem a hatósági emberek közül valamelyikre van szükségem. Beszélni akarok velük, mégpedig minél előbb.

– Hát akkor én is jó leszek erre a célra.

Megint az a békességet szuggeráló tekintet, mikor a hajó ég a lábai alatt. A kapitány szemöldökei türelmetlenül és idegesen húzódtak föl és a keze ökölbe szorult, mintha valakit le akarna ütni.

– De hát ki az ördög maga? – kérdezte újból.

– Én vagyok a fő hatósági ember – jött a válasz az elképzelhető leglágyabb és leggyengédebb hangon.

A magas, széles vállú férfi harsány nevetésben tört ki, mely csak kis részben volt mulatságos, sokkal nagyobb részben hisztérikus. Ő is, meg a kapitány is hihetetlenül csodálkozva nézték McCoyt. De hát valóban érthetetlen is volt, hogy ennek a mezítlábas szigetlakónak ilyen magas méltósága legyen. Begombolatlan gyapotinge szőrös mellet árult el és azt a tényt, hogy nincs alatta másik ing. A viseltes szalmakalap nem tudta eltakarni kócos, szürke haját. Egy fésületlen patriarchális szakáll majdnem a melléig ereszkedett le. Akármilyen ócskaruha-üzletben két schillingért jobban fel lehetett volna ruházni.

– Valamilyen rokonságban van a *Bounty* McCoyjával? – kérdezte a kapitány.

– A dédapám volt.

– Ó – mondta a kapitány, aztán elgondolkozott. – Az én nevem Davenport és az úr itt az első kormányosom, Konig úr.

Kezet fogtak.

– És most térjünk a dologra – mondta a kapitány hirtelen, és szavaiból a nagy sietés szüksége volt kiérezhető. – Több mint két hét óta égünk. Bármely pillanatban a pokol szabadulhat ránk. Ezért igyekeztem ide Pitcairnbe. Szeretném valahol megfúrni és alámeríteni a hajómat, hogy legalább a testét megmentsem.

– Akkor tévedett, kapitány úr – mondta McCoy. – Akkor Mangarevába kellett volna irányítania. Ott van egy nagyon alkalmas öböl a lagúnában, ahol a víz olyan, mint egy halastóban.

– De hát mi már itt vagyunk, nem? – kérdezte az első kormányos. – Ez a dolog lényege. Itt vagyunk és tennünk kell valamit.

McCoy nyájasan rázta a fejét.

– Itt semmit se lehet csinálni. Itt nincs öböl, még csak kikötő se.

– Csalás! – mondta a kormányos. – Csalás! – ismételte hangosan, mikor a kapitány intett neki, hogy fékezze a nyelvét. – Ilyeneket ne mondjon nekem. Hát hol tartják a saját csónakjaikat, mi?... A schoonerüket, a bárkájukat vagy akármicsodájukat? Mi? Erre válaszoljon.

McCoy éppen olyan nyájasan mosolygott, mint ahogyan beszélt. A mosolygása szinte simogatás volt, ölelés, mely átölelte a fáradt kormányost, és a lelkét igyekezett a McCoy csendes kedélyéhez hasonlónak tenni.

– Nincsen se schoonerünk, se bárkánk – válaszolta. – A csónakjainkat pedig fölviesszük a szikla tetejére.

– Ezt meg kell mutatnia nekem – horkant föl a kormányos. – Hát akkor hogyan jutnak el a többi szigetekre, mi? Ezt mondja meg.

– Sehogy se jutunk el. Én, mint Pitcairn kormányzója, néha elmegyek. Mikor még fiatalabb voltam, sokszor mentem el... néha a kereskedelmi schoonereken, de leginkább a misszionáriusok briggjén. De ez már nincs meg és most a szigetünket érintő hajóktól függünk. Sokszor hat hajó is kiköt nálunk egy év alatt. De volt már olyan idő, hogy egy év vagy még több is elmúlt anélkül, hogy egyetlen hajót láttunk volna. Most is önök az elsők hét hónap óta.

– Azt akarja ezzel mondani... – kezdte a kormányos.

Azonban Davenport kapitány közbelépett.

– Elég legyen ebből. Csak vesztegetjük az időt. Mit tegyünk, McCoy úr?

Az öregember barna szemeit, melyek olyan édesek voltak, mint egy nőé, a part felé irányította, s a kapitány is meg a kormányos is követték tekintetét Pitcairn elhagyott sziklájáról az előre tolongó legénységhez, aggodalmasan várva a döntő kijelentést. McCoy nem sietett. Simán gondolkodott és lassan, lépésről lépésre, egy olyan

léleknek a bizonyosságával, melyet az élet sohasem bántott vagy bosszantott meg.

– Most alig fúj a szél – mondta végül. – Egy heves áramlat van nyugat felé.

– Ez hozott bennünket ide – szakította félbe a kapitány, hogy fitogtassa a hajózási tudományát.

– Igen, ez hozta ide önöket – folytatta McCoy. – Ez ellen az áramlat ellen ma nem dolgozhatnak. Ha mégis megteszik, nem találnak öblöt. A hajójuk teljesen el fog veszni.

Megállt, s a kapitány és a kormányos kétségbeesetten néztek egymásra.

– De majd megmondom, hogy mit tehetnek. A szél ma éjjel úgy éjfél körül erősödni fog... Látják azokat a felhőfoszlányokat és azt a sűrűsödést nyugat felé? Onnan fog jönni, pontosan délkelet felől. Mangareváig háromszáz mérföld a távolság. Menjenek oda. Ott egy nagyon szép öböl vár a hajójukra.

A kormányos a fejét rázta.

– Menjünk a kajütbe és nézzük meg a térképet – mondta a kapitány.

McCoy a parányi kabinban fojtó, mérges légekört talált. Láthatatlan gázok marták és szúrták a szemeit. A padló itt forró volt, meztelen lába alig bírta el. Az izzadság csakúgy ömlött a testéből. Majdnem neheztelve nézett körül. Ez a rosszindulatú belső meleg meglepő volt. Igazi csoda, hogy a kajütből lángok nem csaptak ki. Az az érzése volt, mintha egy óriási sütőkemencében lenne, ahol a meleg bármely pillanatban óriásivá emelkedhet és megpörkölheti, mint egy szalmaszálat.

Mikor fölemelte az egyik lábát és forró sarkát a nadrágszárához szorította, a kormányos vadul fölkapagott.

– A pokol előszobája – mondta. – Maga a pokol itt van, közvetlenül a lábai alatt.

– Bizony forró! – kiáltott McCoy önkéntelenül, egy bandana zsebkendővel törülgetve az arcát.

– Itt van Mangareva – szólta a kapitány az asztal fölé hajolva és egy fekete foltra mutatva a térkép fehérségében. – És itt, a kettő között, van még egy sziget. Miért ne menjünk ide?

McCoy nem is nézett a térképre.

– Az Crescent-sziget – válaszolta. – Lakatlan, s csak két vagy három lányira áll ki a vízből. Lagúna, amelynek nincs bejárata. Nem, mégiscsak Mangareva a legközelebbi hely, mely az ön céljainak megfelel.

– Hát akkor legyen Mangareva – mondta a kapitány, félbeszakítva a kormányos mormogó ellenvetését. – Konig úr, szólítsa a legénységet a hajó hátuljára.

A matrózok engedelmeskedtek, fáradtan cammogva a fedélzeten és hiába próbálkozva, hogy egy kicsit elevenebbek legyenek. A kimerültség minden mozdulatukon meglátszott. Még a szakács is kijött a konyhájából, hogy halljon valamit, a kabinfiú meg a közelében lődörgött.

Mikor Davenport kapitány megmagyarázta nekik a helyzetet és kijelentette azt a szándékát, hogy Mangarevába megy, moraj tört ki. A torokköszörülések háttérében a düh tagolatlan kitörései voltak hallhatók, itt-ott egy-egy világosan megkülönböztető káromkodással vagy szóval, vagy kifejezéssel. Egy pillanatra egy éles kakashang dominált a többi fölött, azt kiáltva:

– Hogy a nyavalya törje ki! Nem elég, hogy két hete állunk a pokol fölött, most még azt kívánja, hogy tovább vitorlássunk ezen az úszó poklon!

A kapitány képtelen lett volna mérsékelni őket, de a McCoy gyengéd lényének a jelenléte mintha megszelídítené őket, s lassanként a káromkodás és mormogás elhallgatott, míg végre az egész legénység, kivéve egy-két, a kapitányra irányuló aggodalmas

arcot, tompa mormogással fogott neki az előkészületeknek, hogy elhagyják Pitcairnt.

McCoy hangja, mint a tavaszi zefír, olyan lágyan szólalt meg:

– Kapitány úr, egypár emberétől mintha azt hallottam volna, hogy éheznek?

– Hát bizony úgy is van. Az utolsó két napon én már csak egy tengeri kétszersültet és egy kanálnyi pizstrángot ettem. Redukált adagokkal élünk. Mert nézze, mikor észrevettük a tüzet, a hajó belsejét rögtön elzártuk, hogy a tüzet elfojtsuk. És csak aztán láttuk, hogy milyen kicsi a készlet az eleségek kamrában. De akkor már késő volt. Nem mertünk a nagy raktárba betörni. Ami pedig az éhezést illeti, hát én éppen olyan éhes vagyok, mint ők.

Megint beszélt az emberekhez, és azok megint nekifogtak a torokköszörülésnek és káromkodásnak, az arcuk szinte görcsösen vonaglott az állatias dühtől. A második és harmadik kormányos a kapitányhoz csatlakoztak, s mögötte álltak a kabin közelében. Az arcuk merev és kifejezéstelen volt; úgy látszott, hogy mindennél jobban bántja őket a legénységnek ez a lázadása. Davenport kapitány kérdően tekintett az első kormányosára, ez pedig tehetetlensége jeléül csak a vállát vonogatta.

– Látja – mondta a kapitány McCoynak –, a matrózokat mégse lehet arra kényszeríteni, hogy itt hagyják a biztos szárazföldet és megint kimenjenek a tengerre egy égő hajón. Hiszen most már két hét óta vannak ezen az úszó koporsón. Kimerültek, éhesek és elég volt nekik belőle. Mégiscsak bevontatjuk magunkat Pitcairnbe.

Azonban a szél gyenge volt, a *Pyreneus* feneke beteg, és így nem tudott megküzdeni az erős nyugati áramlattal. Két óra múlva három mérföld volt a vesztesége. A matrózok keményen dolgoztak, mintha pusztán az izomerejükkel kényszeríthetnék a hajót, hogy megküzdjön az ellenkező elemekkel. Azonban a hajó állandóan nyugat felé haladt. A kapitány nyugtalanul járt föl és alá, olykor megállva, hogy figyelemmel kíséresse a kóbor füstgomolyokat s kinyomozza, hogy a fedélzetnek mely részéről szálltak föl. Az ács

szakadatlanul azzal foglalkozott, hogy kinyomozza az ilyen helyeket, és ha ez sikerült, akkor ezeket tömítse.

– Nos, mit gondol? – kérdezte végül a kapitány McCoyt, aki folyton az ácsot figyelte, szemeiben egy gyermek érdeklődésével és kíváncsiságával.

McCoy a part felé nézett, ahol a föld kezdett eltűnni a sűrűsödő füstben.

– Azt hiszem, mégis csak jobb lenne Mangareva felé fordulni. A most keletkező széllel ott lehet holnap estére.

– De mi lesz, ha kitör a tűz, ami minden pillanatban bekövetkezhet?

– A csónakokat készen kell tartani a csigákon. Ugyanez a szél a csónakokat is elviszi Mangarevába, ha a hajó kigyulladna alattuk.

Davenport kapitány vitatkozott még egy kicsit, és erre McCoy meghallotta azt a kérdést, melyet jobban szeretett volna ugyan nem hallani, de amelyikről biztosan tudta, hogy jönni fog.

– Nincs térképem Mangareváról. A nagy térképen csak egy kis légypiszoknak van megjelölve. Azt se tudnám, hol keressük a bejáratot a lagúnába. Akar velünk jönni és odakormányozni bennünket?

A McCoy nyájasságát még ez sem törte meg.

– Igen, kapitány úr – mondta ugyanazzal a nyugodt egykedvűséggel, mintha csupán egy ebédre szóló meghívást fogadott volna el. – Elmegyek önnel Mangarevába.

A legénységet megint összehívták a hajó hátuljára és a kapitány a kabin tetejéről beszélt hozzájuk.

– Megpróbáltuk a hajót bevontatni, de amint láttátok, csak még messzebb kerültünk a szigettől. Most egyóránként kétsomónyi gyorsaságú áramlat viszi a hajót nyugatra. Ez az úr itt a tiszteletre méltó McCoy, Picairn-sziget polgármestere és kormányzója. Ő velünk akar jönni Mangarevába. Amint ebből is láthatjátok hát, a

helyzet nem olyan veszélyes. Bizonyára nem tenne nekünk ilyen ajánlatot, ha azt gondolná, hogy ez az életébe is kerülhet. De meg aztán, bármilyen nagy is a kockázat, ha ő szabad akaratból a hajónkra jön, és megosztja velünk ezt a kockázatot, akkor mi sem maradhatunk el mögötte. Mit szóltok hát ahhoz, hogy Mangarevába menjünk?

Most ez egyszer nem volt semmi lázongás. McCoy jelenlétének, a belőle kiáramló biztonságnak és szelídségnek meg volt a hatása. Az emberek halk hangon beszélgettek egymással. Alig volt valami kis tolakodás. A lényegben egyetértettek és a kakashangút küldték ki szónokuknak. Ezt az érdeemes urat pedig valósággal lenyűgözte a maga és cimborái hősiességének tudata s villámló szemekkel kiáltotta:

– A jó istenre! Ha ő akarja, hát mi is akarjuk!

A legénység beleegyezést mormolt, s előre indult.

– Még valamit, kapitány úr – mondta McCoy, mikor a kapitány megfordult, hogy kiadja a parancsait a kormányosnak –, nekem előbb még a partra kell mennem.

Konig urat a mennykő kerülgette, s úgy meredt McCoyra, mintha ez valami örült lenne.

– A partra?! – kiáltott a kapitány. – Ugyan minek? Hiszen vagy három óráig tart, míg a ladikjában odaér.

McCoy méregette a távolságot a parttól és igent bólintott.

– Igen, most hat óra van. Kilenc óra előtt nem érek a partra. A népet nem lehet hamarabb összegyűjteni, mint tízre. Amint a szél ma este elevenedni kezd, elkezdhetnek ellene dolgozni, s holnap reggel napkeltével fölszedhetnek engem.

– De hát a józan ész nevében – kiáltott a kapitány –, mi a fenének akarja a népet összegyűjteni? Hát még mindig nem érti, hogy a hajóm ég alattam?

McCoy olyan nyugodt volt, mint a nyári tenger, s a kapitány bosszúsága a legkisebb fodrot se idézte elő rajta.

– De igen, kapitány úr – turbékolt az ő galambhangján –, nagyon is értem, hogy ég a hajója. Hiszen ezért megyek el magukkal Mangarevába. De előbb meg kell kapnom az engedelmet, hogy önökkel lehessek. Nálunk ez a szokás. Ha a kormányzó elhagyja a szigetet, az nagyon fontos dolog. A nép érdekei forognak kockán, tehát joguk van szavazni arról, hogy megengedjék-e a távozását vagy pedig ellenezzék. De én tudom, hogy meg fogják engedni.

– Bizonyos ebben?

– Egészen bizonyos vagyok.

– Ha pedig olyan bizonyosan tudja, hogy megadják az engedélyt, akkor minek vesződik vele, hogy megkapja? Gondoljon a késedelemre, ami egy egész éjszakát tesz ki.

– Már minálunk ez így szokás – volt a zavarhatatlan válasz. – Továbbá, miután én vagyok a kormányzó, intézkedéseket is kell tennem, hogy mit csináljon a sziget a távollétem alatt.

– De hiszen csak huszonnégy óráig tart az út Mangarevába – vetette ismét ellen a kapitány. – Tegyük föl, hogy hatszor annyi ideig tart majd, míg visszatérhet, még akkor is itt lesz a hét végére.

McCoy mosolygott a maga nagy, jóindulatú mosolyával.

– Pitcairnbe nagyon kevés hajó jön, ezek is rendszeren San Franciscóból jönnek, vagy a Horn körüli vidékről. Nagyon szerencsés leszek, ha hat hónap múlva visszakerülhetek. De lehet, hogy egy évig is távol leszek, s talán el kell mennem San Franciscóba, hogy ott keressek valamilyen hajót, amelyik visszahoz. Az apám egyszer három hónapra hagyta el Pitcairnt és két év telt bele, míg vissza tudott térni. Aztán meg nincs is elég eleségük önöknek. Ha arra kerül a sor, hogy a csónakokban kell menekülniük, s rossz lesz az idő, akkor napokig tarthat, míg szárazföldet érnek. Reggel magammal hozhatok két ladikra való eleséget. Aszalt banán lesz a legjobb. Amint a szél erősödik,

kezdjenek dolgozni ellene. Minél közelebb lesznek, annál nagyobb rakomány eleséget hozhatok magammal.

Azzal kezét nyújtott. A kapitány megrázta és nem szívesen eresztette el. Látszólag úgy ragaszkodott hozzá, mint egy fuldokló matróz az életmentő gyűrűhöz.

– Mi biztosít bennünket arról, hogy reggel csakugyan visszajön? – kérdezte.

– Igen, ez az! – kiáltott a kormányos. – Honnan tudjuk, hogy most nem azért megy el, hogy megmentse a bőrét?

McCoy nem szólt semmit, csak nyájasan és jóindulatúan rájuk nézett, s a kormányosnak és a kapitánynak ez a tekintet úgy tűnt föl, mint az ő lelke félelmetes hiányosságának a kinyilatkoztatása.

A kapitány most eleresztette a kezét, s egy búcsúpillantással, mely nyájasan ölelte át az egész legénységet, McCoy átment a korláton és leereszkedett a ladikjába.

A szél megerősödött és a *Pyreneus*, noha a feneke beteg volt, mégis vagy féltucat mérföldet nyert a nyugati áramlat ellenében. Napkeltekor Davenport kapitány két ladikot látott elindulni Pitcairnból. McCoy megint fölmászott a hajó oldalán, át a korláton a forró fedélzetre. Sok köteg száraz banánt hozott magával, mindegyik köteg száraz levelekbe volt burkolva.

– Nos, kapitány úr, föl a vitorlával és mentsük az életünket. Nézze, én nem értek a hajózáshoz – magyarázta pár perccel később, amint hátul állt a kapitány mellett, aki hol oldalt, hol meg fölfelé nézett, a hajója sebességét becsülgetve. – A hajót el kell vinnie Mangarevába. Ha elértük a szárazföldet, akkor majd én fogom bekormányozni a lagúnába. Mit gondol, milyen sebességgel haladunk?

– Tizenegy csomóval – válaszolta Davenport kapitány, egy utolsó pillantást vetve a mellettük elmaradó vízre.

– Tizenegy. Hát akkor nézzük csak, ha megtartja ezt a sebességet, akkor holnap reggel nyolc és kilenc óra között fogjuk

meglátni Mangarevát. Én tízre, de legkésőbb tizenegyre bekormányozom az öbölbe. Akkor aztán vége lesz az önök bajának.

A kapitány már szinte látta ennek az áldott pillanatnak az elérkeztét, annyira hatással volt rá a McCoy biztossága. Davenport kapitány ugyanis immár két hete volt abban a végzetes helyzetben, hogy egy égő hajót kormányozzon, s úgy érezte, hogy éppen elég volt már belőle.

Egy erősebb szélcsapás ütötte meg a nyakát hátulról és fütyült a füleibe. Méregette a szél erejét, s hirtelen a másik oldalra nézett.

– A szél segítségünkre van. Ez az öreg edény most inkább tizenkét, mint tizenegy csomó sebességgel halad. Ha ez tovább is így tart, estére ott lehetünk.

A *Pyreneus*, élő tűzből álló rakományát cipelve, egész nap szelte a tajtékzó tengert. Napnyugta után a csúcs- és orrvitorlákat behúzták, s a hajó repült a sötétségben, nagy taréjos hullámokat hagyva maga után. A kiadós szélnek meg is volt a hatása, a hajó elülső és hátsó részén nyilvánvalóan derültebb lett a hangulat. A második őrségváltásnál valaki gondtalanul énekelni kezdett, s nemsokára az egész legénység dalolt.

Davenport kapitány fölhozta a takaróit, s szétterítette a kabin tetején.

– Már el is felejtettem, hogy mi az az alvás – magyarázta McCoy-nak. – Már alszom is. De kérem, keltsen föl bármikor, ha szükségesnek látja.

Reggel három órakor arra ébredt föl, hogy gyengén megveregetik a vállát. Hirtelen fölült, megtámaszkodott a világítóablakban. Egy kicsit még kábult volt a mély alvás után. A szél a maga harci dalát fújta a kötelek között, s a hajót a vad tenger dobálta. A hajó közepén hol az egyik, hol a másik korlát került víz alá és a mellvédet is gyakran elöntötte. McCoy kiáltott valamit a fülébe, amit nem hallott. Kinyújtotta a karjait, megfogta a másikat a

vállainál, s úgy húzta magához, hogy a saját füle közel kerüljön a másiknak az ajkához.

– Három óra van – hangzott a McCoy hangja, még mindig megtartva galambszerűségét, de sajátságosan letompítva, mintha messziről jönne. – Kétszázötven mérföldet tettünk meg. Crescent-sziget csak harminc mérföldnyire van innen, valahol az orrunk előtt. Világítás nincs rajta. Ha így rohanunk tovább, akkor nekimegyünk, s elveszünk magunk is, meg a hajó is.

– Mit gondol... fékezzünk?

– Igen, napkeltéig legjobb lesz fékezni. Ez csak négy óra késedelmet fog okozni.

Így hát befékeztek a *Pyreneust* a maga tűzrakományával, s most tetszés szerint dobálhatták az óriási hullámok. Egy kis tűzzel töltött tojáshéj volt, s a héj külsején görcsösen kapaszkodott belé néhány kis embermoly, akik segítettek neki a küzdelemben.

– Ez a vihar egészen szokatlan – mondta McCoy a kapitánynak a kabin oldala mellett. – Jog szerint az évnek ebben a szakában nem szabadna ilyen viharnak lennie. Az időjárás körül általában minden szokatlan volt az idén. A passzátszelek elmaradtak és most egyszerre akarnak mindent helyrehozni. – Kezével a sötétségbe mutatott, mintha látásával át tudna hatolni a sok száz mérföldnyi sötétségen. – Arra nyugat felé van a forrásuk. Valami nagy dolog lehet arrafelé... egy hurrikán vagy efféle. Szerencse, hogy ilyen messzi keletre vagyunk tőle. Ez csak egy kis szellő ahhoz képest, s ez se tarthat sokáig, annyit mondhatok.

Napkeltére a vihar normálisra csillapodott le. A napkelte azonban új veszedelmet hozott. A tengeri köd borította be, vagyis inkább valami gyöngyöző nedvesség, de egyébként nem volt több, mint egy kis tengeri pára, mert a nap átsütött rajta és izzó sugarakkal töltötte meg.

A *Pyreneus* fedélzete jobban füstölt, mint a megelőző napon, s a tiszték és legénység vidámsága eltűnt. A konyhában a kabinfiút

lehetett hallani nyöszörögni. Ez volt az első útja a tengeren, és a haláltól való félelem nagyon megfeküdte a szívét. A kapitány úgy járt-kelt ide-oda, mint egy elveszett lélek, idegesen rágta a bajuszát, nagyon komor volt, és nem tudta elhatározni, hogy mit tegyen.

– Mit gondol? – kérdezte megállva McCoy mellett, aki éppen a reggelijét költötte el, szárított banánt és egy korsó vizet.

McCoy előbb végzett az utolsó banánjával, húzott egyet a korsóból és lassan körülnézett. Szemeiből a gyengédség mosolygott, mikor azt mondta:

– Nos, kapitány úr, lehet, hogy továbbúszunk, lehet, hogy elégünk. A fedélzete végre is nem bírhatja ezt ki örök időig. Ma már ez is forróbb. Nem volna egy pár cipője, amit föl húzhatnék? Az én meztelen lábamnak kezd a dolog kellemetlen lenni.

A hajó most két hatalmas hullámmal küszködött és az első kormányos annak a kívánságának adott kifejezést, hogy bárcsak ez az egész víztömeg benne volna a hajó belsejében, bárcsak bele lehetne eresztetni anélkül, hogy a csapóajtókat ki kellene nyitni. McCoy bedugta a fejét az iránytű kalitkájába és figyelte a hajó irányát.

– Én egy kicsit magasabbra venném az irányt, kapitány úr – mondta. – Hiszen jócskán elsodródtunk, mikor fékeztünk.

– Egy fokkal máris magasabbra vettem. Talán ez nem elég?

– Én két fokkal venném magasabbra, kapitány úr. Lehet, hogy a szél gyorsabbá tette a nyugati áramlatot, mintsem ön gondolja.

Davenport kapitány beleegyezett másfél fokba, s aztán McCoy és az első kormányos kíséretében fölment az árbocra, hogy körülnézzenek szárazföld után. Annyi vitorlát feszítettek ki, hogy a hajó tíz csomónyi sebességgel haladt. Az utánuk jövő hullámok hamarosan lenyugodtak. A gyöngyöző köd azonban nem akart megszűnni, s Davenport kapitány tíz óra tájban kezdett ideges lenni. Minden ember a helyén volt, készen arra, hogy mikor először jeleznek földet, ördög módjára ugorjanak neki a feladatnak, hogy a

hajót a szél irányába hozzák. Ugyanis az a föld, valami hullám mosta külső zátony, már veszedelmes közelségben van, mire ilyen ködben meglátszik.

Megint elmúlt egy óra. A három megfigyelő az árboc tetején meredten nézett a gyöngyöző sugárzásba.

– Mi lesz, ha elkerüljük Mangarevát? – kérdezte hirtelen Davenport kapitány.

McCoy, a figyelést abba sem hagyva, lágyan felelte:

– Most egyelőre csak haladjunk tovább. Ennél többet nem tehetünk. Előttünk van az egész Paumotus. Ezer mérföldnyire mindenütt zátonyok és atollok között haladunk. Valahol majd csak megállunk.

– Hát akkor csak gyérünk tovább. – Davenport kapitány ama szándékának adott kifejezést, hogy lemegy a fedélzetre. – Mangarevát eltévesztettük. És most Isten tudja, hol van a legközelebbi szárazföld. Bárcsak hamarabb följebb irányítottam volna a hajót azzal a fél fokkal. Ez az átkozott áramlás ördögi játékot űz a hajósemmel.

– A régi hajósok a Paumotust a Veszedelmes Szigetvilágnak nevezték – mondta McCoy, mikor visszakerültek a fedélzetre. – Részben ugyanez az áramlat volt az oka annak az elnevezésnek.

– Egyszer egy matrózfiúval beszéltem Sydneyben – mesélte König úr –, aki a Paumotusban kereskedett. Azt mondta, hogy a biztosítótársaságok tizennyolc százalékot kérnek biztosítási díj fejében. Igaz ez?

McCoy mosolygott és igent bólintott.

– Kivéve, hogy nem igen biztosítanak – magyarázta. – A hajótulajdonosok minden évben leírnak húsz százalékot a hajóikból.

– Istenem! – sóhajtott Davenport kapitány. – Hiszen akkor egy hajó élete csak öt évre rúg! – Szomorúan rázta a fejét, s azt mormogta: – Komisz víz, komisz víz!

Megint bementek a kabinba, hogy megnézzék a nagy általános térképet, de a mérges gázok köhögve és krákogva zavarták őket vissza a fedélzetre.

– Itt van Moerenhout-sziget – mutatott rá Davenport kapitány, mikor a térképet szétterítette a kabin tetején. – Legföljebb száz mérföldnyi távolságban lehet keletre.

– Száztíz mérföldnyire – McCoy kételkedve rázta a fejét. – Hát megpróbálhatjuk, de nagyon nehéz lesz, lehet, hogy sikerül a hajót az öbölbe bekormányozni, de az is lehet, hogy zátonyra juttatjuk. Rossz hely, nagyon rossz hely.

– Meg fogjuk próbálni – határozta el Davenport kapitány, s azzal nekilátott, hogy kidolgozza a hajóirányt.

Éjszakára behúzták a vitorlákat, nehogy észrevétlenül elfussanak a sziget mellett. A második őrségváltáskor már látszott, hogy a legénység visszanyerte a vidámságát. Hiszen a szárazföld közel van és reggelre vége lesz minden bajuknak.

Eljött a reggel is, izzó, tropikus napsütéssel. A délkeleti passzátszél keletnek fordult, s a *Pyreneus* nyolccsomónyi sebességgel szelte a vizet. Davenport kapitány befejezte a számításait, s nagylelkűen egy kis engedményt téve a vízsodrásnak is, kijelentette, hogy Moerenhout-sziget nem lehet messzebb, mint tíz mérföldnyire.

A hajó megtett tíz mérföldnyi utat, aztán még tíz mérföldnyit, az örök azonban a három árboc tetején nem láttak egyebet, mint a végtelen, napsütötte tengert.

– Pedig hát a sziget mégiscsak itt van valahol, ezt én mondom nektek – ordított föl hozzájuk Davenport kapitány a kabin tetejéről.

McCoy csillapítóan mosolygott, a kapitány azonban úgy tekintett körül, mint egy örült, s elővette a sextánst meg a kronométert.

– Tudtam, hogy igazam volt! – kiáltotta, mikor kidolgozta a megfigyelés eredményét. – Huszonegy-ötvenöt délre, egy-

harminchat-kettő nyugatra. Nahát. Most nyolc mérföldnyire vagyunk tőle szélmentében. Hát maga mit számított ki, Konig úr?

Az első kormányos a maga számjegyébe nézett, s halk hangon azt mondta:

– A huszonegy és ötvenöt szélesség rendben van, de az én hosszúságom egy-harminchat és negyvennyolc. Ez jelentékenyen eltol bennünket szél ellenében...

Davenport kapitány azonban olyan megvető csendességgel nézte az ő számjegyeit, hogy Konig összeszorította a fogait és vadul káromkodni kezdett a bajusza alatt.

– Három fokkal elfordítani a hajót! – ordított rá a kapitány a keréknél álló emberre. – És aztán ebben az irányban megtartani!

Aztán visszatért a számításaihoz és még egyszer számolgatni kezdett. A verejték csak úgy csurgott az arcáról. A bajuszát, az ajkait, a plajbászát rágta, s úgy tekintett a számjegyeire, mint valaki egy kísértetre. Aztán hirtelen, egy vad izomgörcessel összemorzsolta a leírt papirost, s rátaposott a lábaival. Konig úr kárörvendően vigyorgott és elfordult, míg Davenport kapitány a kabin falának támaszkodott, s fél óráig egy szót se szólt, csak mereven bámult a szél irányába, arcán a tűnődő reménytelenség kifejezésével.

– McCoy úr – törte meg hirtelen a csöndet –, a térkép az mondja, hogy itt egy csomó sziget van, bár nem mondja, mennyi, észak felé, észak-északnyugat felé, körülbelül negyven mérföldnyire, az Acteon-szigetek. Mi van ezekkel?

– Négy sziget van, mind alacsony – válaszolta McCoy. – Először is ott van délkeletre a Matueri, lakatlan, a lagúnájának nincs bejárata. Aztán jön Tenarunga. Ott szokott lenni úgy egy tucat ember, de most valószínűleg nincsenek ott. Különben itt sincs bejárat a hajó számára, legfeljebb egy csónak tud bemenni az egy fonálnyi mélységű vízben. Vehauga és Teuararo a másik kettő. Se bejárójuk, se lakosságuk és nagyon alacsonyak. Ebben a csoportban

nincs megfelelő medence a *Pyreneus* számára. Itt tökéletes roncs lenne belőle.

– No, nézze meg az ember! – dühöngött Davenport kapitány. – Se lakosság, se bejáró! Hát akkor mi az istennyilának vannak egyáltalán ezek a szigetek a világon?!

– Különben – tette hozzá hirtelen, mint valami izgatott terrier – a térkép szerint még egész csomó sziget van északnyugat felé. Mi van azokkal? Melyiknek van olyan bejárója, hogy bevihessem oda a hajómat?

McCoy szelíden gondolkodott. A térképpel nem törődött. Mindezek a szigetek, zátonyok, lagúnák, bejárók és távolságok föl voltak rajzolva a lelkében. Úgy ismerte ezeket, mint a városi ember a maga épületeit, utcáit, sétányait.

– Papakena és Vanavana nyugatra vagy nyugat-északnyugatra vannak, úgy száz mérföldnyire, esetleg még egy kicsit messzebb. Az egyik lakatlan, a másiktól meg azt hallottam, hogy a lakossága átköltözött Cadmus-szigetre. Különben sincs egyiknek se lagúnája vagy bejárója. Ahunui másik száz mérföldnyire van északnyugatra. Ennek sincs se bejárója, se lakossága.

– No és negyven mérföldnyire mögöttük van még két sziget? – kutatott tovább Davenport kapitány, fölemelve fejét a térképről.

McCoy a fejét rázta.

– Paros és Manuhungi... se bejártuk, se lakosságuk. Nengo-Nengo még negyven mérfölddel tovább van és szintén nincs se lakossága, se bejárója. De itt van Hao-sziget. Ez volna a megfelelő hely. A lagúnája harminc mérföld hosszú és öt mérföld széles. Sokan laknak rajta. Rendesen vizet is találni ott. És a világ minden hajója bemehet a bejáróján.

Megállott és aggodalmasan nézett Davenport kapitányra, aki körzővel a kezében a térkép fölé hajolt, és éppen egy halk nyögést hallatott.

– Van itt akárhol valami hozzáférhető lagúna közelebb, mint Hao-sziget?

– Nincsen, kapitány úr, ez van legközelebb.

– Már pedig ez háromszáznegyven mérföldnyire van. – Davenport kapitány halkán, de nagyon határozottan beszélt. – Én nem vállalhatom a felelősséget ennyi emberéletért. Zátonyra viszem a hajómat az Aceton-szigeteken. Pedig milyen jó hajó – tette hozzá bánatosan, miután megváltoztatta az irányát, most az eddiginél is több engedményt téve a nyugati áramlásnak.

Egy órával később az ég elborult. A délkeleti passzát még fújt ugyan, de az óceán mintha valami szélfogója lett volna a szélrohamoknak.

– Egy órára ott leszünk – jelentette ki Davenport kapitány bizakodva. – De legfölből két órára. McCoy úr majd arra a szigetre kormányoz bennünket, ahol emberek laknak.

A nap nem bújt elő újra, s egy órákor még nem láttak szárazföldet. Davenport kapitány a hajó himbáló előrészét nézte.

– Nagy isten! – kiáltott. – Egy keleti áramlat! Nézzék csak!

Konig úr nem akarta elhinni. McCoy semleges maradt, bár azt mondta, hogy semmi ok sincs rá, miért ne lennének a Paumotusban keleti áramlatok is. Pár perccel később egy hirtelen szélroham megfosztotta a hajót minden szelétől és nehézkesen himbálódzott a hullámvölgyben.

– Hol van a mélységmérő ólom? Bedobni, hé! – Davenport kapitány maga tartotta a mélységmérő zsinégét s megfigyelte, hogy északkelet felé marad el. – Itt van, ni, nézze csak! Fogja meg maga, ha nem hiszi!

McCoy és a kormányos is megpróbálták s érezték, hogy a zsinég milyen vadul rángatódzik és remeg a dagályáramlás hatása alatt.

– Egy négy csomó sebességű áramlás – mondta Konig úr.

– És keleti áramlás, nem pedig nyugati – mondta Davenport kapitány, szemrehányóan tekintve McCoyra, mintha ő lenne a dolog okozója.

– Íme, kapitány úr, ez az egyik fő oka annak, hogy ezeken a vizeken a biztosítási díj tizennyolc százalék – válaszolta vidáman McCoy. – Az ember sohase tudhatja. Az áramlatok mindig változnak. A Casco-jachton volt egy ember, a nevét elfelejtettem, aki könyveket írt. Takaroa-szigetet harminc mérfölddel tévesztette el és Tikeibe jutott el, csupán az áramlatok következtében. Most szélmentében haladunk, jó volna a hajót pár fokkal elfordítani.

– De hát mennyivel térített el az utamból ez az áramlás? – kérdezte a kapitány dühöngve. – Honnan tudjam, hogy mennyire fordítsam el?

– Azt bizony én nem tudom megmondani, kapitány úr – mondta McCoy nagyon gyengéden.

A szél visszatért és a *Pyreneus*, a derült szürke fényben füstölgő fedélzettel, a szél ellenében haladt. Majd cikázó irányokban haladt tovább az Acteon-szigeteket keresve, melyeket azonban az árboctetőkön figyelő örök sehogysé tudtak meglátni.

Davenport kapitány magánkívül volt. Dúhe a csöndes dünnnyögés formáját vette föl, s a délutánt azzal töltötte, hogy a hajó orrán járkált vagy pedig az árbocokhoz támaszkodott. Estére, még McCoyt se kérdezve meg, fordított egyet a hajón, s északnyugat felé irányította. König úr, titokban tanulmányozva a térképet és az iránytűt, továbbá McCoy, aki nyíltan és ártatlanul nézegette az iránytűt, megtudták, hogy Hao-sziget felé haladnak. Éjfélre megszűntek a szellőkésések és előtűntek a csillagok. Davenport kapitány már előre örült annak, hogy másnap szép idő lesz.

– Reggel csillagászati helymeghatározást fogok végezni – mondta McCoynak –, noha sejtelmem sincs róla, hogy milyen szélesség alatt járunk. De majd a nyári módszert fogom alkalmazni és ezt is eldöntöm. Ismeri a nyári vonalat?

És erre részletesen elmagyarázta a dolgot McCoy-nak.

A nap valóban derült volt, a passzátszél állandóan keletről fújt és a hajó éppoly állandóan megtette a maga kilenc csomóját. A kapitány is, meg a kormányos is kiszámították a földrajzi helyzetüket és a számításaik egyeztek. Délben megint egyeztek és a reggeli megfigyeléseket a déli megfigyelések megerősítették.

– Még huszonnégy óra és ott leszünk – biztosította Davenport kapitány McCoy-t. – Igazi csoda, hogy ennek az öreg teknőnek a bordái még mindig bírják. De sokáig már nem bírhatják. Nézze csak azt a füstöt, minden nap több és több. Pedig éppen az elindulásunk előtt frissen tömítették a fedélzetet Frisco-ban. Igazán meg voltam lepve, mikor a tűz kitört és mi tömködni kezdtük. Nézze csak!

Egyszer csak leesett állal meredt egy füstkarikára, mely a középső árboc körül gomolygott húszlábnyi magasságban a fedélzet fölött.

– Hát ez megint hogy került oda? – kérdezte méltatlankodva.

Lejebb nem volt semmi füst. Az a kis füst valahonnan a fedélzetről emelkedett föl, az árboc megvédte a szélről, ott abban a magasságban valahogy tömörült és láthatóvá lett. Aztán eltávozott az árboc-tól, s egy pillanatra a kapitány feje fölött függött, mint valami fenyegetés. A következő percben a szél elfújta, s a kapitány álla is visszatért a helyére.

– Mint mondtam, nagyon meg voltam lepve, mikor először kezdtük tömködni. A fedélzet hézagai tömítve voltak, mégis úgy jött belőle a füst, mint valami szitából. És azóta folyton tömítünk és tömítünk. Óriási nyomásnak kell ott lent uralkodnia, hogy ennyi füst áthatoljon.

Aznap délután az ég megint beborult, s az időjárás szeles és esős lett. A szél iránya folyton változott délkelet és északnyugat között és éjfélkor a hajót egy délnyugatról jövő szélroham vetette vissza, mely irányból a szél időnként fújt.

– Tíz vagy tizenegy előtt nem érjük el Haót – panaszkodott Davenport kapitány reggel hétkor, mikor a nap helyett sötét felhőtömegek jelentek meg a keleti égen. A következő pillanatban pedig panaszosan kérdezte: – És mi van az áramlatokkal?

Az árbocok csúcsain ügyelő örök nem tudtak szárazföldet jelenteni, s a nap csöndes esőssel és erőszakos szélrohamokkal telt el. Az est beálltakor nyugat felől erősen hullámozni kezdett a tenger. A barométer leesett 29,50-re. Szél nem volt, de a hullámok mégis növekedtek. A *Pyreneust* nemsokára örülten dobálták az óriási hullámok, melyek végtelen processzióban szakadatlanul érkeztek a nyugati sötétségből. A vitorlákat oly gyorsasággal húzták be, ahogyan csak a két órség dolgozni tudott, s mire a fáradt legénység elkészült vele, különös fenyegető és állatiasan panaszkodó hangokat lehetett hallani a sötétségben. Egyszer a hajó orrán lévő inspekciósokat hátra hívták, hogy ott valamiben segítsenek, s akkor nyíltan is mutatták a kelletlenségüket. Minden lassú mozdulatuk tiltakozás és fenyegetés volt. A légkör olyan nedves és sűrű volt, mint a nyál, s a szél hiányában mindenki levegő után kapkodott. Az arcokon és meztelen karokon izzadság gyöngyözött, ami pedig Davenport kapitányt illeti, akinek az arca soványabb és gondterheltebb volt, mint valaha s a szemei zavarosan meredtek, ő sem tudta elnyomni azt az érzését, hogy valami fenyegető veszedelemtől fél.

– Arra nyugatra tört ki a vihar – mondta McCoy bátorítóan. – Mi a legrosszabb esetben is csak a szélébe kerültünk bele.

Davenport kapitánynak azonban nem kellett a vigasztalás, s a lámpa világánál egy kézikönyvből elolvasta azt a fejezetet, mely arról szólt, hogy mit csináljanak a hajóvezetők ciklonikus viharok esetén. Valahonnan a hajó közepe felől a kabinfiúnak halk nyöszörgése törte meg a csendet.

– Nem hallgatsz el! – ordított hirtelen Davenport kapitány olyan erővel, hogy mindenki meglepődött a hajón, a kabinfiú pedig annyira megijedt, hogy még vadabb nyöszörgésbe fogott.

– Kérem, Konig úr – mondta a kapitány a dühtől és idegességtől remegő hangon –, legyen szíves előre menni és annak a fickónak a száját egy pofonnal betömni.

De mégis McCoy ment előre, s pár perc múlva a fiú megnyugodott és elaludt.

Röviddel napkelte előtt az első szellő elkezdett mozogni délkelet felől, s gyorsan erősödött mind keményebb és keményebb szellé. Az emberek mind a fedélzeten voltak és várták, hogy mi van mögötte.

– Rendben vagyunk már, kapitány úr – mondta McCoy a kapitány mellé állva. – A hurrikán nyugaton tombol, és mi délre vagyunk tőle. Ez a kis szél csak kóstoló belőle, s nem is fog erősebben fújni. Akár kezdheti kifeszíteni a vitorlákat.

– De ugyan minek? Hova vitorlázzak? Ez már a második nap, hogy nem tudok helymeghatározásokat végezni, s a Hao-szigetet már tegnap reggel meg kellett volna pillantanunk. Merre esik, északra, délre, keletre vagy merre? Ha ezt megmondja, egy pillanat alatt fönt lesznek a vitorlák.

– Én nem értek a hajózáshoz, kapitány úr – mondta McCoy a maga szelíd módján.

Délfelé kiáltást hallottak az őrszemtől „Hullámtörők előlről!” A hajót megállították, egyik vitorlát a másik után húzták be. A *Pyreneus* szelte a vizet és ugyancsak küszködött egy áramlattal, amelyik azzal fenyegette, hogy a hullámtörőkön rakja le. Tisztek és legénység úgy dolgoztak, mint az örültek, a szakács és a kabinfiú, maga Davenport kapitány és McCoy is mind segítettek. Éppen csakhogy megmenekültek. Alacsony part volt, zátonyos, nagyon veszedelmes hely, ahol szakadatlanul megtörtek a hullámok, ahol ember nem élhetett meg, sőt még a tengeri madarak se tudtak megpihenni. A *Pyreneus* százyardnyi közelségbe jutott hozzá, mielőtt a szél elfordította, és ebben a pillanatban a lihegő legénység, miután a munkájával elkészült, az átkok szakadatlan sorát szórta a McCoy fejére, aki a fedélzetre jött és azt javasolta, hogy Mangarevába menjenek, s elcsalta őket a biztonságos Pitcairn-

szigetről erre a borzasztó tengerre. Ám a McCoy nyugalmát ez sem zavarta meg. Együgyű és kegyes jóindulattal mosolygott rájuk, s az ő túlzott jósága valahogyan behatolt amazoknak a sötét és durva lelkébe, megszegyenyítette őket, s a pusztá szegyenkezés torkukon akasztotta a káromkodásokat.

– Komisz víz! Komisz víz! – mormogta Davenport kapitány, amint a hajója elkerülte a zátonyt, de hirtelen a hullámtajtékra kezdte a szemeit mereszteni, melynek a hajó orránál kellett volna lennie, de amelyik most a *Pyreneus* hátuljánál tűnt föl, s rohamosan fordult a szél mentébe.

Leült és arcát a kezeibe temette. És erre meglátta az első kormányos, meglátta McCoy és meglátta az egész legénység, amit ő látott. A zátonytól délre egy keleti irányú áramlat akarta őket a zátonyra vinni, most pedig a zátonytól északra egy ugyanolyan gyors nyugati irányú áramlat kapta el a hajót és vitte magával.

– Már előbb is hallottam egyet-mást erről a Paumotusról – nyögött a kapitány, fakó arcát fölemelve a kezeiről. – Mayendale kapitány beszélt nekem erről, miután itt vesztette el a hajóját. És én még kinevettem őt a háta mögött. Az isten bocsássa meg, bizony kinevettem. Miféle zátony ez? – kérdezte hirtelen McCoytól.

– Nem ismerem, kapitány úr.

– Miért nem ismeri?

– Mert soha azelőtt nem láttam, és mert soha nem is hallottam felőle. Csak annyit tudok, hogy nincs térképezve. Ezeket a vizeket soha nem kutatták át részletesen.

– Akkor azt se tudja, hogy merre járunk?

– Bizony én sem tudom jobban, mint a kapitány úr – mondta McCoy szelíden.

Délután négykor kókuszfákat pillantottak meg. Valamivel később egy atoll lapos földje emelkedett a tenger fölé.

– Most már tudom, hogy hol járunk, kapitány úr. – McCoy levette a távcsövet a szeméről. – Ez itt a Resolution-sziget. Negyven mérföldnyire vagyunk a Hao-sziget mögött és a szél éppen a fogainkba fúj.

– Akkor készülnünk kell, hogy a hajót az öbölbe vigyük. Hol van a bejárat?

– Itt csak ladikok számára van bejárat. De mivel most már tudjuk, hogy hol vagyunk, elmehetünk innen, pontosan észak-északnyugatra. Ezzel a széllal holnap reggel kilenc órára ott lehetünk.

Davenport kapitány megnézte a térképet és önmagával tanakodott.

– Ha a hajót itt hagyjuk – tette hozzá McCoy –, akkor a csónakokkal is éppúgy meg kell tennünk az utat Barclay de Tolleybe.

A kapitány kiadta a parancsait, és a *Pyreneus* megint nekilendült egy új útnak ezen a barátságtalan tengeren.

Másnap délután kétségbeesés és lázadás mutatkozott a füstölgő fedélzeten. Az áramlat gyorsult, a szél elcsöndesült és a hajó nyugat felé sodródott. Az őr megpillantotta Barclay de Tolleyt kelet felől, de alig láthatóan még az árboc tetejéről is, s a *Pyreneus* órákon át hiába kísérletezett azzal, hogy odajusson. A kókuszfák mindannyiszor a láthatár szélén maradtak, csak az árboc csúcsáról láthatóan. A fedélzet előtt eltakarta őket a világ gömbölyűsége.

Davenport kapitány megint tanácskozott McCoyval és megnézte a térképet. Makemo hetvenöt mérföldnyire feküdt délnyugat felé. A lagúnája harminc mérföld hosszú és bejárata kitűnő. Mikor Davenport kapitány kiadta a parancsait, a legénység megtagadta azok teljesítését. Kijelentették, hogy elég volt már nekik a pokoli tűzből a lábaik alatt. Itt van a szárazföld. Hogy a hajó nem tudja megközelíteni? Hát el tudják érni a csónakokban. A hajó hadd égjen el. Az ő életük is csak ér annyit? Hűségeseen szolgálták eddig a hajót, de most a saját érdekeiket akarják szolgálni.

A csónakokba ugrottak, a második és a harmadik kormányost félretolták az útból, elkezdték a csónakokat kilendíteni, s már készültek azokat leereszteni. Davenport kapitány és az első kormányos, revolverekkel a kezükben, már közeledtek a kabinhoz, mikor McCoy fölmászott a kabin tetejére és beszélni kezdett.

A matrózokhoz beszélt, s az ő galambszerű, turbékoló hangjának első csendülésére megálltak, hogy meghallgassák. Kiterjesztette rájuk a maga megingathatatlan nyájasságát és békességét. Lány hangja és egyszerű gondolatai, mint valami mágikus folyam öntötték el, s akaratuk ellenére is megszelídítették őket. Régen elfelejtett dolgok jutottak eszükbe, s egyesek visszaemlékeztek gyermekkoruk első gügyögésére, s az anya karjában való elszundításra estefelé. Immár nem volt többé semmi baj, semmi veszély, semmi bosszúság az egész világon. Minden úgy történt, ahogyan történnie kellett, és csak természetes volt, hogy az emberek hátat fordítottak a szárazföldnek, s megint nekimentek a tengernek a pokol tüzével a talpuk alatt.

McCoy egyszerűen beszélt, de nem is az volt a fontos, amit mondott. Az ő személyisége volt az, ami ékesszólóbban beszélt, mint a kimondott szó. Valami titokzatosan finom és mélységesen mély lélek alkímiája volt ez... a megállapodott, édesen alázatos és félelmetesen parancsoló léleknek valami misztikus emanációja. Kivilágítás volt ez az ő lelkeik sötét kriptájában, a tisztaságnak és gyöngédségnek sokkal hatalmasabb erejével, mint amilyen a tisztek csillogó, halált ontó revolvereiben rejlett.

Az emberek eleinte habozva állottak ott, majd azok, akik meglazították a csigákat, ismét megerősítették ezeket. Aztán előbb az egyik, majd a másik, végül valamennyien félszegen elsompolyogtak.

A McCoy arca csakúgy ragyogott a gyermekes örömtől, mikor lemászott a kabin tetejéről. Nem volt immár semmi baj. Sőt, egyáltalán soha nem is volt semmi baj, mert ennek nem is volt helye abban a békés világban, amelyben ő élt.

– Ön hipnotizálta őket – vigyorgott rá Konig úr, halk hangon beszélve.

– Jó fiúk ezek – volt a válasz. – A szívük jó. Csakhogy meggyűltek a bajaik, keményen dolgoztak, de most már mindvégig keményen fognak tovább is dolgozni.

Konig úrnak nem volt ideje válaszolni. A hangja parancsokat osztogatott, a matrózok ugrottak, hogy teljesítsék, s a *Pyreneus* lassan szél ellen fordult, hogy az orra Makemo irányába mutasson.

Nagyon könnyű szél fújt, mely napnyugta után csaknem teljesen megszűnt. Elviselhetetlenül meleg volt, s a hajó elején és hátulján az emberek hiába próbáltak aludni. A fedélzet sokkal forróbb volt, hogysen rá lehetett volna feküdni, s a hézagokból kiáramló mérges gázok, mint rossz lelkek imbolyogtak a hajó fölött, behúzódtak az orrukba és légcsőjükbe, tüsszentéseket és köhögéseket okozva. A csillagok gyengén pislogtak fejük fölött a homályos égbolton, s a telihold, mikor keleten fölkelt, fényével milliónyi finom füstkarikát és füstfonalat világított meg, melyek a fedélzeten, a korláton, az árbocok és vitorlák körül gomolyogtak.

– Mondja csak – kérdezte Davenport kapitány, fájó szemeit dörzsölgetve –, mi történt a *Bounty* legénységével, mikor elérték Pitcairnt? Valami elbeszélésben azt olvastam, hogy fölgyújtották a hajót, és hogy csak évek múlva fedezték fel őket. De mi történt közben? Ezt mindig szerettem volna megtudni. Olyan emberek voltak, akiknek nyakukon volt a kötél. Néhány bennszülött is volt köztük. Meg asszonyok is. Úgy látszik, minden irányban meggyűlt a bajuk.

– Bizony volt elég bajuk – válaszolta McCoy. – Rossz emberek voltak. Folyton veszekedtek az asszonyok miatt. Az egyik lázadó, Williams, elvesztette a feleségét. Az asszonyok mind tahitibeli nők voltak. A Williams felesége leesett a szikláról, mikor tengeri madarakra vadászott. Erre az egyik bennszülöttől vette el a feleségét. Ezért valamennyi bennszülött megharagudott, s majdnem az összes lázadót meggyilkolták. Most a megmenekült lázadók

ölték meg az összes bennszülötteket. Az asszonyok segítettek nekik. És a bennszülöttek egymást is gyilkolták. Mindenki megölt mindenkit. Borzasztó emberek voltak.

– Timitit két másik bennszülött ölte meg, miközben barátságosan fésülték a haját. A fehér emberek küldték őket, hogy ezt megtegyék. Aztán a fehér emberek őket ölték meg. Tullaloot a felesége ölte meg egy barlangban, mert fehér embert akart férjül. Nagyon gonoszak voltak. Az isten elfordította az arcát tőlük. A második év végén az összes bennszülött férfi le volt gyilkolva és négy kivételével az összes fehér ember is. Ezek voltak Young, Adame John, McCoy, aki az én dédnagyapám volt, és Quintal. Ez is nagyon gonosz ember volt. Egyszer, csak azért, mert a felesége nem fogott neki elég halat, leharapta az asszony fülét.

– Komisz banda volt! – kiáltott föl König úr.

– Bizony, nagyon komiszak voltak – hagyta helyben McCoy, s azzal tovább folytatta turbékolását az ő bűnös ősenek vérszomjáról. – Az én dédnagyapám csak azért menekült meg a legyilkolástól, hogy aztán a saját kezétől pusztuljon el. Egy desztilláló készüléket csinált, s alkoholt készített a ti-növény gyökereiből. Quintal volt a legjobb cimborája, s állandóan be voltak rúgva. Végül is McCoy delírium tremenst kapott, követ kötött a nyakára és beleugrott a tengerbe.

– Quintal felesége, akinek az ura leharapta a fülét, szintén meghalt, mert leesett a sziklákról. Erre Quintal odament Younghoz, és elkérte a feleségét, de elment Adamshoz is, s az ő feleségét s kérte. Adams és Young félték Quintaltól. Tudták, hogy meg fogja ölni őket. Tehát inkább ők gyilkolták meg Quintalt, ketten együtt, egy baltával. Young nemsokára meghalt. És hát körülbelül ez volt a bajaik története.

– Elhiszem azt – horkant föl Davenport kapitány –, hiszen már senki se maradt, aki gyilkoljon.

– Amint látja, isten elfordította tőlük az arcát – mondta McCoy.

Reggelre már csak gyenge szellőcske fújdogált kelet felől, és mivel ennek a segítségével nem lehetett észrevehető módon dél felé haladni, Davenport kapitány az összes vitorlát kifeszítette. Ugyanis félt attól a szörnyű nyugati áramlattól, mely már annyi menedékhelytől elütötte. A szélcsend egész napon át tartott és egész éjjelen át, és a száraz banánból álló szűkös porcióra fogott legénység ismét morogni kezdett. És valóban mindjobban elgyengültek, meg gyomorfájdalmakról panaszkodtak, amiket a kizárólagos banándiéta okozott. Az áramlat az egész napon át nyugatra vitte a hajót és nem volt semmi szél, ami délre vigye. Az első esti őrsváltáskor kókuszfákat láttak dél felé, melyeknek lombos koronái a víz fölé emelkedtek, s mutatták az alattuk lévő alacsony atollt.

– Ez Taenga-sziget – mondta McCoy. – Éjszakára egy kis szél kellene, máskülönben elkerüljük Makembót.

– Mi lett a délkeleti passzátszélből? Miért nem fúj? Mi történt vele? – kérdezte Davenport kapitány.

– A nagy lagúnák párolgása okozza ezt, hiszen annyi van itt ezekből – magyarázta McCoy. – Ez az elpárolgás fölborítja a passzátszelek egész rendjét. Sőt még azt is előidézi néha, hogy a szél megfordul és viharok fújnak délnyugat felől. A Veszélyes Szigetvilág ez, kapitány úr.

Davenport kapitány szembe nézett az öregemberrel, már kinyitotta a száját, hogy egyet káromkodjék, de megállott és lenyelte. A McCoy jelenléte mindig visszatartotta azokat a káromkodásokat, melyek ott nyüzsögtek az agyában és ott rezegtek a gégecsövében. McCoy mind nagyobb befolyást gyakorolt rá ama pár nap óta, mióta együtt voltak. Davenport kapitány a tenger autokratája volt, nem félt senki emberfiától, sohasem tett féket a nyelvére, és most mégis képtelen volt káromkodni ennek a nőiesen barna szemű és galamb hangú öregembernek a jelenlétében. Pedig hát ez az öregember a *Bounty* McCoyának volt az ivadéka, azé a lázadóé, aki menekült az Angliában rá váró gályarabság elől, azé a

McCoyé, aki a vérontások és erőszakos halál régebbi korában az ördög szerepét játszotta Pitcairn-szigetén.

Davenport kapitány nem volt vallásos érzületű, és abban a pillanatban mégis valami őrült vágyat érzett, hogy a másik lábai elé vesse magát... és hogy mondjon valamit, nem is tudja mit. Valami indulat dolgozott benne ebben az irányban, inkább, mint valami összefüggő gondolkodás, s valami bizonytalan sejtelme volt arról, hogy milyen értéktelen és kicsi ő ennek a másik embernek a jelenlétében, akiben egy gyermeknek az együgyűsége és egy nőnek a gyengédsége testesül meg.

De természetesen nem alázhatta meg magát ennyire a tisztjei és az emberei előtt. És a lenyelt káromkodás dühe belül mégis dolgozott benne. Ökölbe szorított kezével hirtelen becsapta a kabint és ezt kiáltotta:

– Nézze, öreg barátom, én nem akarok alul maradni. Ez a Paumotus becsapott engem, kifogott rajtam és bolondját járatta velem. Nem akarok alul maradni. Én vinni fogom ezt a hajót, vinni, vinni, vinni az egész Paumotuson át akár Kínáig, amíg csak megfelelő medencét nem találok neki. Ha mindenki elhagyja a hajót, én itt maradok rajta. Majd megmutatom én a Paumotusnak! Velem ugyan nem járhatja a bolondját. Ragaszkodni fogok az én derék hajómhoz, ameddig csak egy deszkája lesz, amibe megkapaszkodhatok. Hallotta, amit mondtam?

– És én önnel maradok, kapitány úr – mondta McCoy.

Az éj folyamán könnyű kis szellőkések indultak meg dél felől, s az őrzöngő kapitány, égő rakományával a lábai alatt, méregette a nyugati irányú sodrás erejét, s néha annyira ment, hogy halkán káromkodott is egyet, hogy McCoy meg ne hallja.

Napkeltekor pálmákat pillantottak meg déli irányban, melyek mintha a vízből nőttek volna ki.

– Ez a keleti foka Makembónak – mondta McCoy. – Katiu csak pár mérföldnyire van nyugatra. Ezt meg tudjuk csinálni.

Azonban a két sziget közötti áramlat nyugat felé sodorta őket, s délután egy órakor Katiu pálmáit a tenger fölé emelkedni, majd megint a tenger alá merülni látták.

Pár perccel később, éppen mikor a kapitány rájött, hogy egy északkeletről jövő új áramlat kapta el a *Pyreneust*, az árbocok tetején ülő megfigyelők kókuszpálmákat jelentettek északnyugat felől.

– Az Raraka – mondta McCoy. – Szél nélkül nem tudunk odajutni. Az áramlat lesodor bennünket délnyugat felé. De azért ügyelnünk kell. Egypár mérfölddel arrébb van egy északi áramlat, mely körben megfordul északnyugat felé. Ez elvisz bennünket Fakaravától és Fakarava az igazán megfelelő hely a mi hajónknak.

– Hát csak sodorjanak az áramlások, ahogy csak tetszik – jegyezte meg Davenport kapitány hévvel. – Azért mégiscsak találunk majd valahol egy medencét a hajómnak.

Azonban a *Pyreneus* fedélzetén a helyzet kezdett a feje tetejére állani. A fedélzet olyan forró volt, hogy úgy látszott, ha a hőmérséklete még egypár foknyit emelkedik, akkor lángokba fog kitörni. Sok helyen még az emberek vastag talpú cipői sem szolgáltak elegendő védelemmel, s ugyancsak szaporán kellett lépkedniük, hogy meg ne pörköljék a talpukat. A füst mind erősebb és mind maróbb lett. A hajón mindenkinek a szeme gyulladásban volt, s úgy köhögtek és krákogtak, mintha a légénység csupa tüdővészesekből állt volna. Délután kilendítették a csónakokat és fölszerelték. Belerakták a még megmaradt néhány köteg aszalt banánt, valamint a tisztek eszközeit. Sőt Davenport kapitány a kronométert is már előre beletette a nagy csónakba, mert félt, hogy a fedélzet akármelyik pillanatban lánggra lobban.

Ez a félelem egész éjjel nehezen súlyosodott valamennyiükre, s az első reggeli világosságnál üreges szemmel és kísérteties arccal bámultak egymásra, mintha meg volnának lepve, hogy a *Pyreneus* bordái még mindig összetartanak, és ők még mindig élnek.

Gyorsan föl s alá járkálva, sőt olykor hozzá nem méltó ugrálásba átcsapva, vizsgálgatta Davenport kapitány a hajója fedélzetét.

– Most már igazán csak órák kérdése, ha ugyan nem perceké – jelentette ki, mikor visszatért a kabinhoz.

Az árboc tetejéről kiáltás hallatszott: Föld! A fedélzetről a földet nem lehetett látni, és McCoy fölment az árbocra, mire a kapitány fölhasználta az alkalmat, hogy a szívében összegyülemlett keserűségtől egy kis káromkodással szabaduljon meg. A káromkodásban azonban hirtelen megállította egy sötét vonal a vízen, melyet északkeleti irányban pillantott meg. Nem szélroham volt, hanem valóságos kis szél... az immár rossz hírbe keveredett passzátszél, mely most eltért ugyan nyolc fokkal az irányától, de legalább megint dolgozott.

– Állítsa meg a hajót, kapitány úr – mondta McCoy, amint odaért a kabinhoz. – Ez itt Fakaravának a keleti csúcsa, elég lesz a napvitorla, hogy bejussunk a bejáróján, a többi vitorlát be kell húzni.

Egy óra elteltével a fedélzetről is látni lehetett a kókuszfákat és a lapos földet. Súlyosan nehezült mindenkire az érzés, hogy a *Pyreneus* ellenállása a vége felé jár. Davenport kapitány leeresztette a három csónakot, s mindegyikbe egy embert ültetett, hogy azok távol tartsák őket a hajó oldalától. A hajó nagyon közel jutott a parthoz, a habtól fehér atoll alig két kábelhossznyira volt tőle.

– Készülni, hogy a hajó fordulhasson, kapitány úr – figyelmeztette McCoy.

Egy perc múlva kettévált a föld, láthatóvá lett a szűk bejáró s mögötte a lagúna, mint egy óriási tükör, mely harminc mérföld hosszú s egy harmadnyi szélességű.

– No, most, kapitány úr!

Most utoljára fordult egyet a *Pyreneus* orra, amint engedelmeskedett a kormánylapátnak s befordult a bejáróba. Alig

tették meg a fordulót, mikor az emberek és a tisztek páni félelemmel húzódtak vissza a kabinhoz. Még nem történt ugyan semmi, de érezték, hogy valaminek történnie kell. Hogy miből érezték, azt nem tudták volna megmondani. Csak éppen tudták, hogy valami történni fog. McCoy előreszaladt, hogy elfoglalja a helyét a hajó orrán, ahonnan az irányítást végezheti, azonban a kapitány megkapta a karjainál fogva és hátra penderítette.

– Csinálja innen. Az elülső fedélzet nem biztos. Hát most mi a baj? – kérdezte a következő pillanatban. – Hiszen megálltunk.

McCoy mosolygott.

– Most egy hétcsomós áramlás kapott el bennünket – mondta. – Most ugyanis a teljes apály vize rohant ki a bejárón.

A következő óra végével a *Pyreneus* alig egy hajóhossznyit haladt előre, de most a szél megint erősödött és a hajó kezdett előre haladni.

– Legjobb lesz, ha néhányan máris beszállnak a csónakokba – parancsolta a kapitány.

A szava még el sem hangzott jóformán és az emberek éppen csak megindultak, hogy a parancsot teljesítsék, mikor egyszerre a *Pyreneus* középső fedélzete nagy láng- és füsttömeg közepette fölrepült a vitorlákig és kötélzetig, egy része ott is maradt, a másik része pedig visszahullt a tengerbe. A hajó hátsó részén lévő embereket az mentette meg, hogy a szél hátulról fújt. Vadul rohantak a csónakok felé, de a McCoy nyugalomra intő hangja megállította őket.

– Csak ne nyugtalankodjatok – mondta. – Minden rendben van. Valaki legyen szíves legelőbb is ezt a fiút leereszteni.

A kormánykeréknél álló ember félelmében eltévesztette a dolgát, de Davenport kapitány odaugrott és még idejében elkapta a kereket, máskülönben az áramlat a partnak sodorta volna a hajót.

– Kérem, ügyeljen a csónakokra – mondta König úrnak. – Az egyiket húzzák rövidre, közvetlen a fedélzet színe alá... Majd ha

készen leszek, én is beugrok.

Konig úr egy kicsit habozott, aztán átmászott a korláton és leereszkedett a csónakba.

– Egy fél fokkal jobbra, kapitány úr.

Davenport kapitány meghökkent. Azt hitte, hogy már egyedül csak ő van a hajón.

– Megvan a fél fok – válaszolta.

A hajó közepe nyílt lángtenger volt, melyből óriási füsttömeg gomolygott elő, jóval az árbocok fölé emelkedve, s így teljesen eltakarta a hajó előrészét. McCoy, a középső sudárfák védelme alatt, továbbra is végezte nehéz föladatát, hogy a hajót átdirigálja a veszélyes bejárón. A fedélzeten a tűz a kitörés helyétől hátrafelé kezdett terjedni, a középső árboc vitorlái tüzet fogtak és egyetlen lángtengerbe tűntek el. A hajó elülső részére nem láthattak ugyan, de azért tudták, hogy az ott lévő fővitorlák még dolgoznak.

– Csak le ne égne minden vitorlánk, mielőtt belültre kerülünk – sóhajtott a kapitány.

– Meglesz – biztosította őt McCoy fölényes nyugalommal. – Bőven van még időnk. Ezt a kis utat meg kell tennie a hajónak. Ha egyszer aztán belül vagyunk, akkor megfordítjuk a hajót s azzal eltereljük a füstöt magunkról, s megakadályozzuk azt is, hogy a tűz hátrafelé terjedjen.

Egy hatalmas lángnyelv élesen csapott föl a középső árboc legalsó vásznára, de eltévesztette azt és eltűnt. Fentről egy égő kötélcsomó egyenesen a Davenport kapitány nyakába esett. A kapitány olyan gyorsan cselekedett, mint akit egy darázs csípett meg, mikor odanyúlt és a tüzet lesöpörte a nyakáról.

– Mi a hajó iránya, kapitány úr?

– Északnyugat-nyugat.

– Fordítsa nyugat-északnyugatra.

Davenport kapitány fordított egyet a keréken és megszilárdította.

- Nyugat-északra, kapitány úr.
- Megvan, nyugat-észak.
- Most nyugatra.

A hajó lassan, fokról fokra, amint bekerült a lagúnába, leírta azt a kört, mely elfordította őt a szélből. És fokról fokra a nyugodt biztonságna az a meggyőződésével, hogy még ezernyi év áll rendelkezésére, végezte McCoy az irányítás művészetét.

- Még egy fokkal, kapitány úr.
- Megvan az egy fok.

Davenport kapitány több foknyit fordított a keréken, majd hirtelen visszaforgatta, hogy megállítsa.

- Megszilárdítani!
- Megvan.

Bár a szél most hátulról fújt, a forróság olyan elviselhetetlen volt, hogy a kapitány csak lopva tudott néha bepillantani az iránytűházikóba, és hol az egyik, hol a másik kezével fogta a kormánykereket, hogy megtörölhesse égő arcát. A McCoy szakála is pörkölődött és ennek a szaga, amit a kapitány orra megérezett, arra készítette ez utóbbit, hogy hirtelen nyugtalanul tekintsen McCoy felé. Davenport kapitány fölváltva eresztette el kezeivel a kormányt, hogy égő kézfejeit odadörzsölhesse a nadrágjához. A középső árboc minden vitorláját elvitte egy lángtenger, ami arra kényszerítette a két embert, hogy letérdeljenek, és úgy védjék az arcukat.

– No, most – mondta McCoy, egy pillantást vetve előre az alacsony partra – négy fokkal jobbra, kapitány úr, aztán hadd menjen a hajó.

Égő kötél- és vitorladarabok röpködtek körülöttük és rájuk. A kapitány lábai elé egy égő kötéldarab esett, melynek a füstje erősen megköhögtette, de azért tovább is fogta erősen a kormánykereket.

A *Pyreneus* nekiütődött valaminek, az orra fölemelkedett, s aztán simán megállt. Egész zápora az égő törmelékeknek hullt rájuk, melyeket a lökés kimozdított a helyükből. A hajó megint megmozdult és megint nekiütődött valaminek. Az orra alatti törékeny korall letörte, megint megmozdult, majd harmadszor is megállt.

– Túl vagyunk rajta – mondta McCoy. – De valóban túl vagyunk? – kérdezte szelíden egy perccel előbb.

– Nem akar válaszolni – jött a felelet.

– Rendben van. Most fordul. – McCoy lenézett a hajó oldalán. – Lágy fehér homok. Jobbat nem is kívánhattunk volna. Nagyon szép medence.

A hajó megfordult, hátul hagyva a szelet, s egy félelmetes füstgomolyag borította el. Davenport kapitány hólyagos bőrrel hagyta ott a kereket. Odaért a csónak széléhez, mely a hajó oldala mellett volt, aztán McCoyra nézett, aki mellette állt, hogy előre engedje őt.

– Maga megy előre! – kiáltott a kapitány, s megragadta a másikat a vállánál, s majdnem átdobva a korlátot. De a lángok és a füst borzalmasak voltak, s így ő is ugyancsak igyekezett McCoy után, ketten egyszerre csúszva le a kötélen a csónakba. A csónak orrában álló egyik matróz, parancsot se várva, a késével vágta el a kötelet. A már készenlétben tartott evezők belevágtak a vízbe, s a csónak nekiszökkent.

– Nagyon szép medence, kapitány úr – mormogta McCoy visszaneézve.

– Igen, szép medence, hála legyen önnek – válaszolta a kapitány.

A három csónak elkezdett evezni a fehér koralloktól szegélyezett öböl felé, mely mögött, a kókuszliget szélén, féltucat szalmaház volt látható, meg egy csomó izgatott bennszülött, akik tágra meresztett szemekkel bámultak a tűzre.

A csónakok feneket értek, és az emberek kiléptek a fehér öbölbe.

– És most – mondta McCoy – utána kell néznem, hogy visszajuthassak Pitcairnbe.